Leto LXV | Poštnina plačana v gotovini | V Ljubljani, v sredo, dne 8. decembra 1937 | Štev. 281 a | Cena 1.50 Din

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENEC

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo štv. 7563, Zagreb štv. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva ulica štev. 6.

Telefoni uredništva in uprave: 29-92, 29-93, 29-94, 29-95, 29-96 — Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Vsa si lepa

Slavnostno so danes razpoložena naša srca. Za danes smo se otresli vseh dnevnih malenkosti in skrbi dneva, ki nas sicer ne spuste zlepa iz svojega trdega prijema, saj je danes Njen praznik in naš dan. Pa ne, kakor da bi vse leto na Njo pozabljali, saj romamo k Njenemu oltarju ves mesec rožnik in na jesen jo še posebej z molitvijo rožnega venca častimo, na vsak Njen praznik se ob Njej zbiramo, vsak dan jo z Zdravo Marijo nagovarjamo in v naših težavah in nadlogah jo prosimo, naj se spomni, da smo Njeni otroci, Njenega varstva in pomoči potrebni. Toda predvsem se danes zbira slovenska mladina ob Njej, ko jo, Brezmadežno, nad katero oblasti teme niti za trenutek niso imele oblasti, slavimo. Danes se v praznič-nem razpoloženju zbira ob Njej še zlasti slovenski študent od prve šole pa preko diplome, da v tihi molitvi pred Njeno podobo in z jasno besedo v zborovalnih dvoranah skaže čast Njej, ki je med rojenimi iz moža in žene bila najbolj odlikovana, Brezmadežni, svoji Zvezdi vodnici.

Brezmadežna! Kdo, ki je očeta in matere sin, bo to do kraja dojel, kdo, pa če je še tolik mislec, izmeril zadnje globine te skrivnosti? Naš duh je preveč otopel in preslaboten v svoji zmožnosti spoznavanja, da bi to skrivnost domislil in naš jezik preokoren, da bi vso njeno bogastvo izrazil. Toda mi kljub temu verujemo in vemo, da je Marija res brezmadežna, da je bila Ona edina človeških otrok Adamovega in lastnega greha obvarovana in prosta. Lepota in čar njene brezmadežnosti prevzema naše duše in ogreva naša srca, da si jo v svojem stremljenju in hotenju ter v svojem dejstvovanju za vzor postavljamo, se v svojem življenju Njenemu približati skušamo. Skozi vse težave, ki nam jih prizadeva naša lastna slabost, skozi vso to brozgo materializma, razbičane mesenosti v knjigi in v življenju, preko vsega oboževanja malikov, ki se jim človeštvo usužnjuje, se bijemo z Njeno pomočjo in pod Njenim varstvom na poti k Njenemu Sinu, našemu Bogu in po Njej tudi k našemu bratu. Ni lahek naš boj za naše lastne duše, da nam jih ne pokradejo, ki kakor lačne zveri očito ali prikrito po njih hlepe in nanje preže ter nam jih iztrgati hočejo, ni lahka pot k našemu Bogu, ko se ob sebi in bratu spotikamo ter padamo in nas skoraj vse okrog nas trga proč z ravne poti in nas na vijugasta pota duha časa zavaja. Ko nam že pešajo sile in nam od borbe utrujena roka omahuje, nam misel na neomadeževanost naše Zvezde Vodnice daje novih moči, da se, ko smo se s Kruhom močnih okrepili, še trdneje in odločneje oprimejo naše mlade roke vésel čolnička našega življenja in vsem strastnim viharjem navkljub plovemo z Njeno podporo po poti, ki nam jo Ona kaže tudi v viharnih dneh k svojemu Očetu.

Brezmadežna in Mati! Gospod te je v lasti imel v začetku svojih potov, preden je kaj storil in od začetka si bila, Devica, za Mater božjo predvidena. Ko Te je angel z Zdrava, milosti polna nagovoril in Ti materinstvo božje ponudil, nisi spoznala moža. Šele na angelovo zagotovilo, da ostaneš ,kakor si se Svetemu zaobljubila, Devica prej in slej, ko si iz Gabrielovih ust prejela oznanjenje, si svoj veliki: Zgodi se izrekla in Mati božja postala. Tvoja in naša duša poveličuje Gospoda, zakaj velike reči ti je storil On, ki je mogočen in je njegovo ime sveto. Brezmadežna, naš svetel vzor, za katerim se vzpenja naše hotenje in pne naša pot, in Mati! Mati, beseda nad vse besede! Ko mnogih izmed nas ne dosega ljubeče oko naših skrbnih in v žrtvovanju tekmujočih mater, ko nam njihova skrbna roka ne more odstranjevati s poti kamnov, ob katere bi lahko zadeli, se spotaknili in padli — saj je daleč naš dom z našimi ljubljenimi materami; enemu se morda zasnežen skriva med hišicami slovenske vasi, drugemu ga morda borne in slabo opremljene sobice delavskih stanovanj predstavljajo in zopet drugemu morda bolj ali manj skromno ognjišče našega obrtnika, trgovca, uradnika, ki pa je vendar prav zaradi naših mater tako topel — bdiš Ti, naša Mati, ki je ob Tebi rasel in zorel Kristus iz otroka v moža, Ti, ki si ga s skrbjo in žalostjo po Jeruzalemu iskala, nad našimi potmi in nam izglajaš naše steze, nam ob prepadih roko v varno oporo ponujaš, da se nas ne loti vrtoglavica, nam pravo pot kažeš, da nas ne premotijo slepeče luči, ki nad močvirji nenravnosti gore v pogubo vsem, ki jih slede, nas v dneh stiske bodriš in pomagaš, da najdemo rešno pot zase in za vse, ki se opirajo na nas. Ti nas življenjske modrosti učiš. Ne na pota onih. ki se za modre imajo in se čutijo poklicane za vodnike, ampak na pota Cerkve, ki v njej na skrivnosten, pa zato nič manj realen način tvoj Sin živi, nas vodiš, da enega duha s Cerkvijo in njenim vodnikom, tvojega Sina vidnim namestnikom, varno hodimo preko tal, ki so razpokana kakor ledenik, majava ko list na vodi in grozeča ko žrelo vulkana.

Za vse to Te, naša Mati Brezmadežna, danes slavimo s pesmijo naših src, z govorom naših ust, ki naše srčne misli razodeva in se s Teboj, Tvoji otroci, Tvojega poveličanja veselimo. Blagoslovljena si Ti, Devica Marija, od Boga visokega pred vsemi ženami na zemlji; Ti čast našega ljudstva si vsa lepa, Marija, in madeža izvirnega greha ni na Tebi; Tebi s Cerkvijo pojemo slavo.

In ob Tvojem in našem prazniku Te znova prosimo, bodi naša dobra Mati, ob kateri bomo rasli, vedno Tvoji otroci, v zrele može in zrele žene katoliškega slovenskega naroda, ki mu Ti, Brezmadežna, kronana Kraljica Slovencev vladaš in zanj pri svojem Sinu milosti prosiš, Ti Marija Pomagaj na Brezjah, pri Gospe sveti in na Višarjah.

† Nadškof dr. Anton Bauer

Zagreb, 9. decembra. b. Danes popoldne ob tri četrt na štiri je nenadoma umrl v škofovskem domu v Zagrebu, hrvaški metropolit, prevzvišeni nadškof dr. Ante Bauer. O zadnjih trenutkih pokojnika smo izvedeli sledeče podrobnosti: Nadškofu dr. Bauerju je postalo okrog 3 popoldne nenadoma slabo. Takoj sta bila poklicana njegova osebna zdravnika dr. Loher in dr. Čulumovič, ki sta naglo prispela v nadškofovski dvorec. Takoj sta pregledala bolnika in mu nudila vso potrebno zdravniško pomoč, vendar pa sta morala izjaviti, da je stanje visokega bolnika brezupno in da je treba pričakovati najhujšega. Agonija je trajala izredno kratek čas in nadškof dr. Ante Bauer je ob tričetrt na štiri umrl. Ob smrtni postelji so bili nadškof koadjutor dr. Alojzij Stepinac, dr. Schäfer, dr. Nešič in oba zgoraj imenovana zdravnika.

Takoj po smrti prevzv. nadškofa dr. Ante Bauerja je njegov namestnik nadškof-koadjutor dr. Stepinac sporočil hrvatski duhovščini žalostno vest, da njihovega cerkvenega poglavarja ni več med živimi. Vest se je nato bliskovito razširila po vsej Hrvatski. V nadškofijskem dvorcu so bila v znak žalosti takoj zaprta vsa vrata. V pisarnah je bilo delo ustavljeno. Obveščeni so bili vsi kanoniki in ostali cerkveni dostojanstveniki ter so se predstavniki zbrali v mrtvaški sobi.

Ob 5. popoldne je prišel mestni fizik gospod dr. Medved, malo potem pa predstavnik Instituta za sodno medicino dr. Edvard Miloslavič in so se izvršile formalnosti, ki jih zakon predpisuje.

Potem so prihajali posamezni predstavniki klera in katoličani iz Zagreba. Prihajali so tiho in neslišno drug za drugim. Tiha žalost je legla na dvorec, ko so se zbrali vsi člani zagrebškega kapitlja, vsi kanoniki in ostali cerkveni dostojanstveniki ter odšli v sobo, kjer je prebil nadškof dr. Bauer svoje zadnje ure. Tam je bila skupna molitev. Cerkveni dostojanstveniki so molili za dušo velikega pokojnika, ki se je naenkrat poslovila. Ko je bil žalostni obred končan, so mrtvo truplo nadškofa oblekli v posmrtno obleko, kakor jo zahtevajo cerkveni predpisi, nakar so velikega pokojnika položili v kapeli na mrtvaški oder. Truplo nadškofa dr. Ante Bauerja bo položeno na mrtvaški oder v katedrali, tako da se bodo svojemu vrhovnem dušnemu pastirju lahko poklonili vsi hrvatski katoličani. V katedrali bodo položeni k večnemu počitku njegovi zemski ostanki ob velikih cerkvenih svečanostih.

Pokojni nadškof dr. Bauer ni bil samo velik katoličan, bil je tudi velik politik, ki je vedno delal za svoj narod, ga ljubil in vzgajal k vsemu dobremu.

Sožalje kneza-namestnika

Belgrad, 7. dec. AA. Ob smrti njegove prevzvišenosti zagrebškega nadškofa dr. A. Bauerja sta Nj. kr. Vis. knez-namestnik in Nj. Vel. kraljica Marija poslala tile sožalnici:

Nj. prevzvišenosti dr. Alojziju Stepincu, Zagreb. — Globoko presunjen ob smrti njegove prevzvišenosti zagrebškega nadškofa dr. Anteja Bauerja, velikega katoliškega nadpastirja in jugoslovanskega rodoljuba, Vas prosim, sprejmite moje najgloblje sožalje ob tej nenadomestljivi izgubi. — Pavle.

Nj. prevzvišenosti dr. Alojziju Stepincu, zagrebškemu nadškofu, Zagreb. — Izvolite sprejeti moje najgloblje sožalje ob smrti njegove prevzvišenosti zagrebškega nadškofa dr. Anteja Bauerja. — Marija.

Sožalje dr. Korošca

Prva vest o smrti nadškofa dr. Ante Bauerja je prispela v Belgrad ob 6. zvečer. Zaradi tega je notranji minister dr. Anton Korošec poslal nadškofu-koadjutorju dr. Stepincu naslednjo brzojavko:

»Prosim Vas, da ob smrti velikega nadškofa in rodoljuba dr Antona Bauerja sprejmete iskreno sožalje kraljevske vlade, kakor tudi moje osebno. Dr. Korošec.«

Nadškofijski sedež v Zagrebu je zasedel sedaj dr. Alojzij Stepinac, ki je bil pred nekaj leti imenovan za koadjutorja s pravico nasledstva.

Sožalje ministra dr. Kreka

Belgrad, 7. dec. m. Ob priliki smrti nadškofa dr. Ant. Bauerja je minister brez listnice dr. *Krek* poslal zagrebškemu nadškofu-koadjutorju dr. Stepincu brzojavko naslednje vsebine: »Ob priliki smrti prevzvišenega nadškofa dr. Ant. Bauerja blagovolite sprejeti izraze našega najiskrenejšega sožalja.«

Glej življenjepis na 2. strani

Dr. Stojadinovič drugi dan v Rimu

Rim, 7. dec. AA. Snoči je predsednik italijanske vlade priredil dr. Stojadinoviču in njegovi gospe gala večerjo v predsedstvu vlade v Beneški palači. Na večerjo je bilo povabljenih okoli 300 oseb. Mussolini je sprejel goste v enem izmed vhodnih salonov, kjer so goste razdelili v salone levega krila s kraja, kjer je on stal. Cele pol ure so prihajali v avtomobilih mnogoštevilni gostje v frakih in z odlikovanji, dame v velikih toaletah, vojaki pa v najsvečanejših uniformah. Mussolini je imel na prsih lento Karadjordjeve zvezde, ki ga je z njo odlikoval pokojni kralj Aleksander leta 1924 in ki mu jo je osebno izročil pok. Nikola Pašič, ko je obiskal Rim. Zraven njega je stal grof Ciano, ki je imel na prsih lento in zvezdo jugoslovanskega belega orla.

Nekoliko pred deveto uro je Mussolini odšel proti dvorani, kjer je bila prirejena večerja, in peljal pod roko go. Stojadinovičevo. Za njim je stopal dr. Stojadinovič, ki je vodil go. Bastinianijevo, ženo podtajnika za zunanje zadeve.

Ko je bila večerja pri koncu, je vstal predsednik vlade Mussolini in imel v italijanščini svoj govor. Nato je godba zaigrala jugoslovansko himno, ki so jo vsi gostje poslušali stoje. Nato je vstal predsednik jugoslovanske vlade dr. Stojadinovič in imel svoj govor. Govoril je v srbohrvaščini. Nato sta se oba ministrska predsednika v družbi grofa Ciana umaknila v veliko stransko dvorano. Tam so ostali v daljšem razgovoru popolnoma sami. Njihov pogovor je bil zelo živahen.

Ob istem času so povabljenci prihajali iz obednice v ta velikanski salon. Obenem so začeli prihajati tudi povabljenci na sprejem. Razposlanih je bilo okoli 1000 vabil, tako da je bilo v salonih Beneške palače v kratkem navzočnih več ko 1500 oseb.

Mussolini je želel, da mu predstavijo naše časnikarje. Gg. šef Centralnega presbiroja pri predsedstvu vlade dr. Kosta Lukovič in italijanski propagandni minister Alfieri sta predstavila vse naše časnikarje. Mussolini se je posebno dolgo pogovarjal z dr. Ahčinom, glavnim urednikom »Slovenca«, Milanom Stojadinovičem, dr. Jovanovičem, ravnateljem agencije Avale, z g. Naumom Simičem, zastopnikom Ljubljanskega »Jutra«, in drugimi. Bil je zelo dobre volje in je neprestano poudarjal svoje veselje, da vidi v Rimu dr. Stojadinoviča in ker vidi, da se je ital.-jugoslovansko prijateljstvo utrdilo. Izrazil je svoje trdno upanje, da mora to zmerom tako ostati in da bo to imelo zelo velike koristi ne samo za interese Italije in Jugoslavije, temveč za interese vse Evrope in za mir na svetu.

Dopoldne si je dr. Stojadinovič v spremstvu grofa Ciana ogledal mesto Guisonio.

Danes sta dr. Stojadinovič in njegova gospa na kosilu pri jugoslovanskem poslaniku Hrističu in njegovi gospe v palači Borghese, kjer je nastanjeno jugoslovansko poslaništvo.

Po obisku v vseučiliškem mestu se je dr. Stojadinovič odpeljal v Beneško palačo, kjer se je sestal z ducejem in z njim konferiral.

Vtis v Parizu

Pariz, 7. dec. AA. Vsi pariški listi prinašajo obširne izvlečke o dr. Stojadinoviču v Rimu in poudarjajo nenavadno slavnosten sprejem, ki ga je doživel predsednik vlade dr. Stojadinovič. »Ere Nouvelle« pravi v uvodniku, da je ni naravnejše stvari od vljudnostnega obiska dr. Stojadinoviča v Rimu, kajti dr. Stojadinovič je samo, kakor se spodobi, vrnil obisk, ki mu ga je pred kratkim storil v Belgradu grof Ciano. Mi bi le omenili, kar smo pisali že pri sklenitvi ital.-jugoslovanske pogodbe 25. marca t. l., ob obisku grofa Ciana, in tisto, kar smo mislili o dobri soseščini in kar še mislimo. Dobra stvar je to, smo rekli, in to lahko ponovimo; ni je boljše stvari, kakor videti Jugoslavijo in Italijo v dobrem razmerju. Mir lahko s tem samo pridobi in mi vidimo samo eno, in to je, da med dvema sosedama izginja vzrok trenja. Naše prijateljstvo ni ljubosumno in ne prepoveduje tistim, ki jih imamo radi, drugih prijateljstev. Rekli bomo celo to, da želimo, da bodo ta prijateljstva čim mnogoštevilnejša in trajnejša, ker smo prepričani, da Jugoslavija ne more pozabiti vezi, ki jo družijo s Francijo, kakor tudi Francija ne more pozabiti zvez, ki jo družijo z Jugoslavijo. Želimo samo to, da bodo naši prijatelji zavarovani v svoji politični neodvisnosti in teritorialni nedotakljivosti. Vse, kar lahko pripomore k temu rezultatu, moremo pri nas sprejeti z zadovoljstvom.

Po polaganju venca pri spomeniku Neznanega junaka

Anglija namerava zasesti Azore

Dunaj, 7. decembra. »Neues Wiener Journal« je priobčil na prvi strani z mastnimi črkami sledečo iz Pariza datirano novico:

Prvi lord angleške admiralitete je te dni poslal vrhovnim poveljstvom bratskega vojnega brodovja zaupno okrožnico, v kateri slika sedanji mednarodni položaj, zlasti pa položaj na svetovnih morjih, ki prizadeva domovini velike skrbi.

V tem dokumentu slika prvi lord posebno neugodne vojaške posledice, nastale zaradi okrepljenja italijanske armade v Libiji in po zgraditvi močnih aeroletališč na otoku Siciliji, kakor tudi zaradi izredno velikega števila in razporedbe italijanskega pomorskega brodovja. Okrožnica se konča z napovedjo, da namerava Velika Britanija zasesti portugiške Azore, predvsem otok Horto ali Fayal, ker si more le na ta način zasigurati svobodo atlantskih pomorskih prog. Bati se je, da se ne bi tega otoka polastila kaka druga velesila za oporišče svojih podmorskih ladij, tako da bi ta velesila mogla ogrožati britsko brodovje, še preden bi dospelo v Sredozemsko morje. Angleška vlada se je s Portugalsko vlado že pogajala glede teh otokov, pa ni mogla doseči z njo nobenega sporazuma.

Za ta dokument so zvedeli vojaški zastopniki drugih velesil in o njegovi avtentičnosti ne more biti nobenega dvoma. Italijanski listi pišejo o tej stvari v zelo poudarjeni senzacijski obliki.

Zemunska vremenska napoved. Prevladovalo bo oblačno v vsej kraljevini z nekaj dežja in snega posebno na zahodu. Tu pa tam bo nekaj manjših jasnin.

Dunajska vremenska napoved: Večinoma oblačno. Sneg. Temperatura malo spremenjena.

Življenjepis nadškofa dr. A. Bauerja

Pokojni nadškof in hrvatski metropolit je tretji otrok gradiščanskega Hrvata Antona Bauerja in njegove žene Barbare Lubiličeve. Rojen je bil dne 11. januarja 1856 na Erdödijevem posestvu Breznica. V zgodnji mladosti je moral mali Anton oditi k svojemu staremu očetu v Jastrebarsko, kjer je obiskoval prve razrede ljudske šole. Ko so se starši preselili v Varaždin, je šel tudi Anton z njimi in je tamkaj končal šest razredov gimnazije. Leta 1873 so ga starši poslali v Zagreb, kjer je končal še ostala dva gimnazijska razreda. Ker je kazal veliko veselje do duhovskega stanu in ostro nadarjenost ter zrelo resnost, so ga poslali v bogoslovje v Budimpešto, ki ga je končal, nakar je odšel na Dunaj, kjer je nadaljeval bogoslovne študije in bil leta 1879 posvečen v duhovnika. Novo mašo je pel v Varaždinu.

Kot kaplan je služboval v Samoboru, toda leta 1887 je postal že docent na bogoslovni fakulteti v Zagrebu. Takrat je razsajal po Hrvatskem zloglasni Khuenov režim in dr. Anton Bauer se je izpostavljal za pravice naroda kjerkoli je mogel. Zaradi tega pa mu je režim tudi delal težave glede napredovanja. Šele leta 1904 je bil izbran za rednega profesorja filozofije in vzgojeslovja na zagrebški univerzi, kjer je ostal polnih 20 let. V tej dolgi dobi, ki je bila silno burna, se je dr. Anton Bauer izklesal za velike borbe, ki so ga čakale pozneje. V »Katoliškem listu« je vodil duhovite borbe z voditelji hrvatskega liberalizma in uspešno zavračal vse krive filozofske nauke, ki so se takrat med površno izobraženimi širile. Idejna jasnost in klen značaj sta mu dajala takšno moč, da je mogel podvreči svoji načelni kritiki tudi sabor in da tudi pred banom ni klečeplazil. Tudi hrvatska gospodarska organizacija je bila takrat šele v povojih. Polom fevdalnega gospodarstva je tudi hrvatskega kmeta postavil na samostojne noge, toda ni mogel uspevati brez skupne opore. Po Evropi je takrat valovilo zadružno gibanje in se je mladi profesor z vso vnemo pridružil voditeljem tega gibanja na Hrvatskem ter z njimi ustanavljal zadruge po vsej hrvatski deželi. Vložna knjižica štev. 1 novo ustanovljene hrvatske poljedelske banke, ki naj bi bila matica vseh kmečkih zadrug, je bila izstavljena za vlogo 10 kron na ime prof. dr. Bauerja. To vsestransko delovanje in znanstveni sloves, ki si ga je pridobil zlasti z deli: »Naravno bogoslovje«, »Obča metafizika«, »Wundtov metafizični sestav« in z mnogimi razpravami, mu je dalo značaj izredno močne osebnosti tistih redkih mož, ki vtisnejo neizbrisen pečat v svojo dobo.

Leta 1914, tik pred svetovno vojno, je zasedel stolico zagrebških nadškofov in je s tem njegovo delovanje dobilo še širši delokrog. Za vzgojo duhovskega naraščaja je ustanovil deško semenišče in mu postavil zgradbo, ki je ena največjih te vrste v Srednji Evropi. Veliko skrb je posvetil ljudski prosveti, zlasti knjigi in katoliškemu tisku. Leta 1915 je bil izvoljen za pokrovitelja Jugoslovanske akademije. Kadarkoli je bila ta ustanova v težavah, ji je pokrovitelj vedno prišel na pomoč in omogočil nadaljnje delo. Tudi medicinsko fakulteto je pomagal soustanoviti. Dal je na razpolago zemljišče ter 210.000 kron kot ustanovni fond.

Dne 27. novembra 1918 je predsedoval prvi konferenci jugoslovanskih škofov in postal tudi trajen predsednik te ustanove do današnjega dne. Na tem mestu je pokazal pravo vladarsko veličino. Z neustrašnim pogumom je branil pravice katoliške Cerkve. Zdi se, da je ta doba njegovega udejstvovanja še preblizu za nami, da bi jo mogli oceniti po vsem njenem pomenu. Tudi njegov klic za pravice Jugoslovanov v Italiji je šel širom sveta. Zgodovina ne bo mogla mimo te dobe in ne mimo tega velikega nadškofa.

Danes, ko prihajajo v Zagreb od vseh strani sožalne brzojavke in se okrog pokojnega metropolita zbirajo predstavniki vseh slojev hrvatskega naroda, da se poslovijo od njega in se mu zahvalijo za njegovo vodstvo, se tudi Slovenci pridružujejo žalosti, ki je legla na katoliško Cerkev v Jugoslaviji. Daj Bog pastirju, ki je odšel v večnost, večni mir in pokoj!

Ure Budilke

Srebrnina Zlatnina
v veliki izbiri pri
H. SUTTNER, Ljubljana 2
Prešernova ul. 9 poleg gl. pošte
Zahtevajte brezplačni cenik

„Tako ne more več dalje“

Ogorčeno pastirsko pismo nemških škofov -

„Državna oblast podpira protikrščansko propagando“

München, 7. dec. TG. Po vseh katoliških cerkvah Nemčije so preteklo nedeljo prebrali pastirsko pismo, v katerem katoliški škofje Nemčije z veliko odločnostjo poudarjajo, pod kakšnimi težavnimi okoliščinami mora katoliška cerkev v Nemčiji danes živeti. Škofje pravijo v svojem pastirskem pismu, da se **protikrščanska propaganda, ki jo država s svojim denarjem podpira, vedno bolj širi. Vsak katoličan, ki svojo vero javno prizna, je v svojem poklicnem kakor tudi v zasebnem življenju brez vsake pravne zaščite. Vsaka še tako upravičena obramba je izključena. Državne oblasti bi jo takoj preprečile. Cerkveni tisk državne oblasti plenijo, čeprav se s političnimi vprašanji ne peča. Določbe, zapisane v konkordatu, se teptajo. Na polju šolstva se konkordat neprestano krši. Državni minister za vere Kerrl je v javnem govoru izjavil, da dobivajo katoliške cerkve denarne podpore od države. To ne ustreza resničnim dejstvom. Škofje izrecno poudarjajo, da katoliška cerkev v Nemčiji že tri tela ni prejela nobenega pfeniga, čeprav ima po določilih konkordata do tega pravico. Tudi številke, ki jih je Kerrl navedel o nenravnostnih procesih proti katoliškim duhovnikom in redovnikom, niso resnične. Veliko število obtožencev je bilo oproščenih.** Na koncu pravi pastirsko pismo dobesedno:

»Tako ne pojde več dalje. V interesu Cerkve in Resnice, bomo mi, katoliški škofje, govorili. Govorili bomo, kadar in kako bomo smatrali potrebno. Nič nas ne bo odvajalo od naše dolžnosti, ne nasilja in ne grožnje. Kajti tudi mi katoličani smo dobri Nemci in ljubimo svojo domovino.«

Avstrijski škofje nemškim katoličanom

Dunaj, 7. dec. TG. Avstrijski škofje so izdali skupno adventno pastirsko pismo, ki je bilo objavljeno tudi v »Osservatore Romano«. V tem pismu se **obračajo avstrijski škofje na nemške škofe** ter jim izražajo svoje občudovanje za junaško zadržanje v težavnih časih, ki jih mora katoliška cerkev v Nemčiji preživljati, kjer »**nemška državna oblast v vsej moči svoje sile čisto načrtno in brez prestanka dela na to, da krščanstvo, predvsem pa katoliško cerkev v Nemčiji zatre, medtem ko vsako obrambo preprečuje s kaznimi in novimi preganjanji**«.

Avstrijski škofje nadaljujejo: »**Naj bo moč nemške države še tako silna in naj svoje načrte izvede še s toliko temeljitostjo, mi ostanemo prepričani, da se bo katoliška cerkev v Nemčiji ohranila. V ta namen molimo in tudi svoje vernike pozivamo, da molijo za vaše velike namene, ki so tudi naši. Kajti tudi pri nas se mnogi trudijo, da bi razmere, ki pri vas vladajo, prenesli v avstrijsko državo in tukaj brezbožju pripomogli do zmage. Mi ostanemo tudi v vsej bodočnosti z vami. To smo vam hoteli povedati, vam, našim bratom v veri, vam, junaškim spoznavalcem Kristusovim, prepričani, da se bodo uresničile besede apostola Petra, ki je zapisal (1. Petr. 4. 17): »Čas je tukaj, ko se bo začela sodba v hiši božji.«**

Češkoslovaški škofje:

Rešimo družino pred razkrojem

Praga, 7. dec. TG. Vsi škofje češkoslovaške države so izdali skupno pastirsko pismo, v katerem obravnavajo vprašanje »**zakon in družina**«. Škofje navajajo pretresljive podrobnosti iz tega poglavja in kličejo k spreobrnitvi. **L. 1933 je bilo po vsej državi že okroglo 6000 ločitev zakonov, prihodnje leto je število poskočilo kar za 1000, l. 1935 je doseglo že 7322 ločitev, l. 1936 pa se je dvignilo na 8608. S propadanjem družine je v zvezi tudi uničevanje zdravega zaroda in umetno zaviranje rojstev. Lani so bila od 51 češkoslovaških mest, ki imajo več kot 10.000 prebivalcev, le 3, kjer je bilo več rojstev kakor smrti, medtem ko je bilo v ostalih 48 več mrliških rakev kakor novih zibelk. Uničevanje telesnega plodu je postala strahotna kuga, ki uničuje narodovo zdravje in narodno rast. Zdravniki so približno ugotovili, da je bilo samo v letošnjem letu približno 180.000 zdravniških splavov. Koliko jih je bilo tajnih, ni mogoče dognati. Zakonska zvestoba je v družabnih krogih popolnoma odpovedala. Mladina se zastruplja z nizkotnimi nauki o družini. Gledališče, listi, revije, kino, vse sodeluje, da pomaga razkrojiti moralno trdnost duše in s tem tudi zdravje družinskega življenja. Škofje dvigajo svoj glas v imenu vere, v imenu države in bodočnosti naroda, naj se ustavi razkrojevalno razdiranje družin ob dvanajsti uri.**

Posredovanja v Belgradu

Belgrad, 7. dec. m. **Zastopnika zveze samoupravnih hranilnic**, ki zastopata tudi interese vseh 29 slovenskih samoupravnih hranilnic, dr. **Kamušič** in dr. **Murko** sta danes obiskala načelnika oddelka za kreditne ustanove v trgovinskem ministrstvu in mu razložila, v katerih točkah je nujno potrebno spremeniti uredbo o občinskih hranilnicah, da bo sprejemljiva tudi za slovenske hranilnice. Dosedanji tekst uredbe je namreč nalagal nemogoče omejitve, ki so kvarno vplivale na naše gospodarstvo. Uredba je namreč odvzemala hranilnicam možnost dajati posojila kmetu v manjšem kreditu. Večino pripomb je načelnik upošteval. Dr. Kamušiča in dr. Murka je sprejel tudi trgovinski minister.

Davi je dopotoval v Belgrad **upravnik ljubljanskega Narodnega gledališča Oton Župančič** ter je posredoval v zadevah ljubljanskega gledališča v prosvetnem ministrstvu, kjer ga je sprejel prosvetni minister Dimitrij Magaraševič. G. Župančiča sta sprejela tudi oba slovenska ministra dr. Krek in notranji minister dr. Korošec ter sta mu obljubila svojo pomoč.

Danes je bila v Belgradu **deputacija društva p. t. t. zvaničnikov in služiteljev iz Maribora** ter je v svoji zadevi posredovala pri poštnem ministrstvu. Deputacijo je sprejel tudi minister dr. Krek ter ji obljubil vso svojo pomoč.

Z jutranjim vlakom je dospela v Belgrad **deputacija zobozdravnikov**, ki je v zadevah svojega društva posredovala na več mestih.

V Belgrad je dospela davi **deputacija sodnih izvršiteljev kraljevine Jugoslavije** in je v resornem ministrstvu posredovala v svojih zadevah. Iz Slovenije je v deputaciji Ivan Stavec.

V Belgrad sta dopotovala **predsednik Pokojninskega zavoda** iz Ljubljane dr. Anton **Milavec** in ravnatelj dr. Vrančič ter sta imela konferenco z vodilnim uradništvom socialnega ministrstva.

„Drevi otvoritev kleti v Zvezdi“

Iz »Slovenskega naroda«, ki je opoldansko glasilo **jugoslovenskih** nacionalistov, kadar ni še kaj drugega, posnemamo, da je v »Zvezdi pred Kazino vladalo nekaj mesecev živahno vrvenje« in da po šestih mesecih, »ko so pela zidarska kladiva« pride otvoritev kleti »prav po domače in demokratski«.

Glavna privlačnost preurejene kleti v Zvezdi — piše »Slovenski narod« dalje — bosta nedvomno dve moderno urejeni kegljišči, s kakršnimi se gotovo ne ponaša nobena klet v Jugoslaviji. Mojster **Kummer** (podčrtali mi) **iz Münchena** (podčrtali mi) je napravil načrte...

»Nova klet bo otvorjena« — nadaljuje »Slovenski narod« — »vsak dan od 4 dalje, a ob nedeljah tudi že ob 9 dopoldne. Če vam izdamo še to, da vodi kuhinjo **dunajski** (podčrtali mi) strokovnjak **g. Seidenglanz** (podčrtali mi), mislimo, da smo povedali dovolj...«

Če sedaj mi še pristavimo, da je Kazina glavno zbirališče **jugoslovenskih** nacionalistov, je za vsakega, ki zna misliti, povedano dovolj. **Več kot dovolj!**

Ali kašljate vsled prehlada?
Puhlmann-ov čaj
prepreči draženje na **kašelj, razkraja sluz** in umiri kašelj. Dobiva se v vseh lekarnah.
Originalni zavitek po 125 g din 37·—
Ogl. reg. br. 1503/1936.

Pred padcem Nankinga

Kitajska prestolnica gori na več mestih

Tokio, 7. dec. b. S Kitajske prihajajo alarmantne vesti. Po zadnjih poročilih bo Nanking padel še danes. Velika bitka za kitajsko prestolico se je že pričela. **Po še nepotrjenih vesteh so Japonci zasedli takozvani Gramozni hrib, ki je strategični ključ za zasedbo Nankinga. Na tem hribu je sloviti zgodovinski mavzolej Sunjacenov. Japonska pehota se je pripravila za odločilen naskok na mesto in japonska letala so stopila v akcijo.** Japonci bombardirajo zlasti pristaniški del Nankinga, da bi preprečili eventuelno vkrcanje kitajskih vojakov, ki bi se radi rešili na drugi breg. Do prvih borb prsa v prsa je prišlo pri mestnem obzidju.

Šanghaj, 7. dec. b. V Šanghaju pričakujejo vsak trenutek vest o padcu Nankinga. Japonci so ponoči koncentrirali pred kitajsko prestolico močne sile za končni glavni naskok na mesto, ki ga obdaja močno zidovje z vseh plati. Od davi prasketajo neprestano japonske baterije in topničarke na reki Jangcekjang in rušijo kitajske trdnjave. Pri tem jih močno podpira japonsko letalstvo. Okoli 9 dopoldne se je pričel glavni naskok japonske pehote, katerega rezultat še ni znan. Bržkone bo borba trajala dalj časa, kajti Kitajci nameravajo braniti ulico za ulico, zaradi česar se bodo v notranjosti mesta razvile izredno krvave borbe. Japonci so usmerili svoje topništvo zlasti na one dele trdnjavskega pasu, kjer nameravajo prodreti najprej v mesto.

Nanking gori na raznih krajih in črni dim obdaja vse mesto, tako da japonska letala spuščajo bombe na slepo srečo. Japonski vojaki oprezno napredujejo pod varstvom topov in strojnic, ker se bojijo, da so Kitajci okolico okrog mesta podminirali. Japonci so izvršili istočasno naskok na Nanking. Vuhu in na Činkjang na reki Jangcekjang. Cilj naskokov je zlomiti kitajski odpor na treh najvažnejših točkah. Japonci hočejo s tem omogočiti tudi napredovanje svojih topničark, ki bi potem lahko vzporedno s kopno vojsko nadaljevale prodiranje proti Hankevu. Trdijo, da japonske baterije ne streljajo na hrib, kjer je postavljen mavzolej Sunjancena, ustanovitelja kitajske republike. Kitajske baterije so se že pred tremi dnevi umaknile iz okolice tega mavzoleja, da ga Japonci ne bi uničili. Japonska letala neprestano krožijo nad kitajskimi položaji in spuščajo tone eksploziva na razne utrdbe. Na reki je vsak promet ustavljen.

Čankajšek in žena odpotovala v „neznano smer“

Šanghaj, 7. dec. AA. Reuter: Iz dobro poučenih virov se izve, da sta maršal Čankajšek in njegova žena zjutraj zapustila Nanking in odpotovala v neznano smer. Maršal Čankajšek je zapovedal pokrajinskim oblastem v vojni zoni, da naj še naprej ostanejo na svojih mestih. Svoje dolžnosti naj opravljajo tako dolgo, dokler je to mogoče. Posebno jim naroča, da naj ustanove milico, ki bo izpraznjevala mesta in spravljala živež in orožje na varna mesta. Maršal je posebno strogo ukazal, da naj se zastopniki oblasti zadnji umikajo Japoncem in to šele tedaj, ko je mesto že res v nevarnosti pred japonskimi četami.

Tokio v zmagoslavju

Tokio, 7. decembra. AA. (Havas.) Prestolniška občina je začela pripravljati jutrišnji defile ob priliki pričakovanega padca Nankinga. Na Japonskem so prepričani, da bo Nanking danes v japonskih rokah. Predsednik vlade princ Konoje je danes konferiral z zunanjim in vojnim ministrom o ukrepih, ki bodo potrebni po padcu Nankinga. Kakor hitro bo uradno potrjeno poročilo o padcu Nankinga, se sestane vlada na izredno sejo, nato se bo pa vršila konferenca ministrov z vsemi člani glavnega cesarskega generalnega štaba. Na konferenci bo tudi japonski cesar. Konferenca bo določila tudi japonsko stališče do Kitajske. Po sestanku bo izšlo uradno poročilo. Japonski politični krogi pripisujejo izredno velik mednarodni pomen padcu Nankinga.

Osebne vesti

Belgrad, 7. dec. m. Po prošnji so postavljeni za pisarniške oficiale 8. skupine: Anton Dolenc, kanclist pri okr. sodišču v Celju; Štefan Fridrih in Rudolf Lah, kanclista pri okr. sodišču v Murski Soboti, ter Franc Štros, kanclist pri okr. sodišču v Laškem. V 9. skupino: Slavko Zoranče v Višnji gori, Anton Gobec v Ptuju, Ana Avsec v Novem mestu, Ivan Košmrl v Sv. Lenartu v Slov. goricah, Ernest Zupančič v Kostanjevici.

Z odlokom prometnega ministra je postavljen za uradniškega pripravnika pri kurilnici v Zagrebu Edvard Moljk, absolvent srednje tehnične šole v Ljubljani.

Belgrad, 7. dec. m. Z redom sv. Save 2. stop. je odlikovan dr. Konrad Šmid.

Z odlokom ministra za gozdove in rudnike je premeščen za uradniškega pripravnika k okrajnemu načelstvu v Ljubljani inž. Anton Mihalič, doslej na gozdarskem ravnateljstvu v Ljubljani.

Belgrad, 7. decembra. AA. S kraljevim ukazom sta premeščena za veterinarskega inspektorja v 4-2 na bansko upravo v Novem Sadu dr. Franjo Vebel, dosedaj inspektor banske uprave dravske banovine v Ljubljani, na glavno carinarnico v Ljubljani za carinskega kontrolorja v 7. skupini pa Franjo Pavlovič, carinski kontrolor in upravnik carinarne prvega reda na Rakeku.

Aljehin : Euwe

Haag, 7. decembra. b. Aljehin in dr. Euwe sta se sporazumela, da bosta tekmo za svetovno prvenstvo, ko bo Aljehin dosegel 15 in pol točke, zakaj zaprejo vsakega, ki količkaj simpatizira z nacionalno vlado v Salamanci, v ječah pa jih zaslišujejo in mučijo, da bi od nesrečnikov izvedeli, kdo vse čustvuje z nacionalisti. V Madridu pa slej ko prej gospodarijo Rusi, ki imajo v rokah policijo. Načelnik politične policije, tako imenovane Securidad, ki nadzira člane vlade same, je ruski boljševik. Trupla političnih jetnikov, ki jih mučijo in pobijajo v podzemskih prostorih, so tako izkažena, da jih vozijo na pokop ponoči v zaprtih avtoambulancah.

Predvsem se občutijo v rdeči Španiji posledice Francove blokade. Admiral Moreno je doslej zaplenil 17 parnikov, ki so pluli iz Črnega morja z živili in orožjem v Valencijo, Cartageno, Alicante, Almerio in Barcelono. Enako strogo blokira Francovo vojno brodovje otok Minorco. Rdeča pezeta je padla na 32 centimov. Gospodarski minister v Valenciji je delovni čas, ki so ga bili znižali na 40 ur, spet zvišal na 48 ur.

Sprejem dr. Stojadinovića v Rimu. Od leve proti desni dr. Stojadinović, grof. Ciano, ga. Stojadinović, predsednik italijanske vlade B. Mussolini.

Sneg na španskih frontah

Hude posledice Francove blokade

Saragosa, 7. decembra. AA. Havas: Snežni metež na aragonski fronti ovira eleherno vojaško akcijo.

Medtem ko na vseh frontah vlada mir, ker huda zima preprečuje vsako vojaško akcijo, se **nacionalna Španija**, ki je pod oblastvo generala Franca, čedalje bolj utrja. Uredbe in naprave začasne vlade, ki se nanašajo na stanovsko ureditev države, bodo postalen definitivne. Gospodarski položaj Francove Španije je jako ugoden, posebno odtlej, ko je Anglija uredila svoje gospodarske zveze z vlado generala Franca.

Nasprotno pa vlada **v rdeči Španiji** čedalje hujši teror in so vse vesti, ki jih razširja mednarodna propaganda preko canterburyjskega dekana in raznih smešnih intelektualcev, češ da se uveljavlja demokracija in nekakšna verska strpnost, enostavno izmišljene. Celo v Barceloni, ki skrbno varuje svojo neodvisnost od Valencije in se ponaša z nekakšno liberalnostjo, vlada najhujši teror. Tu-

Praznik katoliške mladine

Blagoslovljena Ti med ženami

Žene pojó: »O, ti si tista,
ki zagorela je s plameni
pred Stvarnikom, ker v duši njeni
se svet in satan našla nista!

In ker si Ti neskončno čista,
še naša srca so v ognjeni
ljubezni za Tvoj sad iskreni,
za sladkega se vnela Krista.

Ker Moč obsenčila je Tebe,
ta senca sama se od sebe
z obsenčenjem še v nas zagrebe.

In ker si Ti nad vse češčena,
ni razen Tebe več nobena,
češčena v Tebi vsaka žena!«

Silvin Sardenko.

*

(Iz nove zbirke »Materi«, ki izide za božič.)

Misli slovenskega fanta

Bog je svet tako ljubil, da nam je svojega Sina v odrešenje poslal. S pokoršćino do smrti na križu je izbrisal naše zadolženje in nam dal možnost, da po našem prizadevanju in sodelovanju z božjo milostjo Bog znova v nas spozna svojo podobo.

Odrešenje pa se ni dopolnilo brez Nje, ki njen praznik danes slavimo. Od začetka za božjo Mater določena je bila zadolženja Adamovega rodu obvarovana. Nje Bremadežne edine ni niti oplazila senca upora proti božjemu redu. »Glej dekla sem Gospodova«, njen svobodni in voljni pristanek na božjo voljo je drugi pol našega življenja, ko se očiščeni po skesani obtožbi lastne slabosti in nepopolnosti dvigamo svobodno k dejanjskemu priznanju Boga in njegovega reda vrednot, ko pomečemo malike, ki smo jim služili, v ogenj in znova priznamo Boga Najvišjega in vse drugo samo v odnosu do Njega.

Poprosimo danes svojo Mater z vso iskrenostjo otroka, naj nam izprosi milost od svojega Sina, da bomo, ko smo se v pokori očistili in postali, kakor Ona — Kristonosci, — saj ni prebival samo v Njenem telesu, ampak prihaja tudi v naše slabotno srce, kadarkoli hočemo, — kakor Ona znali v življenju vedno ohraniti pravi red vrednot, da ga ne bomo pod vplivom svojih slabih nagnenj in okolice prevračali in tako kazili podobe božje v sebi. Prosimo Njo in njenega Sina, našega Boga in Brata, da nam Mati s svojo priprošnjo in Sin s svojo milostjo pomagata, da bomo svoje spoznanje, da je le v priznanju božjega reda svoboda in da je v prevračanju božjega reda vrednot sužnost in poguba, udejstvili v življenju, da bo tako moja in tvoja podoba božja od dne do dne bolj čista, bolj jasna in določna, da jo bo mogel božji Sodnik ob dnevu, ko bova končala najino popotovanje na zemlji, spoznati za svojo podobo.

Rimsko pismo o Brezmadežni

Objavljeno po sedemdesetih letih

Karel Heidrich, tedanji zakristan stolne cerkve, pozneje spiritual bogoslovnega semenišča in naposeled član družbe sv. Vincencija Pavelskeg, je 1867 pisal Jožefu Zupanu, tedanjemu kanoniku in stolnemu župniku v Ljubljani, iz Rima ganljivo pismo, ki se večinoma spominja češčenja Brezmadežne, zatorej ga letos za njen praznik objavljamo, v celoti sicer, vendar po sedanjem pravopisu. Iz okvira smo izpustili le to, kar se tiče samo naslovljenca.

»Videl sem v papeževi hiši veliko, visoko, neizrečeno lepo preslikano dvorano; obsega pa ta slikarija Brezmadežno spočetje Device Marije; vse prigodbe in preiskave te resnice od leta 1854, ko je bila od Pija IX. izrečena kot verska resnica. Posebno lepi sta podobi Device Marije in sv. očeta, da se te lepote človek nagledati ne more. To dvorano so dali sv. oče poslikati na lastne stroške.

V spomin na leto 1854 in sicer na praznik prečistega spočetja D. M., kakor tudi v zahvalo svojega prečudovitega ohranjenja v samostanu sv. Neže, so zapovedali narediti iz najlepšega kamna visok steber, na katerem bi stala velika podoba Brez madeža Spočete. Imenitno kamnitno delo je bilo 1859 dodelano in slovesno postavljeno na prostornem kraju rimskega mesta. Je pa neizrečeno lepo. Na visokem stebru stoji Marija iz najlepšega belega kamna, ozaljšana z dragoceno krono; spodaj pa so štiri kamnitne podobe: Mozes, David, Izaija in Ecehiel. Mozes kaže na pismo stare zaveze in sicer na besede: »Sovraštvo bom naredil med teboj in ženo«. — David ima v napisu le svoje besede: »Posvetil je najvišji svoj prostor«. — Pod Izaijem se berejo besede: »Glej, Devica bo spočela«. — In pod podobo Ecehiela so njegove besede: »Ta vrata bodo zaprta ostala.«

Slišal sem tudi, da imajo sv. oče v svoji majhni stanici, kjer navadno stanujejo, na mizi vedno pred svojimi očmi podobo Brezmadežno spočete Matere Božje in za to podobo velik križ s podobo križanega Jezusa. Pred tema podobama opravljajo vsak dan svoje molitve. Na nogah Marijine podobe se vidi, da jo sv. oče velikokrat pobožno poljubijo. Slišal sem tudi, da vsak dan tri cele ure molijo. V 16 dnevih, ki sem jih v Rimu preživel, sem petkrat videl sv. očeta. Štejejo že 75 let, pa so, dasi tudi je njih življenje polno preganjanja in trpljenja, še prav trdni in prav močnega glasu.

In glejte, v prevelikem trpljenju so doživeli največje veselje, ker je bilo njim odločeno zadnjo in najlepšo krono postaviti na glavo nebeške Kraljice; ko so pri veliki maši v cerkvi in s stola sv. Petra vpričo kardinalov in mnogih škofov katoliškega sveta z velikim glasom in zelo ganjeni oznanili: da je verska resnica, da je bila preblažena Devica Marija obvarovana vsakega madeža izvirnega greha. Potem so šli v svojo papeževo ali Sikstovo kapelo in so sami slovesno postavili zlato krono na glavo podobe Marije brez madeža spočete. Zato imenuje v Rimu ljudstvo sploh sv. očeta Pija IX.: Marijinega papeža. In to po pravici...

Ni mogoče popisati, kako živo in močno gane človeka, ako le vidi sedanjega sv. očeta. Nikoli ne bom pozabil in ne morem povedati, kaj je srce čutilo, ko sem sv. Rešnjega Telesa dan videl sv. očeta pri procesiji. Oči so jim bile neprenehoma obrnjene v sv. Rešnje Telo, ki so ga držali v svojih rokah z monštranco... Klečali so pred majhnim oltarčkom na tronu, na katerem navadno nesejo sv. očeta za procesijo. Tako pobožno so molili, da sem sam pri sebi mislil: Sv. oče so si kot papež izvolili ime Pij, kar pomeni slovensko bogaboječ ali pobožen; so pač res tega imena vredni; ta sv. oče so res svetnik. Pa ne samo jaz, tudi drugi duhovniki so tako govorili. Mnogi, ki so jih videli v toliki pobožnosti, so se od veselja zjokali.

Najlepši dan mojega življenja je bil letos v torek pred praznikom sv. Petra. Ta dan so namreč sv. oče sprejeli nekaj duhovnikov, ki so prišli iz tujih krajev. Čez 6000 nas je bilo zbranih. Govorili so nam v latinskem jeziku dobre pol ure; pa tako prisrčno in s tako močno besedo. Opominjali so nas k molitvi in k zvestemu spolnjevanju svetih dolžnosti. Opisovali so nam žalostno in zaupno vse velike nadloge, v katerih se nahajajo sami in sv. Cerkev v sedanjih časih. Potem so nas izročili varstvu Marije Matere božje in oh! kako prisrčno in s kakšnim milim in ljubeznivim glasom so nam podelili sveti apostolski blagoslov. Ko so odhajali, sem slišal mnoge, ki so rekli: »To so svetnik!« in videl mnoge, ki so kraj, kjer so sv. oče stali, z vso pobožnostjo poljubovali...«

Tako se po svoji glavni vsebini zaključuje rimsko pismo. Že iz tega kratkega opisa samega moremo posneti velik in veličasten pomen verske resnice o Marijinem brezmadežnem spočetju, pa tudi izredno lep sad in blagoslov češčenja te, prečisti Devici najdražje prednosti in skrivnosti. Akoprav je bilo pismo napisano že pred 70. leti, se vendar v pogledu na sedanjega svetega očeta bere tako sodobno, ne samo, kar se tiče Pijevega imena, ampak tudi, kar zadene pobožno češčenje Matere božje v papeževi osebi. Saj se je Pij XI. še nedavno s svojo rožnovensko okrožnico zopet izkazal velikega Marijinega častilca in oznanjevalca njene slave in moči. Kako ga ta bistvena krščanska resnica in dolžnost veseli, je povedal in zapisal 1931, kjer stoje v okrožnici pomembne besede: »Posebno veselje nas navda, kadar izvemo, da je kjer si bodi napredovalo Marijino češčenje in da se je lepota Device Matere z večjo slovesnostjo proslavila; vemo namreč, kakšno obilnost božjega blagoslova bo mogla taka poživljena pobožnost prinesti krščanskemu ljudstvu... Marija naj vrši nad nami svoje materinsko poslanstvo z vedno večjo močjo in na prav poseben način.«

A. V. M.

DREVI OB 8 V FRANČIŠKANSKI DVORANI

A. Massina:

»KRALJEVI ŠKRLAT«

Igrajo kongreganisti

Režiser Edv. Gregorin, član drame Nar. gledališča

Vstopnice pri blagajni eno uro pred začetkom.

Proslava Brezmadežne v Ljubljani

Ob 11 v Unionu v veliki dvorani akademija:

Sattner: »Pozdravljena«; Tomc: »Magnificat«, Pozdrav višješolca in višješolke; Vodušek: »Prošnja pesem«; Veliko znamenje (govori L. Leskovar, stud. iur.); Kimovec: »Milostna Gospa z višave«; »Zgodna Danica«; slavnostni govor (govori gimnazijski ravnatelj Jos. Osana); p. Roman: »Brezmadežna, ljubim Te«; Kimovec: »Še gori ljubezen«, »Povsod Boga«. — Vstopnine ni.

*

Prosvetno društvo Trnovo proslavi praznik Brezmadežne, 8. decembra ob 6 zjutraj s skupno sv. mašo in obhajilom članov Prosvete, Fantovskega odseka in Dekliškega odseka. Po sv. maši ob pol 8 bo v Društvenem domu sestanek vsega članstva, na katerem bo imel govor gosp. župnik Janko Cegnar. Zvečer ob pol 8 se proslava nadaljuje z akademijo na čast Brezmadežni.

Samostanska dvorana Sp. Šiška: drevi ob 20 igra Dekliške Mar. kongregacije »Dve materi«.

Kongregacija za gospodične pri sv. Jožefu v Ljubljani. Na praznik, 8. decembra je glavni praznik kongregacije. Zjutraj ob pol sedmih sv. maša, skupno sv. obhajilo in obnovitev posvečenja. Popoldne je slovesen shod ob pol petih ter darovanje v kongregacijske namene.

Šempetrski fantovski odsek proslavi danes svoj fantovski praznik. Zjutraj ob 7 bo sv. maša s skupnim sv. obhajilom, zvečer ob 8 bo v naših prostorih akademija.

Mestna strokovna knjižnica v Ljubljani

Ljubljana, 7. decembra.

Na konferenci načelnikov mestnih uradov dne 26. novembra 1936 je bil na pobudo predsednika mestne občine gospoda **dr. Jura Adlešiča** storjen sklep, da se v mestni posvetovalnici osnuje in uredi mestna strokovna knjižnica s čitalnico. Namen te knjižnice bi bil, dati načelnikom in drugim uradnikom mestih uradov, zlasti pravnikov, priliko za strokovno izpopolnjevanje in študij sodobnih domačih in tujih komunalnih vprašanj. Vsa večja mesta imajo podobne knjižnice; imajo jih tudi vsi važnejši uradi pri nas, le magistrat je doslej ni imel. Sicer imajo posamezni uradi svoje priročne strokovne knjižnice, ki bi jih osrednja strokovna knjižnica ne odpravila. Vendar so po nekaterih uradih knjige, ki so bolj splošnega značaja, ki jih uradniki dotičnih uradov ne potrebujejo nujno pri roki in ki bi utegnile zanimati širši krog mestnega uradništva. Velik del strokovnih knjig, zlasti pravnih, pa ima splošna knjižnica kulturnega oddelka v Auerspergovi palači. Vse te knjige bi bilo treba prenesti v osrednjo strokovno knjižnico in jih s tem dati na razpolago vsemu magistratnemu uradništvu.

Več kakor leto dni je poteklo od dne, ko je bi sprejet ta važni sklep, da se ustanovi mestna strokovna knjižnica, pa do danes, ko je bila knjižnica oficielno odprta. V tem času je g. **arh. Spinčič** napravil načrte za knjižne omare, preskrbeti je bilo treba denarna sredstva za opremo ter za nove knjige, največ časa pa je zahteval ureditev knjižnice same. Mestna splošna knjižnica doslej ni bila urejena po najboljših, enotnih principih, na katerih so zgrajene pri nas in drugod državne in druge javne knjižnice. **G. prof. Kalan Pavle,** ki urejuje zdaj mestno knjižnico, pa je uvedel mednarodni, najboljši sistem, ki temelji na razvrščenju knjig po formatu v osmerke, kvarte, folio itd., na opremljanju knjig s tekočimi številkami, na listkovnem katalogu in na strokovnih katalogih. Po teh principih je urejena tudi mestna strokovna knjižnica, ki je le sestavni, a iz splošne knjižnice izločeni del. Vodi jo knjižničar g. **Wider Boris.**

Današnje oficielne otvoritve mestne strokovne knjižnice so se udeležili nekateri člani mestnega sveta, direktor mestnih uradov g. **Jančigaj Fran,** vsi načelniki mestnih uradov, zavodov in podjetij ter nekateri referenti. Predsednik mestne občine g. dr. **Juro Adlešič** je v svojem govoru poudaril važnost izpopolnitve strokovne izobrazbe in razširitve komunalnega obzorja vsega mestnega, zlasti strokovno kvalificiranega osebja. Ta izpopolnitev je zamišljena na tri načine: s študijskimi potovanji, s predavanji in z individualnim študijem komunalnih problemov v strokovni knjižnici. Služba pri mestni občini na vodilnih mestih je danes taka, da zahteva poleg strokovnega študija in visokošolske izobrazbe tudi še stalno nadaljnje izpopolnjevanje, zlasti pa mnogo iniciativnosti, sistematike in komparativnega študija. Temu namenu naj služi tudi **strokovna knjižnica,** ki jo obvezno za vsak urad pozna tudi poslovnik za občo upravna oblastva in ki se danes odpira tudi na magistratu, ko se more z veseljem in zadovoljstvom ugotoviti, da so mestna občina ljubljanska in mestni uslužbenci dobili s to knjižnico ono torišče, ki naj postane središče in izhodišče vsega strokovnega in — lahko se reče — tudi znanstvenega napredka pri študiju in reševanju komunalnih problemov. Predsednik mestne občine g. dr. Juro Adlešič je zaključil svoj govor z željo in prošnjo, da naj se mestno, zlasti vodilno uradništvo, poslužje mesne srokovne knjižnice v obilni meri, in to v dveh smereh: da bi jo vedno in vedno izpopolnjevali in stavljali knjižničarju ter predsedstvu tozadevne predloge ter da bi jo tudi res posečali in se z gradivom tudi okoristili.

S tem je bila mestna strokovna knjižnica oficielno odprta in izročena svojemu namenu. Po otvoritvi knjižnice je imel načelnik mestnega socialnega urada mestni svetnik g. **Svetel Heribert** strokovno predavanje o socialnem skrbstvu Prage in Brna, kjer je bil letos na študijskem potovanju.

Karitativna zveza v Ljubljani

bo imela svoj redni občni zbor dne 23. decembra 1937 ob 5 popoldne v Karitativni pisarni v Marijanišču v Ljubljani po običajnem dnevnem redu: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo načelstva. 3. Tajniško poročilo. 4. Blagajniško poročilo. 5. Poročilo nadzorstva. 6. Slučajnosti

Do Št. Vida vozi tramvaj št. 1

in tam pri firmi

„STAKLO" B. TOBER

dobite **brušene service** za likerje, vino in vodo po **din 33·— do din 115·—.** Za malo denarja si lahko izberete porcelan ali steklo za Vaše gospodinjstvo.

Brezmadežna sredi polja

Bila je svetla nedelja, velik praznik, Gospodov dan. Na ta sveti dan so na vseh straneh zvonovi zvonili in peli in v cerkve pobožne kristjane vabili. In z vseh strani so v cerkve hiteli stari možje s tretjo nogo, kašljaje so spešile stare ženice proti cerkvi korak, prav tja so fantje veseli hiteli in smejala so se po poti dekleta. Otroci so se držali deda za roko ali babice za krilo pa čebljali in za vsako malenkost spraševali, da so se utrudili dedje z odgovori in so stare matere bile nejevoljne. Doma so ostale le gospodinje, da družina mesto kosila stradala ne bo, in gospodarji, da so varovali dom. A vsi so bili že zjutraj v cerkvi.

Pevčev Matevž, še mlad gospodar, pa ni bil zjutraj v cerkvi in tudi drugi glas zvonov ni segel do njegovih ušes. Hlapcu je ukazal, naj konja napreže in pužje na voz naloži. Hudo je bilo hlapcu pri srcu, toda bila je jesen in jeseni hlapci težko službo dobe, če jo izgube ali puste. Nerad je hlapec konja napregel in pužje naložil. S solzami v očeh je poslušal pesem zvonov in se spominjal bučanja orgel.

»Haha,« se je krohotal Matevž. »K menihom, k menihom! In po vseh cerkvah svetnikom obliži peté! Jaz pa imam zemljó, še mar mi niso cerkve in svetniki! Lepše od zvonov mi zemlja poje, več od svetnikov mi zemlja da. Rajši imam zemljo kot Boga. Ti pa zemlje nimaš, seveda, zato pa iščeš Boga. Jaz ga imam! Zemlja, polje! In travniki, pa gozd! — Pužje na vozu, konja pred vozom — dobro! Poženi!«

Hlapec je pognal, v srcu pa je prosil Marijo, naj ga reši smrtnega greha. Nerada sta konja pretegnila. Matevž pa je vzel bič in udrihal po živalih, da sta dirjala skozi vas in odskakoval je voz po kamenju na cesti. Začudeno so strmeli ljudje, glas zvonov je postal žalosten in sonce je izgubilo svojo moč. Matevž pa je vriskal in žvižgal in udrihal po konjih, da sta dirjala, kot sam satan.

Matevž je v Marijinem dolu velel ustaviti konja. Skočil je z voza in stopil na njivo in je hlapca zasmehoval takole:

»Haha, bojiš se, kajne, Marije, ki je dala ime tem njivam. Le brez skrbi! Pokupil bom tod vse njive in imenoval dol: Matevžev dol. Naj ve Marija, da nje ni treba, kjer je Pevčev Matevž. Ti pa, mila jera, spusti solze, da bomo kislico papcali. Oho, pa res, kaj te zob boli, da ti obraz tako kislo stoji.«

Molče je hlapec skočil z voza in potem stekel čez polje naravnost v cerkev.

»Kaj misliš, da sam ne morem trznine orati? Naj te nosi vrag! Hi, konja, pojdita!«

Težko sta konja pretegnila drevo in se nista menila za udarce. Matevž pa je klel in se pridušal ter klical vraga tako na gosto, da jih je gotovo bilo tisoč in več pri njem. —

Povzdigovanje so oznanili zvonovi. Tako žalosten je bil njih glas! Sonce se je skrilo v meglo in povsod je postalo čudno temno. Matevž pa je s kolom tolkel konja in se pridušal in klel ter klical vraga tako na gosto, da jih je bilo milijon in več pri njem.

Hipoma pa je postalo svetlo in prelepa Devica je stopila v Marijinem dolu na zemljo tik pred Pevčeva konja. Živali sta upognili kolena, Matevž pa je vzel bič in mlatil tako strašno po živalih, da se je bič zlomil.

»Haha, Matevžev dol bodo rekli le-tod, pa naj bo prikazni ali strahov, da se bo skrilo nebo. I, hot, le naprej!« Ob njegovem kriku sta živali preplašeni vstali in podorali so lepo devico.

»Oho, prikazen, kako je s teboj? Konja, naprej! Matevžev dol se bo zval ta kraj! Vse njive bom pokupil jaz, Pevčev Matevž, oženil se bom in dobil bogato nevesto. Juhu!«

Spet je postalo temno, megla je pokrila zemljo, krog Matevža je bilo črno kot v rogu. Matevž pa je gonil konja, z vrvjo ju je tepel, da je pot curljal od njiju. Vmes pa je vriskal in žvižgal in niti menil se ni za temo. »Saj tipaje lahko prehodim ves Matevžev dol!«

Nenadoma je spet postalo svetlo in ista prekrasna devica je stopila v Marijinem dolu na zemljo tik pred Pevčeva konja. Živali sta zavili na stran in upognili kolena.

»Pa povprek! Samo da naprej! I, hot!« Še zmenil se ni gospodar za prikazen, še mar mu ni bilo za temo, ki je spet prišla, z verigo je priganjal konja, da je curkoma tekla od njiju kri, in zraven je klel ter se pridušal in klical vraga tako na gosto, da je bil ves pekel pri njem.

»Matevžev dol bo le-tod, pa naj se vse na glavo postavi. I, hot, konja, naprej! Naprej, le naprej! Vsa zemlja le-tod bo moja last, jaz, Pevčev Matevž, bom njen gospodar. Juhu! «

Komaj je usta zaprl, ko je postalo tako temno, da bi dalj segel, kakor pa videl. Pa le za hip. Potem se je zabliskalo v tisoč jezikih in bilo je tako svetlo, kot bi sijalo tisoč solnc. In v tej svetlobi je tretjič prekrasna devica stopila na zemljo v Marijinem dolu tik pred Pevčeva konja. Živali sta se prestrašeni z drevesom spustili v dir, Matevž je pogledal devico in videl:

Bela je bila njena obleka, obraz ji je zakrival bel pajčolan, njen pas je ovijal moder trak. Pod njeno peto je sikala kača in z repom tolkla ob svet. Drugi nogi prelepe device je bil mesec za podlago. Z rokama, ki je iz njih žarelo, je odgrnila pajčolan. Matevž je videl prelepi obraz, a le hipno. Takoj je zamižal in tisti dan ni več odprl oči. A slišal je glas: »Ti sam boš pomagal, da se bodo zvale te njive po meni Marijin dol še vnaprej. Dvakrat si me zatajil, jaz tebe ne bom. Svoj greh spoznaj in kesaj se!« Le to je slišal, oglušela so nato njegova ušesa, onemel mu je jezik, otopeli so čuti. Z obrazom je padel na tla in obležal ter je ležal tam do večera in se ni premaknil. Le za spoznanje mu je bilo srce.

Že na drugo plat se je obešala noč, ko je Matevž prišel k zavesti in vstal. Zdaj je bil spet popolnoma zdrav. Spomnil se je dogodka s prelepo devico in ponovil si je besed, ki jih je slišal. In spoznal je, da je bila Marija... Tudi svoj greh je spoznal in se kesal. Sredi polja je na kolenih prosil Marijo in njenega Sina odpuščanja.

Potem se je vrnil v vas, poiskal svojega krstnega botra in mu rekel:

»Boter, daj, varuj mi dom, dokler se ne vrnem. Kar med tem zemlja dá ali živina rodi, obdrži. Če zase ne maraš, pa revežem daj!«

Nič več ni rekel, šel je domov, vzel denar in jo odrinil po svetu. Najprej se je spovedal in potem delal pokoro in slikarja iskal. Živel je ob kruhu in vodi.

V Kranju je nazadnje dobil slikarja. Opisal mu je svojo prikazen — povedal je, da je bila Marija — in ga poprosil, naj jo naslika. Slikar je pristal. Dopoldne je molil, popoldne je slikal. In je naslikal prelepo sliko Kraljice brez madeža izvirnega greha spočete.

Matevž pa je v mestu dobil zidarja in mu velel, naj postavi v Marijinem dolu sredi Pevčeve njive kapelico. Prišel je zidar in postavil znamenje, ki še danes stoji. —

Domov se je vrnil Matevž in prinesel s seboj prelepo podobo svete Gospe in Device. Pod steklo jo je dal in jo postavil v znamenje sredi polja in pred njo prižgal lučko, ki še danes gori. Potem pa je prodal svoje posestvo, denar razdal in naročil gospodarju, naj lučka nikdar ne ugasne, pa šel — sam Bog ve kam — — —

Ko so tretjič potem pobrali ajdo po njivah, se je oglasil pri Pevcu star možakar, imel je sive lase,

Drobne novice

Koledar

Sreda, 8. decembra: Brezmadežno spočetje Marije Device

Četrtek, 9. decembra: Peter Fourier, škof, Delfina.

Petek, 10. decembra: Lavretanska Mati božja, Melhiad.

Novi grobovi

† **V Ljubljani** je umrla gospa **Marija Fantoni,** roj. Mašek, bivša dolgoletna organistka v Šiški. Pogreb bo v četrtek ob pol 2 popoldne. Naj v miru počiva!

Osebne vesti

= **Odlikovan** je bil z redom sv. Save 4. stop. višji vojaški duhovnik in referent pri garnizijski upravi v Sarajevu g. **Ignacij Marinčič.** Našemu dobremu prijatelju, ki je že 32 let naročnik »Slovenca«, k odlikovanju iskreno čestitamo!

= **Poročila** sta se v nedeljo na Brezjah g. Fr. **Lužar,** priv. uradnik v Ljubljani in gospodična Toni Urbanc, priv. uradnica. Čestitamo!

= **Iz zdravniške službe.** Zdravnik združene zdravstvene občine Sv. Peter pod Sv. gorami dr. Kunej Ferdo je napredoval v V. položajno skupino. — V VI. položajno skupino so napredovali zdravniki združenih zdravstenih občin: dr. Goričar Ante v Slov. Konjicah, dr. Jaeger Evgen v Podčetrtku, dr. Lovšin Ivan v Laškem, dr. Schwischay Josip v Teharjih in dr. Sokolov Peter v Sv. Juriju ob Ščavnici. V VII. položajno skupino so napredovali zdravniki združenih zdravstvenih občin: dr Hönigman Alfonz v Marenbergu, dr. Sesardič Mirko v Beltincih in dr. Ukmar Leopold v Litiji.

— **Tiskovni ataše češkoslovaškega poslaništva** v Ljubljani. Včeraj je obiskal Ljubljano tiskovni ataše češkoslovaškega poslaništva v Belgradu g. **dr. Körber** ter stopil v stik s predstavniki češkoslovaško-slovenskega kulturnega in gospodarskega zbližanja. Na stanovanju predsednika Lige, dr. Egona Stareta, se je sestal z odborniki Lige ter se pri tej priliki zanimal za vse razmere, v katerih deluje Liga, ter obljubil vso pomoč za čim večji razmah medsebojnih stikov, ki so prav v Ljubljani v naši državi največji. G. ataše je obiskal tudi naše uredništvo. Njegov prijateljski obisk je vse delavce za kulturno zbližanje obeh narodov zelo razveselil ter želimo g. atašeju, da bi njegovo bivanje med Slovenci imelo najplodnejše uspehe.

Najnovejši vzorci za gosgode

Lončar - Raška - Stare

modna manufaktura

Frančiškanska

— **Veliko zborovanje poljedelskega delavstva v Gornji Lendavi.** V nedeljo, dne 12. t. m. bo v Gor. Lendavi v prostorih gostilne Maršik veliko zborovanje sezonskih poljedelskih delavcev, ki ga priredi njihova organizacija. Zborovanje se bo pričelo po službi božji ob 11. Po dosedanjih prijavah bo zborovanje privabilo do 2500 sezonskih delavcev. Govorili bodo: predsednik organizacije g. prof. Maučec, tajnik g. Novak in strokovnjak v vprašanjih, ki se tičejo sezonskega delavstva. Veliko zborovanje bo obenem krepak dokaz, da je prekmursko sezonsko delavstvo spoznalo pomen in potrebo svoje organizacije, saj je v organizacijo pristopilo že okoli 4000 delavcev. Na zborovanje so vabljeni vsi, katerim je naloženo breme, da si morajo služiti svoj kruh s sezonskim delom v tujini.

— **Avtomobilski klub obvešča:** Te dni so se pričela dela v večjem obsegu za zgraditev sodobne ceste od Podsuseda do Samobora, zaradi česar je zelo otežkočen avtomobilski promet na odseku od mosta v Podsusedu do Sv. Nedelje. Avtomobilistom, ki potujejo v Zagreb, priporočamo ovinek preko Brežic in Dobove ali pa cesto Samobor—Sv. Nedelja—Rakov potok—Zagreb.

— **Posnemanja vredno.** Dne 23. nov. 1937 je obdarila tvrdka Suppanz v Pristavi 150 otrok šole Pristava in sv. Ema z obleko, perilom in obutvijo. Poleg teh pa je obdarila še nešteto malih otrok in revežev. G. Suppanzu, ki razume težko stališče malih ljudi, izrekamo za njegovo velikodušno požrtvovalnost najiskrenejšo zahvalo. — Občina Pristava: Strašek.

Damske novosti

Lončar - Raška - Stare

modna manufaktura

Frančiškanska

— **Vprašanje nakupa nekdanjega vojaškega vežbališča.** Kakor smo že svoj čas poročali, je bila med državnim zakladom in lastnicama nekdanjega velikega vojaškega vežbališča pri D. M. v Polju ob železniški progi podpisana pogodba glede nakupa tega velikega zemljišča za vojaški erar. Kupnina je bila določena na 8,342.500 din. Drž. pravobranilstvo, ki je vodilo zadevna pogajanja, je kupno pogodbo predložilo vojnemu odnosno finančnemu ministrstvu v odobritev. Vojno ministrstvo je pogodbo vrnilo nazaj državnemu pravobranilstvu z zahtevo, da izvede neke vsebinske spremembe glede točk pogodbe. Lastnici Mary Paumgarten in grofica Wenkheim na Dunaju sta pristali na te spremembe ter je bila nova pogodba odposlana nazaj v Belgrad. Stvar pristojnih ministrstev je sedaj, da pogodbo odobre. Vesti, da pogodba ni bila odobrena, so bile zaenkrat nekoliko prezgodnje.

— **Izpred apelacijskega sodišča.** Kazenski senat apelacijskega sodišča v Ljubljani je včeraj od 9.30 do opoldne obravnaval afero učitelja Josipa Mraka iz Starega trga ob Kolpi. Senat so tvorili a. s. dr. Lav Mastnak kot predsednik ter kot votanta a. s. g. Vinko Strasser in dr. Robert Ogoreutz. Senat je obravnaval priziv novomeškega državnega tožilca proti sodbi tamošnjega okrožnega sodišča, ki je na obravnavi 18. septembra t. l. oprostilo Josipa Mraka od obtožbe dveh deliktov, da bi bil zakrivil zločin po §-u 169 k. z. s tem, da je zavedel svojo ženo k samomoru, in glede dejanja po členu 4. zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi, da bi bil delal nerazpoloženje proti režimu. Že na tajni seji je apelacijski senat zavrnil priziv drž. tožilca v pogledu prvega delikta. Na včerajšnji ustmeni obravnavi, ko so bile zaslišane še nekatere priče, pa je apelacijsko sodišče obtoženca oprostilo tudi glede drugega inkriminiranega dejanja.

S harmoniko bo zima krajša!

1-redne harmonike od Din 59·—
2-redne „ „ „ 275·—
Klavirske harmonike od „ 480·—
Zahtevajte brezplačen katalog!
Meinel & Herold, Maribor. št. 102

— **Iz sodnih zaporov izpuščena.** V nedeljo zvečer so grosupeljski orožniki pripeljali v zapore ljubljanskega okrožnega sodišča brata Leopolda in Jerneja Skaljo z Grosupljega, ki sta bila osumljena, da sta v noči od sobote na nedeljo vlomila v trgovino trgovca Potočnika blizu kolodvora in odnesla veliko množino blaga. Po kratkem zaslišanju pred preiskovalnim sodnikom sta bila že v ponedeljek izpuščena na svobodo.

— **Za 100 din vredne hlače — šest mesecev.** Mali kazenski senat v Ljubljani je obsodil tatico iz navade Marijo Druškovičevo, staro okoli 50 let in že nad 25 krat kaznovano, na 6 mesecev strogega zapora, ker je 22. avgusta letos na Suhi Lovrencu Hafnerju ukradla 100 dinarjev vredne hlače. Zagovarjala se je, da je bila v hudi stiski.

BOUVIER

ŠAMPANJEC

GORNJA RADGONA

— **Pozor — odtiski prstov!** Večkrat se zgodi, da se poznajo na posameznih predmetih v hiši odtiski prstov, kar dela zelo neprijeten vtis na goste. Vzemite malo VIMA na mokri krpi in vsi predmeti se bodo spet bleščali od čistote.

— **V Trst in Gorico za božič** od 24.—26. dec. in v **Abbazio, Trst in Gorico** za Novo leto od 31. dec. do 2. jan. priredi Putnik izlete z vlakom in avtobusi. Cena vožnji za Trst din 130, Gorico din 150. Abbazio din 140 z vlakom. V Abbazio z avtobusom din 185. Zelo ugodni aranžmani od din 160 do 260. Ostale informacije in prijave pri biljetarnah Putnika v Ljubljani in Tourist-Officea na Jesenicah.

— **Avtobusna proga »Žiri — Ljubljana«** preloži odhod iz Žirov tako, da bo odhajal avtobus iz Žirov ob 5 namesto ob 5.20 in ob 16.25 namesto ob 16.45. — Avtobusni podjetnik Poljanšek Jakob, Žiri.

— **Solata brez olja** je predavanje brez kina ali epidiaskopičnih slik. Zahtevajte najnovejši, brezplačni cenik v drogeriji Gregorič, dr. z o. z., Ljubljana, Prešernova ulica 5.

Fine tkanine

ne preneso pranja z jedkimi sredstvi. Zato uporabljajte

PERION

ki pere blago, izdatno in snežnobelo. — Prav poceni je ta naš domači, slovenski izdelek.

— **Avtobus Ljubljana-Logarska dolina** zaradi snežnih zametov do preklica ne obratuje.

— **Izpremembo rodbinskega imena** je dovolila banska uprava dravske banovine Regini Kavčnik, rojeni v Ljubljani, članici občine Brezovica v ljubljanskem okraju v »Kolar«.

— **Prepovedan tisk.** Službene novine št. 278 objavljajo, da je drž. pravdništvo v Zagrebu prepovedalo prodajati in razširjati brošuro »Politični esej« od Stjepana Livadiča, ki je izšla v Zagrebu.

— **Din 500.— nagrade** dam onemu, ki mi prinese mojo trgovsko aktovko z raznimi poslovnimi knjigami in papirji, samokresom znamke »Mauser« in foto-aparatom, ki mi je bila ukradena 2. dec. zvečer v Št. Petru v Sav. dolini. — Maks Rojec, Ljubljana, Novi trg 1-I.

BANCNO KOM. ZAVOD, Maribor

Aleksandrova 40

kupi takoj in plača najbolje

● **hranilne knjižice**
bank in hranilnic

● **vrednostne papirje:**
3% obveznice, bone, srečke, delnice itd.

● **valute** vseh držav.

Prodaja srečk drž. razr. loterije

— **Zanimiv padar pred sodiščem.** Pred sodišče v Osjeku pride te dni zelo zanimiv padar, to je kmet Milan Kapelac iz vasi Budincev pri Našicah. Državni tožilec ga je obtožil, ker je zdravil ljudi. Kapelac je bil daleč naokoli znan kot izvrsten ljudski padar, ki je zdravil ljudi s svojo »zdravilno vodico«. S to »vodico« si je pridobil lepo imetje, tako da ima zdaj svoj lasten avtomobil, s katerim se vozi po vsej državi. Svoj čas so neki časopisi celo objavili njegove pustolovščine, ki jih je doživel v Srbiji. Zadnje dni pa je Kapelac sam obolel in mu njegova »zdravilna vodica« ne pomaga dosti. Najbrž ga bodo morali operirati. Verjetno je, da bo ta obravnava zaradi tega odložena. Za obravnavo vlada v Osjeku in okolici ogromno zanimanje.

— **Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef grenčice«.**

Poizvedovanja

Moško desno rokavico sem zgubil v nedeljo od pol 8 do 9 zjutraj v frančiškanski cerkvi in prosim najditelja, naj jo proti nagradi prinese v zakristijo.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: v sredo, 8. dec.: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba 9; mr. Ramor, Miklošičeva c. 20; Murmayer, Sv. Petra c. 78. — V četrtek, 9. dec.: mr. Sušnik, Marijin trg 5; mr. Kuralt, Gosposvetska c. 10; mr. Bohinec ded., Rimska cesta 31.

*

l **Slovesen shod** križanske moške kongregacije bo drevi točno ob šestih: govor, nato pete litanije M. b. Pri shodu se bo naznanil in razdelil spored za dan živega rožnega venca dne 12. dec.

l **Sestanek Sodalitete Ss. Cordis** za duhovnike ljubljanskega mesta bo v petek 10. t. m. ob 5 popoldne v semeniški dvorani. Na dnevnem redu je razgovor o razpravi, o kateri je bilo zadnjič posvetovanje. Predavanje dr. Ahčina o predmetnem vprašanju je naredilo velik vtis in je zadevo popolnoma pojasnilo. Ker so pa z obravnavanim vprašanjem združene še druge okoliščine, vabi vodstvo Sodalitete vse duhovnike k sestanku, ki bo v petek. Posebnih vabil ne bomo razpošiljali.

l **Ustanovni občni zbor poverjeništva kluba železničarjev JRZ za Ljubljano** bo v nedeljo 12. t. m. ob 9.30 v beli dvorani hotela Uniona. Vhod skozi čakalnico kina Uniona. Člani in prijatelji kluba vljudno vabljeni. Uradne ure so v tajništvu JRZ, Ljubljana, Miklošičeva cesta 7-II, ob torkih sredah in četrtkih od 16—18.

l **Svarilo.** Nekaj tednov sem ponujata dva moška po Ljubljani sv. pismo, o katerem trdita, da ima odobrenje zagrebškega nadškofa. Ker ta dva moška oznanjata tudi razne verske zmote, je izključeno, da bi sv. pismo, ki ga prodajata, imelo tako potrjenje.

l **Za Vajeniški dom v Ljubljani** je darovala Trboveljska premogokopna družba 200 dinarjev, za kar se Dobrodelnost iskreno zahvaljuje.

l **Na petkovem prosvetnem večeru,** ki bo dne 10. decembra ob 8 v beli dvorani Uniona, bo ponovil g. prof. Janko Mlakar zanimivo predavanje o svojem potovanju na Škotsko, Islandijo, Spitzberge in Švedsko. Predavanje je opremljeno s številnimi slikami, ki nam predstavljajo zanimivosti pokrajin in naravno krasoto Fjordov. Na to predavanje opozarjamo cenjeno občinstvo, da si pravočasno preskrbi vstopnice že v predprodaji v Prosvetni zvezi, Miklošičeva cesta 7.

KINO SLOGA

Ni še bilo filma v Ljubljani, ki bi ne vzbudil toliko zanimanja, kakor ta čudovito lepi, prekrasni film

„PATER VOJTEH“

Uprava je radi tega **podaljšala predvajanje** tega filma **še za nekaj dni!**

Telefon 27-30 **Videti ga mora vsa Ljubljana!** **Rezervirajte si vstopnice že v predprodaji**

Ljubljana

Dne 8. decembra 1937

Gledališče

Drama: Sreda, 8. dec.: »Dr.« Izven. Znižane cene od 20 din navzdol; ob 20: »Firma«. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. — Četrtek, 9. dec.: »Julij Cezar«. Red A. — Petek, 10. dec.: zaprto. — Sobota, 11. dec.: »Bela bolezen«. Premierski abonma. Premiera.

Opera: Sreda, 8. dec.: »Pri treh mladenkah«. Izven. Gostuje ga. Marica Brumen-Lubejeva. Globoko znižane cene od 24 din navzdol. — Četrtek, 9. dec.: »Gorenjski slavček«. Red Četrtek. — Petek, 10. dec.: zaprto. — Sobota, 11. dec.: »Ančka«. Operета. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol.

Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani prosi p. n. abonente, da poravnajo četrti obrok abonmana do 14. t. m.

Prireditve in zabave

Koncert akademskega pevskega zbora v ponedeljek 13. decembra t. l. bo velik praznik slovenske umetne in narodne pesmi ter glasbeni dogodek prve vrste. Program in namen koncerta je: podati prerez in razvoj slovenske narodne in umetne pesmi od prvih početkov do danes. S tem koncertom bo APZ proslavil svojo delovno desetletnico. Naši pevci akademiki in njihov vrli dirigent France Marolt so v 10 letih vestnega in požrtvovalnega dela storili svoje. Prepričani smo, da se bo tudi letos odzvalo občinstvo vabilu Akademskega pevskega zbora in napolnilo unionsko dvorano in s tem dalo idealnim delavcem svoje priznanje. Predprodaja vstopnic je vsak dan od 8—19 na univerzi v vratarjevi loži.

Dr. Gržinčičevo opereto »Miklavž prihaja« bodo dijaki salezijanskega konvikta na Rakovniku ponovili v nedeljo 12. t. m. ob 8 zvečer v frančiškanski dvorani.

Simfonični koncert Ljubljanske filharmonije. V petek, 17. dec. priredi Ljubljanska filharmonija v veliki dvorani hotela Uniona svoj redni simfonični koncert. Koncert bo dirigiral svetovni dirigent dr. Herman Scherchen. Na sporedu so: Mozart: »Serenada«, Brahms: »III. simfonija«, dr. Švara: »Simfonija« in Dimitrija Žebreta: »Tek«. Predprodajo vstopnic je prevzela iz prijaznosti blagajna »Kino Union«.

Primorski pisatelji in pesniki imajo v četrtek, 9. t. m. ob 20 v Delavski zbornici literarni večer. Na tem večeru sodelujejo sledeči pesniki in pisatelji: dr. Ivan Pregelj, dr. Igo Gruden, Janko Samec, Josip Ribičič, Stano Kosovel, dr. Bogomir Magajna, dr. Vladimir Bartol, Ciril Kosmač.

Predavanja

Prosvetno društvo Sv. Krištof. V četrtek, dne 9. decembra bo v dvorani predavanje. Predava ravnatelj prof. Dolenc o Mostarju in njegovi okolici. Pridimo vsi.

Organizacija elektromonterjev, oblastni odbor Ljubljana, obvešča svoje članstvo, da se prične ciklus predavanj za leto 1937-38 o elektrotehniki v četrtek, 9. t. m. ob pol 20 v Rokodelskem domu. Predava g. inž. Jesih.

Sestanki

Šempetrski fantovski odsek ima jutri redni sestanek. Na programu je retoričnі večer.

Fantovski odsek sv. Jakob ima svoj redni sestanek v četrtek, 9. t. m. ob 8 zvečer. Predava br. Aleš Strojnik o jadralnem letalstvu.

Dekliški krožek prosvete Ljubljana - mesto ima drevi točno ob 8 sestanek v Bernardinovi sobi v frančiškanskem kolegiju. Tovarišice, pridite vse!

Cerkvena glasba

Frančiškanski samostan v Ljubljani je dal na novo natisniti I. Prelovčevo Ave Marijo (z lat. in slov. besedilom). Da je skladba res lepa, dokazuje dejstvo, da je prva naklada bila razprodana v enem mesecu. Skladba je pisana za sop. (žen.) solo, meš. zbor in orgle. Vseskozi lahka in lepo tekoča. Tudi podeželski zbori jo bodo zmagali. Partitura stane 4 din (glasov ni) in se naroča pri frančiškanih v Ljubljani; pri večjem odjemu popust.

Kino

Kino Kodeljevo — tel. 31-62. Danes ob 3 in 8 in jutri ob 8 dva sporeda. Theo Lingen in Fritz Odemar v filmu »Pri belem konjičku« in »Sramežljivi Casanova«, v katerem nastopi priljubljeni komik Paul Kemp. — Danes ob 3 »Pri belem konjičku« znižane cene.

Odeje,

flanelaste in volnene, flanelaste rjuhe in kovtri v kvaliteti, ki jo zahtevate, se dobe po nizki ceni pri

BRATA VLAJ, Wolfova ulica 5

l **Mohorjani,** ki so naročili Mohorjeve knjige pri Ljudski knjižnici, Prosvetna zveza, Miklošičeva cesta 7, se vljudno vabijo, da jih pridejo iskat. Istotam se sprejemajo nova naročila.

l **Zadeva z ljubljanskimi goljufijami se razvija dalje.** Policija nadaljuje preiskavo proti obema verižnikoma in sleparčkoma, o katerih smo včeraj poročali. Prvi je neki Pirc, že precej znan slepar, drugi pa bivši mesar A. S. Kakor sta v preiskavi ugotovila policijska in finančna uprava, je sedaj znano, da je Pirc ukradel štampiljko finančne uprave. Pirc je imel namreč neki opravek pri finančnem svetniku g. Gundeju. Ko se je g. fin. svetnik za trenutek odstranil, je Pirc naglo pobasal štampiljko, da pa ne bi fin. svetnik te tatvine opazil, je štampiljko s formo za datum naglo pritisnil na dva prazna papirja, ki ju je nato s prvo ukradeno štampiljko še bolje opremil in napisal tekst o polmilijonski terjatvi. S tema dvema listinama sta možakarja med lahkovernimi Ljubljančani in še bolj lahkovernimi trgovci mogla mirno slepariti. Naprošeni smo od ljubljanske policije, naj nekaterih podrobnosti iz teh velepoteznih goljufij ne izdamo, pridejo pa na dan še prav zanimive reči, tako da bodo Ljubljančani kar strmeli.

l **Stanovanjske odpovedi.** Do 7. t. m. je bilo letos pri okrajnem sodišču ljubljanskem vloženih 1422 stanovanjskih odpovedi, ki se nanašajo večidel na male stanovanjske objekte in lokale. Lani jih je bilo do tega dne že 1577. V decembru je bilo doslej vloženih že 10, novembra pa 125 odpovedi. Vse zadnji čas vložene odpovedi zahtevajo izpraznitev stanovanj do 1. januarja.

M. Drenik

volna za ročno pletenje, smyrna, perzer in kelim

Ljubljana - Kongresni trg 7

l **Wögererjeva šunka** je prvovrstna na praški način pripravljena nesoljena. Dobi se samo v delikatesni trgovini Janc, Židovska.

l **Nesreča na Mestnem trgu.** Včeraj dopoldne je na spolzkih tleh na Mestnem trgu padel s kolesa 48 letni skladiščnik Anton Pleško z Ižanske ceste 18. Zlomil si je ključnico. Prepeljali so ga v bolnišnico.

l **Spreten tat koles.** Nekemu ljubljanskemu obrtniku je bilo v ponedeljek zvečer ukradeno lepo kolo. Tat je takoj prodal kolo dalje za nekaj sto dinarjev, nato pa izginil. Policija je skoraj isti mah dobila ovadbo od lastnika kolesa in obenem tudi našla kolo samo, ni pa mogla izslediti tatu, ki se je izgubil v noč. Sedaj policija išče tatu ter upa, da ga bo kaj kmalu našla, ker ji je znan točno njegov osebni opis.

l **Padec otroka s kolesa.** Delavka Ana Jeromel iz Male vasi pri Ježici je peljala svojega 5 letnega sinčka Viktorja na kolesu v mesto. Kolesarki je spodrsnilo in Viktor je padel na tla ter se poškodoval na desnem kolenu. Otrok je moral v bolnišnico.

l **Nesreča pri telovadbi.** 12 letni dijak Stanko Tratnik iz Novih Jarš pri Ljubljani je pri telovadbi padel tako nesrečno, da si je zlomil levo roko.

l *Perzijske preproge,* kakor tudi ostale preproge vzamemo v strokovno popravilo do 22. t. m. na razstavi Sarajevske tkalnice preprog v Ljubljani, Tyrševa c. 8 (pri »Šesticic«).

---

prav tako brado in brke pod nosom, nagubana lica, upognjen hrbet, kot na kolu mu je na telesu visela raztrgana suknja. Pevca je prosil za službo.

»A zakaj mi bo hlapec! In še takle po vrhu! Nas je samih dovolj! Šest ust k eni skledi! — Naj bo, čez zimo te vzamem, žlico dobiš in nekaj obleke. Pa za praznik kak groš. Ti je prav?« je Pevec dejal, ko je popotni le prosil in prosil.

»Prav,« je pokimal možakar. Dobil je žlico, o božiču obleko in za praznik kak groš. A malo se je dotikal žlice, obleke ni maral in vsak groš je dal vbogajme. In v najhujšem mrazu je spal na skednju v senu in odklanjal odejo. Prijel pa je vedno za vsako delo, nikdar ni držal rok križem. Toda tudi v najbolj veselih dneh ni niti malo govoril in nikoli se ni nasmehnil. Opazili so tudi, da vsako noč odhaja na polje. In drugi so videli vsako noč moškega, ki je molil pri znamenju sredi Pevčeve njive v Marijinem dolu.

Prišla je pomlad in delo na polju z njo, mož je pri Pevcu ostal in delal pa delal. Lona ni maral razen »Boglonaj«. Ker se ni nikdar strigel in nikoli bril, so mu ljudje vzdeli: Pevčev Kosmat.

Ostal je pri Pevcu Kosmat do druge jeseni, ko je nevarno zbolel. Zdravnika je odklonil, le duhovnika prosil. In takrat je povedal, da ni Pevčev Kosmat, ampak Pevčev Matevž. In je povedal svoj greh. Prosil je, naj ga v nepobarvano krsto deno in ga takoj v mrtvašnico odpeljejo. Ko je prišel duhovnik, se je jokaje spovedal, povedal, da je tista tri leta po svetu pokoro delal. Prejel je presveto Telo in umrl.

V nepobarvano krsto so ga položili in ga takoj v mrtvašnico peljali, tam pa so ga s cvetjem zasuli in potem molili, molili. Žanj so molili in ga obenem prosili, naj jih priporoča pri Bogu.

*

Ženica je utihnila, nato pokleknila in molila tri zdravamarije na čast Kraljici brez madeža izvirnega greha spočeti, ki kraljuje v znamenju sredi polja, kjer večna lučka trepeta pred njo in ji spominja Matevževo dušo. Zmago Zorman.

Več SVETLOBE: Tungsram SVETLOBA!
TUNGSRAM

Da se ne zanese v naše kraje živinska kuga:

Vsi sezonski delavci, ki se vračajo iz inozemstva, se morajo razkužiti

Maribor, 7. decembra.

Sezonski delavci iz Prekmurja, ki so bili od pomladi zaposleni v Nemčiji in Franciji, se vračajo v domovino. Vsak dan skoraj prispe transport z 200 in več ljudmi. Prejšnja leta se je povratek sezonskih delavcev razvijal brez težkoč, obmejne procedure so bile naglo opravljene in odpotovali so na svoje domove s prvim vlakom, ki je odhajal iz Maribora proti Prekmurju. Letos pa je drugače. Sezonski delavci so delali v Franciji in Nemčiji v področjih, ki jih je letos udarila huda šiba živinska kuga parkljevka in slinavka, ki je povzročila strahovita opustošenja ter milijardno škodo tamošnjim živinorejcem. Nevarnost preti, da se ta kuga ne bi zavlekla z došlimi delavci tudi v naše kraje. Banska uprava v Ljubljani je odredila najstrožje razkuževalne mere, katerim se morajo podvreči vsi vračajoči se sezonski delavci. Žal pa o teh merah niso bile mariborske krajevne oblasti pravočasno obveščene in tudi se niso izvršile potrebne predpriprave, pa so zaradi tega nastale velike težave.

Delavci se vračajo v domovino v večjih transportih ter imajo svoje vagone. Na mariborski postaji ne smejo vagonov poprej zapustiti, dokjer jim desinfektorji mestnega fizikata ne razkužijo rok, čevljev in obleke, katero imajo na sebi, z sublimatno raztopino. Potem smejo v mesto, pa tudi se ne smejo še prosto gibati, dokler jih v bolnišnici niso okopali ter jim razkužili vse obleke in vseh predmetov, katere prinašajo s seboj. Dočim gre razkuževanje na kolodvoru še naglo od rok, nimajo v mariborski bolnišnici niti dovolj prostora niti dovolj osobja, da bi lahko vsak dan okopali in razkužili nekaj sto ljudi. Zaradi tega je nastal zastoj pa se je v Mariboru nabralo že več sto sezonskih delavcev, ki čakajo, da pridejo pri razkuženju na vrsto. Dva dni so že spali v železniških vagonih, s katerimi so se pripeljali, kar pa v zimi nikakor ni prijetno, ker jim vagonov ne kurijo. Danes je dobila mestna občina nalog, da najde za te ljudi primerne prostore, v katerih bodo na toplem čakali, da pridejo na vrsto. Občina pa takih prostorov tudi nima na razpolago, ker so šole vse zasedene. Oni, ki so bili tako srečni, da so vso razkuževalno proceduro opravili, čakajo potem na svoje tovariše ter se potikajo po mestu. To čakanje je za uboge ljudi zvezano tudi z velikimi stroški, ker morajo sami skrbeti za prehrano ter zapravljajo v Mariboru denar, katerega bodo doma krvavo rabili. Ker je v prihodnjih dneh pričakovati še večjega avala ter se bodo transporti sedaj do božiča množili, bi bilo na vsak način potrebno, da se razkuževanje organizira na primeren način, da ne bo predolgo trajalo. Mestni fizikat sam in pa mariborska bolnišnica ne bosta zmogla opraviti te posle pri skoraj 10.000 ljudeh, ki bodo prihodnje dni prispeli s transporti. Če bi šlo razkuževanje v dosedanjem tempu naprej, bi trajalo mesec dni, preden pridejo vsi na vrsto ter se lahko napotijo potem domov.

Zavetišče v Šiški in Električna zadruga

Spor zaradi pogodbe med mestno občino ljubljansko in Električno zadrugo v Šiški

Nismo imeli namena razpravljati v časopisju o tej zadevi, ker smo stali na stališču, da je to zgolj zadeva zadružnikov, ki naj jo obravnavajo sami med seboj na pristojnem mestu brez vsakih zunanjih vplivov. Hoteli in izvedli smo delno le to, da smo zadružnike za prvo silo poučili o tem, kako cela poravnava z mestno občino kaže, obenem pa napovedali, da bodo zadružniki tudi podrobno poučeni o vsem, kar se je zgodilo z navedbo motivov in razlogov, zakaj se je to zgodilo. V ta namen smo zadružnikom 24. novembra 1937 izdali za prvo silo letake. Vsebino takega letaka je priobčil tudi »Slovenec«, medtem ko ga je »Jutro« odklonilo, oziroma je zahtevalo plačilo po 3 din od besede in pridržek, da bo k sestavku podalo svoj komentar.

Ker pa je »Jutro« sedaj priobčilo že dva dolga članka o tej zadevi, ne da bi vedelo, kako je bilo in je z zadevo, in ker tako poročanje dela vtis zlonamere, da se javnost v Šiški hujska, smo primorani se tudi javno oglasiti ter ugotavljamo sledeče:

1. Ukrepi, ki jih je načelstvo skupno z nadzorstvom zadruge izvršilo v pogledu nove pogodbe, oziroma z revizijo prejšnje, so bili izvršeni na podlagi pooblastila ter je bilo načelstvo in nadzorstvo dolžno to izvršiti. Saj se pooblastilo glasi, da se načelstvo in nadzorstvo opolnomočita, da v primeru, če bi finančno ministrstvo prejšnje pogodbe ne potrdilo, pogodbo revidirata po svojem preudarku in najboljši vesti, ter da se mora to izvršiti do 31. decembra 1937.

2. Gospodje, ki so se znašli tako složno skupaj in katerim sta se tako bojevito pridružila tudi zadružnika gg Borštnar in Černe, so pričeli gonjo proti temu sporazumu z mestno občino brez vsakega stvarnega razloga. Saj niso imeli nikakih podatkov, kako je zadeva stala, kakšni so bili motivi in razlogi za to odločitev. Vedeli pa so, da jim bo vse to pravočasno razloženo. Vedeli so tudi za polnomočje, ki ga ima zadružno vodstvo, pa tega ravno niso marali javno povedati. Njih namen je bil tedaj samo eden, sporazum onemogočiti. Iz katerih razlogov, to je vprašanje zase. V zaščito interesov zadružnikov gotovo ne, ker bi sicer ne izpostavljali zadružnike nevarnosti, da izgube vse ugodnosti, ki so jim zajamčene s tem sporazumom. Pripominjamo, da je pri vsej stvari značilno to, da sta gg. Borštnar in Černe v mestnem svetu glasovala za pogodbo, v Šiški sta pa nastopala proti njej.

3. Gospodje, ki so začeli in vrše to gonjo proti sklenjeni pogodbi, so tisti, ki so leta 1934, 1935 in 1936 z najhujšim pritiskom delali na to, da se sprejme in izvede pogodba, ki je bila zasnovana pod županovanjem g. dr. Puca, ki pa je bila za Šiškarje manj ugodna, kot je sedanja. Zato je naravnost čudno, da sedaj zavračajo nekaj boljšega, za šišensko prebivalstvo ugodnejšega. Ali jih moti in boli to, da bodo dobili svojo streho in zavetišče šišenski reveži in sirote in da se mora za ta namen porabiti vse premoženje zadruge? Ali bi ne bilo ravno to kršitev zadružnih pravil, če bi se to premoženje razmetalo na vse mogoče strani in bi nikjer nič ne zaleglo, ter v namene, ki niso v skladu s pravili? Priznamo, da smo prvotno zelo nesimpatično sprejeli to zahtevo g. župana. Toda potem smo razumeli njegov plemeniti namen: zavetišče naj bo čim obsežnejše, opremljeno in preskrbljeno za obrat.

4. Zadružna uprava je sklicala baš zato, da zadružnikom vse to pojasni, izredni občni zbor na nedeljo, 19. decembra t. l. To je bila dolžna in je tudi obljubila. Ni se tedaj ustrašila onih gospodov, ki so gonjo proti njej začeli ter bo zato mirno stopila pred članstvo in raztolmačila vse, ter je prepričana, da bo vsak pošten človek odobraval vse ukrepe.

5. Zadružniki bodo prejeli izplačane vse deleže takoj. Vse druge vesti, ki jih nekateri glede tega razširjajo med zadružniki, so tendenciozna, zlonamerna gonja in ustvarjajo nerazpoloženja proti vodstvu zadruge.

Toliko smo smatrali za potrebno povedati javno. Na morebitne nadaljnje izpade pa ne bomo več odgovarjali. Vse natančneje in vse drugo bo vsak zadružnik lahko slišal na občnem zboru dne 19. t. m.

Za načelstvo in nadzorstvo:

Šalehar Franc, načelnik,
Babnik Anton, Belič Andrej, Slapšak Julij.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani

Novosti:

Bangha Adalbert, Welt und Überwelt. Das ewige Reich im Kampf der Zeit. Strani 202, vez. 60 din. **Berdjajev Nikolaj**, Sinn und Schicksal des russischen Kommunismus. Str. 199, nevez. 78 din. **Bopp Linus**, Christlicher Edelmut zur Ungeborgenheit. Buch der liturgischen Opfer- und Gefahrweihe. Strani 166, nevez. 32 din. **Lippert Peter**, Gespräche. Strani 179, vez. 42 din. **Maassen Johannes**, Von der Herrlichkeit christlichen Lebens. Strani 289, nevez. 44 din, vez. 54 din. **Muckermann Hermann**, Von der Wiederkehr des Welterlösers. Religiöse Darstellungen über die letzten Dinge des Menschen. Strani 122, nevez. 23 din. **Roeselare Van Venantius**, Von der Betrachtung zur Beschauung unter dem Schutze Mariens. Strani 237, vez. 40 din. **Sertillanges**, Das Wunder der Kirche. Die Ewigkeit in der Zeit. Strani 234, vez. 54 din. **Simon Paul**, Das Priestertum als Stand und der Laie. Strani 81, vez. 49 din. **Soiron Thaddaeus**, Die Predigt heute. Strani 125, vez. 33 din. **Stierli Josef**, Aloisius Gonzaga. Das Bild eines jungen Menschen. Strani 93, nevez. 17 din.

Občinske volitve v Ljutomeru

Volivni boj je zelo živahen. Nekateri hodijo peš, drugi se vozijo na kolesih, tretji pa z avtomobili — seveda agitirati. Diferenca pa je velika. **Na sestankih JRZ** je navzočnih nad 80% volivcev dotičnega kraja. Govori jim g. Slavič sam poljudno, preprosto, vsakemu razumljivo. Sestanki potekajo lepo in mirno. Volivci si sami izbirajo svoje bodoče odbornike. **Ko pa pride mestna gospoda ven,** jih je pa za dobro pest. Martin Krpan bi jih na svoji dlani pihnil na Pohorje. Takrat je dosti govorov Vsi imajo delo. Eden vprašuje: imaš listek za vstop, drugi pravi: kovača? na, pet, potem že itd. No za jutri bo že. Potem pa spet en takšen sestanek. Prva agitacija je gotova, sledi druga, ki pa povzroča žejo, ker so velike govorance. O listah in občinskih odbornikih je debata nazadnje... Ti gospodje se imajo za može poštenja in vere, pravijo: vera ni v nevarnosti, mi smo za delavce in kmete. To bo gospodarstvo, boste videli. (Smo že videli, ko so iz bednostnega fonda graditi pot!) Vse razpravljajo, samo tega ne, da so njihovi pajdaši krivi, da nas gloda centralizem že 16 let. In zadnjih let svojega nasilja tudi ne, globe, ovaduhi itd. itd. O vsem tem molče.

Ljudje vse pomnijo! Zagrizeno občinsko, protiljudsko politiko pa še bolj! Trdnjava (saj ni več, zdaj je: drži ga, lovi ga, saj ga kmalu več ne bo) — pada! Ljudstvo si želi mirnega, poštenega, **pravičnega** gospodarstva. Zato bo 19. decembra izvolilo listo JRZ, katere nosilec bo g. Franček Slavič, naš poštenjak in mož pravičnega, nepristranskega dela. — Volivec in gledalec.

G. minister dr. Miha Krek pride v Ljutomer. Za združenje občine Ljutomer in Ljutomer-okolica je veliko debate. Vsak dokazuje po svoje. Najlepše in najbolj točno pa bo razjasnil namen in pomen volitev volivni shod v nedeljo, 12. decembra po osmi sv. maši v veliki dvorani Katoliškega doma v Ljutomeru. Izmed govorov bo brez dvoma najznamenitejši govor ministra dr. Kreka, ki najbolj pozna položaj sedanje politike, položaj in težnje naših občin.

Ljutomer

Prav lepo je bilo gledati naše male v nedeljo, ko so igrali v Katoliškem domu Miklavževo igro. Ljudje pa tudi vedo, da je otroška igra pod spretnim vodstvom gospodične Lindtnerjeve temeljito naštudirana. Zato je bil tudi obisk zelo povoljen. Samo tatovi so se pojavili v našem kraju in tem zlikovcem se je zljubilo kolo enega člana našega fantovskega odseka. Tatu dosedaj še niso prijeli, a orožniki ga spretno zasledujejo. Ta zlikovec, ki je že marsikaj ukradel, mora priti v roke pravice.

Akademija katoliških organizacij je danes po večernicah. Nastopijo naši najmanjši do največjih. Spored je zelo dobro izbran, zato vabimo k tej prireditvi zlasti naše starše, da bodo videli svojo mladino, kako se vzgaja v dobrih rokah v odlične katoličane.

Uboj rudarja

Iz Rajhenburga nam poročajo, da je v nedeljo zvečer v Senovem postal žrtev noža rudar Ivan Furlan. Tem žalostneje je, ker se je to zgodilo prav na dan, ko so naši rudarji z veseljem obhajali god sv. Barbare, njihove patrone. — V neki gostilni na Senovem je popivala družba fantov, kjer je nazadnje v vinjenosti tudi nastal prepir. Nesrečni Furlan je hotel prav tisti čas v gostilno po cigarete, a takoj pri vratih gostilne je dobil zamah z nožem v prsa. Nekaj korakov je stopil še sam v gostilno, pa se je zgrudil in kmalu umrl. Ne ve se točno, ali je bil nesrečnež zaboden po naključju — to bo dognala preiskava. V ponedeljek popoldne je bila sodna obdukcija, v torek popoldne pa je bil pokopan v Rajhenburgu. Pokojni Furlan je bil oče šestih nedoletnih otrok, katerih najstarejši je star enajst let. Bil je predsednik druge rudarske skupine, mnogo je storil za svoje sotrpine in bil splošno priljubljen med rudarji. Krivci njegove prezgodne smrti so že vsi pod ključem.

K vprašanju naših bolnišnic

V »Jutru« z dne 5. dec. je napisal dr. Joža Bohinjec dolg članek pod naslovom »Kdo nosi odgovornost za bedo naših bolnišnic«. V tem članku popisuje vso stisko, s katero se bore bolnišnice v Sloveniji in predlaga, naj bi javnopravni proračuni dobili v prihodnjih letih značaj zdravstvenih proračunov. Nadalje trdi, da sredstva delavskega zavarovanja niso zadostna niti primerna za omogočitev posojil, s katerimi naj bi se pri nas povečale in uredile bolnišnice. Končno predlaga, naj javne korporacije najamejo posojila pri rezervah invalidskega in nezgodnega zavarovanja in se čudi, zakaj javne korporacije v Sloveniji do danes niso vložile niti ene vloge za posojilo pri socialno-zavarovalnih ustanovah.

K temu moremo na podlagi informacij, ki smo jih prejeli pri banski upravi, pripomniti le to, da predlog g. dr. Bohinjca ni nov, ker je kr. banska uprava z dopisom z dne 11. novembra t. l. pod štev. VI./28.946 že zaprosila pri SUZOR-ju v Zagrebu za 50,000.000 posojila, **katero bi se vse porabilo v prihodnjih proračunskih letih za povečanje in ureditve banovinskih bolnišnic in banovinskih zdravstvenih ustanov v Sloveniji.** Prošnji kr. banske uprave je priložen tudi podroben program, iz katerega je mogoče razbrati, da namerava banovina s temi sredstvi preurediti in povečati banovinske bolnišnice in zdravstvene ustanove **v Mariboru, Celju, Brežicah, Novem mestu, Slovenj Gradcu in Ptuju.** S sredstvi iz tega posojila bi se zgradila tudi nova **banovinska bolnišnica v Murski Soboti ter preuredile in povečale banovinske hiralnice v Vojniku in Gornji Radgoni.** Ker bi gradbena doba za vse te nove zgradbe in preureditve trajala vsaj 3 leta, bi bilo dovolj, če bi SUZOR mogel za prvo proračunsko leto dati od posojila 20,000.000 din, v naslednjih 2 letih pa še po 15,000.000 din. Obrestovanje posojila in odplačilo bi se uredilo z vsakoletnimi v banovinski proračun vstavljenimi anuitetami. Ker ima SUZOR še v svojih pravilih poudarjeno, da daje banovinam in drugim javnopravnim ustanovam dolgoročna amortizacijska posojila, smemo upravičeno upati, da bo SUZOR najetje posojila odobril. S tem bo banovina storila vse, kar je v njeni moči, da odpravi stisko v naših bolnišnicah; s tem pa bodo hkrati tudi razbremenjene naše državne bolniške ustanove, za katere banska uprava ne more storiti drugega, kakor da na pristojnih mestih z vsem poudarkom dokazuje njihovo neprimernost in nujnost njih povečanja in modernizacije.

Kranj

V čast Brezmadežni priredi mladina kranjske fare v nedeljo popoldne ob štirih v Ljudskem domu igro »Čudeži«. Igro režira avtor gosp. kaplan Joža Vovk.

Veliko telovadno akademijo priredita v Ljudskem domu v soboto, dne 11. decembra, ob pol 9. zvečer in v nedeljo, 12. decembra, ob pol 4. pop. Fantovski in Dekliški odsek v Kranju. Na sporedu bodo gimnastične in simbolične vaje ter orodna telovadba. Na orodju nastopi vrsta mednarodnih telovadcev. Sodeluje moški pevski zbor Prosvetnega društva Kranj. Pokroviteljstvo akademije je sprejel ban g. dr. Marko Natlačen.

Vzgojni tečaj za starše na Viču

Pedagoško društvo v Ljubljani je letos spomladi priredilo vzgojni tečaj za starše na ljudski šoli v Spodnji Šiški. Tečaj je uspel nad vse pričakovanje dobro. Vsak večer je bila polna dvorana, redno nad sto poslušalcev, ki so z napeto pozornostjo sledili predavatelje. Neprisiljen razgovor po predavanjih je pokazal, kako živo čutijo starši potrebo po vzgojeslovni izobrazbi. Vsak dan stavi življenje staršem nove naloge pri otroški vzgoji, za katere sami ne najdejo vedno pravilne rešitve. Splošno so starši izražali željo, da bi se taki tečaji ponovili. Pedagoško društvo je zato sklenilo, da priredi v dneh od 13. do 18. decembra t. l. v šoli na Viču drugi vzgojni tečaj za starše. Predavanja bodo sledila v tem-le redu:

1. Ponedeljek, 13. dec., Anica Černejeva: »Kaj je in kaj ni otrok?«
3. Sreda, 15. dec., dr. Šimenčeva: »Kako skrotrokovo šolsko delo«.
3. Sreda, 15. dec., dr. Simenčeva: »Kako skrbimo za otrokov normalni telesni razvoj?«
4. Četrtek, 16. dec., Maks Hočevar: »Ali na meščansko ali na srednjo šolo?«
5. Petek, 17. dec., dr. St Gogala: »Vzgojna pomoč ob razvojnih krizah mladosti«.
6. Sobota, 18. dec., Jože Pahor: »Nravstvena vzgoja otroka in mladine«.

Že naslovi predavanj kažejo, da hoče pedagoško društvo reševati najbolj perečа vzgojna vprašanja, s katerimi imajo starši toliko težkoč.

Predavanja bodo na viški ljudski šoli vsak dan ob 8 zvečer. Vse starše ,ki se zanimajo za vzgojo svojih otrok, vabimo, da se udeleže tečaja v čim večjem številu.

Vprašanje novosadskemu „Volksblattu“

Maribor, 7. dec.

Novosadsko glasilo nemške narodne manjšine »Deutsches Volksblatt« v dolgoveznem članku odgovarja na naš nedavni članek »Beseda našim Nemcem«, v katerem smo jim našteli vse njihove grehe in poudarili, zakaj zahtevamo, da naše oblasti postopajo z njimi prav tako, kakor avstrijske s koroškimi Slovenci. Člankar, o katerem dvomimo, da je Mariborčan, je na naše ugotovitve odgovoril sila zagrenjeno, češ da je kaj takega mogel zagrešiti le »nazadnjaški novinar«, ker sodobnega novinarja zanimajo pač večja, svet preobrazujoča vprašanja in trenutna težka gospodarska kriza, kar vse daje dovolj pobude, da bi morali pustiti vnemar nedolžno, nekaj tisoč ljudi broječo narodno manjšino. Da, takole: slovenski novinar naj bi po mnenju mariborskega zagovornika naših Nemcev pisal o vseh važnih in nevažnih dogodkih po svetu, v nemar pa naj bi pustil življenjska vprašanja slovenskega naroda, katerega naj bi prepustil vsem pretečim nevarnostim, ki mu grozijo na severni meji!

Nato člankar zavrača vse očitke, ki smo jih napisali, kot neresnične in žaljive ter se povzpne do trditve, da Nemci Slovencem v mnogih primerih še več dajejo, kakor jim po zakonu gre. O vprašanju koroških Slovencev pa člankar v imenu vseh Nemcev slovesno izjavlja, da pač ne more v Jugoslaviji biti Nemca, ki ne bi želel, da se jim izpolnijo njihove želje.

V svoji zadnji številki objavlja »Straža v viharju« zanimive podatke o slovenskem šolstvu na Koroškem in nemškem šolstvu v Jugoslaviji. Slovenski otroci na Koroškem nimajo niti enega slovenskega učitelja, edini slovenski učitelj je nastavljen na popolnoma nemški šoli, koroškim Slovencem avstrijska vlada ne dovoli niti ene zasebne šole. Slovenske šolske sestre že 20 let zaman prosijo deželno vlado, da bi smele odpreti slovensko šolo, ki so jo uspešno vodile že pred svetovno vojno. Po podatkih »Straže v viharju« pa imajo nemški priseljenci v Jugoslaviji 33 otroških vrtcev, 492 razredov na državnih ljudskih šolah in 118 razredov na višjih narodnih šolah. Poleg tega imajo 4 vzporednice z izključno nemškim učnim jezikom na gimnaziji v Vrbasu, nemške vzporednice na drž. meščanskih šolah v Beli Crkve in Odžacih. Imajo še 3 zasebne meščanske šole in svoje lastno nemško učiteljišče, dočim se zavednim koroškim slovenskim dijakom sistematično zabranjuje vstop v nemška učiteljišča. Na vseh naštetih šolah je nastavljenih 465 Nemcev, ki vlivajo nemškim otrokom poleg strokovnega znanja tudi hitlerjanskega duha.

Na vse te ugotovitve bi mariborskega dopisnika, ki v »Volksblattu« lomi kopje proti »Slovencu«, vprašali: Kako bi bilo, če bi v Jugoslaviji zaprli vse nemške šole in razrede, odpustili vse nemške učitelje ali jih nastavili na slovenske šole in se dogovorili, da bodo Nemci v naši državi dobili zopet svoje šole takrat, ko bodo dovoljene slovenske na Koroškem?

Morilec osumil nedolžna človeka umora

Sredi oktobra so v Osjeku našli v nekem seniku Josipu Feješa, ki je imel razbito lobanjo. Ugotovili so, da ga je napadel neki ropar in pobil ter oplenil. Feješ ni imel na sebi niti obleke. Policija je prijela tedaj Feješevo ljubico neko Jelko in njenega prijatelja Petra, ki je pravkar prišel iz zapora. Oba sta zanikala svojo krivdo. Na policijo pa je bil poklican tudi neki 33-letni Mujo Huharambegović doma iz Tešnja, kjer je tudi Jelka doma. Ta je izpovedal, da je videl Jelko in Petra s pokojnikom v družbi. Pri Petru pa da je videl v rokah kladivo. Policija pa je nasprotno ugotovila, da se je Mujo zlagal, ker jelka in Peter že dolgo nista bila na kraju, katerega je označil Mujo. Ugotovila pa je, da je Mujo bil osem dni pred umorom tam, ter da je kvartal s Feješem. Ugotovila je še razne druge okolnosti, nazadnje pa je moral sam priznati, da je on umoril Feješa. Mujo je Feješa oropal vse gotovine, kar jo je imel pri sebi, za obleko pa je izjavil, da jo je vrgel v Dravo.

V gorah in goricah ob Sotli

Poglavje iz »Knjige popotnika«, ki ga ponatisku jemo za 60 letnico enega prvih slovenskih alpinskih pisateljev dr. J. C. Oblaka

Ali poznate dolino, po kateri teče v neštetih ovinkih mala mejna rečica posvečenega imena, ki pa danes kot meja komaj še kaj pomeni? Vi, ki poznate morda Triglavsko steno in par vrhov, — mislite, da poznate svojo domovino v vsej njeni krasoti? — Kaj veste vi o tisti nežni pokrajini, ki se širi od Podčetrtka doli pa do Sv. Petra pod Sv. Gorami in dalje okoli Bizeljskega, in njeni intimni lepoti!

Dva svetla grada — med neštetimi drugimi v ravnini — zreta s košato gorskega pobočja v globel in širni svet, tako slična po vsej svoji podobi in legi, — vsak v svojo pokrajino, jo obvladujeta in dajeta vsaki svoj poseben pečat: Podčetrtek gospodari čez celo krajino tudi še preko neznatnih Šrebrnikovih višin tja do Svetih gor nad Sv. Petrom, Bizeljski grad pa spodnjo sotelsko krajino za znano Sotelsko sotesko med Cesargradom in Krunšperkom. Slika, ki je nikdar ne pozabiš.

Nisem prišel v to pokrajino pri njenem vhodu, kakor se to pride navadno iz ravnine polagoma v vedno bolj ožečo se dolino med vedno višje vzdigajoče se bregove. Zazrl sem jo prvič nenadoma prišedši od strani: iz samotne skoraj vzporedne bistriške doline vzdolž temnega Bohorja in Veternika — čisto planinskega značaja od Kozjega čez Buče. Zavriskal bi bil pri tem pogledu. Toda ta dolina se mi je zazdela, kakor da gledam v sanje tiho se smehljajočega otroka v zibeli. Zbudil bi ga bil... Zato sem se molče vtopil v to podobo... To ni navadna dolina ali razmeroma ozka grapa. To je zelena sončna ravnica, vsa opasana od veselih goric, a v ozadju jih stražijo resni gozdovi na Svetih gorah.

Slovenija je čudovita skrinja skritih zakladov. Je čudežno lepo dekle, čegar čar ne kriči. Odeta je v nežno kopreno, neizrazne, nevsiljive lepote, — moraš ga iskati in najti, a ko ga odkriješ, te tem bolj prevzame s svojo neodoljivo silo vedno in vsepovsod: ko ti tujina razkazuje svoje najbolj razvpite čare v vsej svoji kričavosti, boš mislil nanjo — na ono tiho, vso milo in ljubo... Taka pokrajina sanja tu doli ob Sotli. To je Slovenija, to je slovenski Štajer, in kdor ni nikdar užival in čutil toplote te pokrajine kadarkoli: v jutranji rosi ali večerni zarji ali v polni luči opoldanskega sonca, naj ne govori, da pozna svojo slovensko domovino... Kdo je bil, ki je prodrl v vso globino te tajne krasote, ki ga je priklenila nase, po kateri mu krvavi srce in hrepeni njegova pesniška duša? Dobrotna usoda pa jo je naklonila nam ubogim Slovencem. Ni bil to Slovenec, ki nosi globoko v srcu to rajsko podobo in ki mu gre beseda tako težko na dan, — bile so to pesniške sanje Bartscheve duše.... To je čar štajerskih slovenskih goric v zarji večernega sonca, ki tone lepše v valovih zelenja vinskih trt in borov, kakor v valovih morja. A ona Bartscheva pokrajina s svojimi goricami, ločena od teh sotelskih po temnem pasu hrbta Bočevega in Rogaških gorá, je vsa vesela in — vriska. Ta pokrajina tu ob Sotli se le tiho smehlja... So to gore, naše lepe slovenske gozdnate gore, ki ji dajejo ta milobni, skoraj otožno-sanjavi značaj. To je značaj zadnjih odrastkov naših Alp, ki prehajajo tu doli ob Sotli v svet vinskih goric.

Svet je povsod zanimiv, kjer prehaja ena formacija v drugo, skratka: vsak kontrast v živi naravi, ki jo tako neprimerno imenujemo mrtvo, — prav kakor na odru življenja...

Celó razvodje je zanimivo, če še tako malo markantno izraženo v naravi, že sama okolnost, da teče odtod voda na eno, in drugo nasprotno stran, te zanima, — ali kjer se stekata dve reki ob ustju. Že kot otrok sem iskal in sledil potoček, hoteč dognati njega izvor in na drugi strani njegov iztok. Tudi to je neke vrste kontrast. Krasen kontrast je prehod vinsko-gorskega sveta v svet vinorodnih bregov. Zato so južne Tirole tako lepe: takorekoč v podnožju snežnikov zeleniio trte. A ta kontrast kriči in vpije. Pri nas ob Sotli pa se temni gozdovi našega planinskega sveta (Bohor s Svetimi gorami na eni strani, Rudnica ter Bočevi in Donatski bregovi) tako rekoč prelviajo v svet svetlih vinskih goric: so kakor barve božje lestvice-mavrice, ki so žive, a vendar mirne, in prehajajo ena v drugo... Ta kontrast ne kriči...

To je svet zase, in kdor ga ne pozna, ne pozna prave lepote slovenskega Štajerja, — slovenske domovine sploh. Poezija slovenskega Štajerja ni tam visoko gori ob Savinji v gorskih grebenih, ki so poseben del alpske Slovenije in so svet zase, nego tam, kjer prehaja planinski svet s svojimi božanskimi gozdovi v vinske gorice, kjer se spaja gozd Kozjansko-Rogaškega pogorja z vinsko trto.

Kje na svetu so še take gorice? Poznam Toscano in Umbrijo s svojimi vinorodnimi brdi tam ob Fuceuhio in Empoli, kjer ima Ruffino svoje ogromne kleti, poznam goriška brda in ona tam gori ob Renu in Neckarju. Čarobne so bile videti v blesku majskega sonca. A kje ste tiste temne kulise naših gor, kjer isti sončni travniki, obrobljeni s pasovi gozdov! Le vi dajete naši slovenski pokrajini svoj božanstveni obraz, ki mu ga ni para in ki me globoko vtisnjen v mojo dušo spremlja vsepovsod na tem božjem svetu...

Zahvaljen bodi oče nebeški, ki si nam ubogim in skromnim Slovencem, enemu svojih najmanjših narodov podaril toliko krasote v zemlji! Zato ti poje slavo od vekomaj starček slovenski v svoji gorici dvigajoč svojo zadnjo kupico tebi in našim svetim vinskim goricam v pozdrav...

Pozdravljen Sv. Peter pod gorami, ki te stražijo in ki jih razumeš in jih imenuješ svete! Meni pa se je zdelo, kakor da je tod okoli vse sveto, da je ves ta svet okoli svét in da plava duh božji nad njim: da niso svete samo te temnobojne, s cerkvicami kronane gore nad teboj, nego predvsem svete te lepe naše vinske gorice, ki jih je božja roka položila v okvir in naročaj v globel pod pasom gorskega venca. In v tem gorskem vencu se košatijo naši gozdovi, in te gore so prave temnobojne sestrice naših slovenskih planin. Niso to enolični dolgi grebeni, niti mehki gorski hrbti tam v ozadju te božje slike. Tu stoje vsaka zase v ozadju pokrajine samostojno z najrazličnejšimi konturami in vsaka s svojo individualno izraženo podobo: tu Bohor s podaljškom Svetih Gor do romantične Sotelske soteske, ki propušča Sotlo iz ene široke globeli v drugo, širšo in daljšo... tam gori Rudnica, za njo temna kupola Boča, čigar grebeni si podajajo roko z ostro zarezano Donačko goro, krasna ostra podoba izrazite Ivanščice, ki doseže nad tisoč metrov višine in še druge manjše in večje, — vsaka s svojo značilno podobo. Tu stoje v ozadju te neizrekljivo nežne pokrajine kakor božje kulise in so le del velikanskega temnega, slikovito razkosanega okvirja, a vsaka neka individualnost zase. Ko sem se ozrl v vso to krasoto o Binkoštih z raznih gorskih točk: s Sv. Gor nad Sv. Petrom, s Kostelske gore nad Klanjcem, z Bohorja oziroma z Veternika nad Kozjem, nazadnje za slovo še enkrat iz primerne razdalje raz Sv. Križ nad Planino — tedaj se mi je zdelo, kakor da niso nastale te kulise kot zadnji odrastki naših Alp, ki so se v zadnjem zavalu pognale še enkrat v višine, — le tako slučajno, nego da jih je postavila nevidna roka največjega umetnika, zavedno ustvarjajoč najpopolnejši umotvor, odsev svojega lastnega lepega obraza.

Josip Ciril Oblak.

Trbovlje

Lepa proslava sv. Barbare. Vršila se je po običajnem redu. Zjutraj je bil točno in hitro razdeljen po obratih Barbarin denar. Ob desetih pa so odkorakali izpred glavne pisarne v župno cerkev g. ravnatelj inž. Biskupski z vsemi obratovodji in uradništvom, za njimi pa lepa četa uniformiranih rudarjev, nato pa v štiristopih impozanten sprevod. Na čelu je šla rudarska godba z zastavo sv. Barbare. Cerkveno opravilo z asistenco je opravil sam g. svetnik Gašparič, ki je imel tudi prazniku primeren in pomemben govor. Že dolgo let sem ni bilo take udeležbe na rudarski praznik ne od strani uradništva, ne od delavstva.

Pozornost in dober vtis je vzbudil tudi sobotni uvodni članek v »Slovencu«, ki je bil posvečen rudarjem kot enemu glavnih stebrov našega narodnega občestva.

Nesreča pri delu. V soboto so delavci na Dobrni pri Dukiču praznili večje vozičke, napolnjene z zasipom. Pri tem se je en voziček prehitro poveznil nazaj in udaril dva pri tem zaposlena delavca ter jima polomil desne noge, Hočevarju Karlu enkrat, Bibiču Janezu pa dvakrat. Reševalni avto je takoj prepeljal oba v tukajšnjo bolnišnico.

»Lurd v žaru svojih čudežev« je najnovejši zvočni film, ki osvetljuje lurške dogodke od začetka do današnjih dni s čudeži in češčenjem Brezmadežne vred. Film je moderno izdelan ter se bo predvajal prihodnjo nedeljo v Društvenem domu.

Miklavž je bil dobrih rok. V Društvenem domu je obdaril okoli 500 otrok Marijinega vrtca in še 300 drugih. Tudi udeležba odraslih je bila velika, veseli so bili ob veselju in sreči malih.

Dobrna pri Celju

V nedeljo zvečer je doživela dobrnska župnija versko proslavo, kakor je ne pomnijo najstarejši ljudje. Za sklep osemdnevnega misijona je spremljala v večernem mraku najmanj dva tisoč in pol ljudi broječa množica od blizu in daleč z gorečimi baklami v rokah evharističnega Kralja na cerkvi nasproti ležeči hrib, kjer je žarel in vabil bajno razsvetljeni novi evharistični in misijonski križ. Za možmi in fanti je šla šolska mladina z učiteljstvom, potem sedem duhovnikov z Najsvetejšim in za njimi nepregledna vrsta žena in deklet, med njimi tudi pohvalno vse gospe iz vasi in toplic. Čudovit je bil prizor premikajočih se lučic po vijugasti poti v hrib in nizdol med glasnim odmevanjem ljudskega petja iz tisoč in tisoč navdušenih grl globokovernega ljudstva. Ko je g. pater provincial Gracijan dr. Heric blagoslovil križ, se je oglasil priznani gojitelj ljudskega petja p. Odilon in v kratkih besedah zaklical širni okolici v spomin pomen evharističnega in misijonskega križa. Po končani blagoslovitvi se je množica do solz ganjena vračala nazaj v cerkev, kjer sta slovesna ponovitev krstne obljube in zahvalna pesem vernikov z evharističnim blagoslovom zaključili prelepo slovesnost, ki bo ostala neizbrisna v srcih vseh hvaležnih Dobrnčanov in okoličanov. Globoko ganjeno se je razhajalo ljudstvo v sveti tihoti s srčno željo, da bi še kdaj dočakali enako pretresljivo slovesnost.

Ježica

Praznik Brezmadežne je naš skupni društveni praznik. Zato ga bo Prosvetno društvo proslavilo čim slovesneje. Po jutranji maši bo skupno obhajilo za vse članstvo, popoldne ob 3. pa bo v Cerkvenem domu lepa akademija, pri kateri sodelujejo vsi odseki in pevski zbor. Za člane je udeležba obvezna, prijatelji pa iskreno vabljeni. — Vstop je prost.

Jesenice

Danes ob 3 popoldne in ob 8 zvečer mornarski film »Zbogom Annapolis«, slika mornariškega življenja z radostmi in napori. Dodatek dva tednika »Fox« in »Universum«.

Mariborske vesti

m **Minister za telesno vzgojo dr. Miletič** se je v ponedeljek zvečer oglasil tudi v gasilskem domu, kjer ga je sprejelo starešinstvo mariborske župe in mariborske gasilske čete. Navzoča sta bila tudi župan dr. Juvan in podžupan Žebot. G. ministra je pozdravil župni starešina in načelnik mariborske čete ravnatelj Bogdan Pogačnik. G. minister se je zelo pohvalno izrazil o oborožitvi in izvežbanosti mariborskih gasilcev. Včeraj si je g. minister ogledal Mariborski otok, Falo ter športne prostore v Mariboru, popoldne ob 2 pa se je z brzovlakom odpeljal v Zagreb.

m **Mohorjeve knjige** za stolno in mestno župnijo so prispele. Naročniki jih dobe v župnijskem uradu. Dosedanji naročniki naj obenem s poštnino 2 din po možnosti vplačajo tudi takoj naročnino za prihodnje leto v znesku 20 din. — Tudi prihodnje leto bo izšlo šest lepih knjig.

MARIBORSKA MENZA VAS VABI
SLOMŠKOV TRG 6

m **Za hitrejšo odpravo potnikov v Avstrijo.** Avstrijska policijska ekspozitura v Mariboru nas naproša za objavo: »Odprava vlakov v Avstrijo se vrši z zamudo zaradi potnikov, ki prihajajo šele tik pred odhodom vlaka k vidiranju potnih listov. Mariborsko občinstvo se naproša, da se zglasi že dan pred potovanjem v uradu avstrijske policijske ekspoziture na glavnem kolodvoru v Mariboru. Pred odhodom vlakov se bo v bodoče le v najnujnejših primerih vršilo vidiranje potnih listov. Za vidiranje potnih listov je pristojen samo avstrijski konzulat v Ljubljani; samo v izrednih slučajih in če ima potnik veljaven potni list, mu lahko avstrijska policijska ekspozitura izjemoma izda potrebni vizum.

Pozor, tapetniki! Afrik, žimo, volno, vato in ves tapetniški pribor kupite najceneje pri
„OBNOVA" - F. Novak, Maribor, Jurčičeva 6

m **Obrtno gibanje.** V novembru je izdala obrtna oblast 13 novih obrtnih pravic, istočasno pa je ugasnilo 9 dosedanjih obrti.

m **Novi zdravniki pri ekspozituri OUZD.** Od 1. decembra dalje poslujejo pri mariborski ekspozituri OUZD trije novi zdravniki in sicer dr. Bedjanič za notranje, dr. Savadilik za kožne in dr. Turin za splošne bolezni. Dr. Bedjanič je obenem prevzel vodstvo laboratorija, ki se je sedaj osnoval pri mariborski ekspozituri OUZD. Doslej je bila ekspozitura navezana na laboratorij pri ljubljanski centrali ali pri Zdravstvenem domu v Mariboru.

m **Drva za reveže.** Mestno poglavarstvo objavlja, da se bodo od 13. decembra dalje razdeljevala vsem mestnim ubožcem nakaznice za drva. Pravico do nakaznic imajo vsi oni, ki dobivajo redne mesečne ubožne podpore na knjižice. Nakaznice bo izdajal mestni socialnopolitični urad na Rotovžkem trgu 9. Vsak mora prinesti s seboj knjižico, s katero dobiva podporo. Da ne bo nepotrebnega čakanja in navala, se bodo nakaznice delile po sledečem vrstnem redu: Ponedeljek 13. t. m. od črke A—J; torek 14. t. m. od črke K—N; sreda 15. t. m. od črke O—Št; četrtek 16. t. m. od črke Š—Ž.

m **Prva mariborska prodajalnica in izposojevalnica klavirjev M. Bäuerle.** Božični teden 10% popusta pri klavirjih.

m **Himen.** Poročila sta se včeraj v mariborski stolnici sodni uradnik g. Stanko Golob in blagajničarka gdč. Angela Praznik. Mlademu paru naše iskrene čestitke!

m **Ni bila slaba ocena.** K našemu včerajšnjemu poročilu o pobegu mladega dijaka Dušana Stojkoviča nam poročajo, da ni bila vzrok slaba ocena, ker je fant prav dober učenec. Sicer pa se je mladi begunec že vrnil domov.

m **Strogi predpisi glede turistično-propagandnih izdaj.** Tujskoprometna zveza v Mariboru opozarja vsa tujskoprometna in planinska društva, posamezne postojanke in tujskoprometne obrate na stroge predpise trgovinskega ministrstva in banske uprave, glasom katerih se morajo besedila za turistično-propagandne izdaje pred natisom predložiti na vpogled pristojni tujskoprometni zvezi. Za področje bivše mariborske oblasti je pristojna Tujskoprometna zveza v Mariboru. Ravno tako se morajo po trije izvodi vseh omenjenih izdaj v posameznih jezikih vposlati Tujskoprometni zvezi. Navedeni predpisi so obvezni za vse tujskoprometne interesente, kakor lastnike, oziroma zakupnike hotelov, penzionov, večjih gostiln itd., ki izdajajo tujskoprometne propagandne prospekte. Tujskoprometna zveza v Mariboru opozarja na te predpise tudi vsa tiskarniška podjetja.

m **Rokavice, nogavice** - Ribarič, Rotovž.

m **Požarna nevarnost** je grozila v ponedeljek popoldne v Trstenjakovi ulici 18. Služkinji Ani Petek, ki si je pri iskanju perila v omari svetila s svečo, se je vnelo perilo in od njega še omara. Poklicani so bili gasilci, vendar so domači sami pogasili ogenj.

m **Drevi na akademijo kongregacijske mladine!** Današnji praznik Brezmadežne je praznik kongregacijske mladine. Dijaške kongregacije v Mariboru prirede drevi ob 20 v dvorani na Aleksandrovi cesti 6 svojo akademijo v proslavo tega praznika, na katero opozarjamo vse prijatelje mladine.

Gledališče

Sreda, 8. decembra ob 15: »Marija Stuart«. Znižane cene. — ob 20: »Pod to goro zeleno«. — Četrtek, 9. decembra ob 20: »Pri treh mladenkah«. Red A.

Celje

c **Praznik Brezmadežne.** Celjanom je praznik Brezmadežne posebno velik in ga zato proslavijo kolikor mogoče najbolj slovesno in iz srca. V opatijski, Marijini in kapucinski cerkvi je bilo te dni izpostavljeno sv. Rešnje Telo. Dekliška Marijina kongregacija obhaja na praznik Brezmadežne s skupno sv. mašo in skupnim sv. obhajilom v kapelici čč. šolskih sester ob 8 zjutraj. Ob pol 7 zjutraj bo v Marijini cerkvi sv. maša in skupno sv. obhajilo. Pri sv. maši poje Celjski zvon. Ob 8 bodo pristopili k mizi Gospodovi dijaki. V kapucinski cerkvi se bo zaključila danes devetdnevnica na čast Brezmadežni. Ob treh bo slovesni zaključni govor. V Domu duhovnih vaj pri sv. Jožefu bo skupna sv. maša in skupno sv. obhajilo za Marijine družbenice, popoldne ob pol 3 bo z Marijino proslavo sprejem novih članic in običajna pobožnost!

c **Marijanska akademija.** Marijina kongregacija priredi danes ob 4 popoldne v mestnem gledališču Marijansko akademijo z zelo pestrim sporedom. Nastopil bo orkester, pri katerem igrajo večinoma sami dijaki Marijine kongregacije. Moški zbor bo zapel Bervarjevo »Struna moja« in Ipavčevo »Zvezda«. Mešani zbor bo zapel Medvedovo »Moj dom« in rusko narodno »Večerni zvon«. Prav čedna bo simbolična slika »Molitev«, ki se bo izvajala ob spremljevanju moškega zbora. Naslednja točka bo živa slika »Morska zvezda«, ki si jo je zamislil kongreganist celjske realne gimnazije. Za zaključek bo zbor zapel s spremljevanjem orkestra himno »Povsod Boga«. Celjani, ki ste se udeležili vsakoletne Marijanske akademije, boste gotovo prišli tudi letos na dijaško prireditev v mestno gledališče.

c **Okrajni odbor Rdečega križa** je naklonil državni dekliški šoli v Celju znesek 750 din za ubožne učenke, da bodo dobivale v zimskem času ob poldnevih mleko in kruh v šoli. Za velikodušen dar izrekamo toplo zahvalo.

c **Za opoldanski vlak iz Celja proti severu.** O tem smo že večkrat pisali v »Slovencu«. Ker je še vedno slišati želje in je zadeva nujna, želimo, da bi se te želje, ki so postale neodklonljive prošnje, upoštevale na merodajnih mestih, ki bi podprla zahteve številnega prebivalstva šmarskega in celjskega okraja, ki se nikakor ne more zadovoljiti s tako velikim presledkom dopoldanskega vlaka, ki odhaja iz Celja ob 10, in popoldanskega, ki pelje iz Celja ob 4, ko se gnete na celjskem kolodvoru polno ljudi, izmed katerih nekateri čakajo že po več ur na vlak. Z opoldanskim vlakom bi napravili potujočemu občinstvu veliko uslugg, kajti do desetih ne morejo opraviti vseh poslov in so primorani čakati na vlak do 4 popoldne. Zlasti bi se tudi s tem ustreglo dijaštvu, ki se vozi iz Celja proti severu, ki s čakanjem izgublja cele popoldneve, tako da šele v noči prihajajo na svoje domove. Apeliramo na merodajne činitelje, da se zavzamejo za prepotrebno prometno ureditev s Celjem.

c **V 70. letu starosti** je na Glavnem trgu št. 16 zaspala v Gospodu mestna revica Kretzenbacher Marija. Naj v miru počiva!

c **Do smrti so ga pretepli.** Na Ljubečni pri Celju so neznanci napadli pred neko gostilno 21 letnega Rošarja Alojza in ga pobili na tla. Nezavestnega so ga prepeljali v celjsko bolnišnico, ni pa upanja, da bi ostal živ.

c **Kino Metropol** prinaša danes ob 16.15, 18.15, 20.30 krasen film, ki se prvič predvaja v Jugoslaviji: **»Ciganska kri«** (Zigeunerblut). V glavni vlogi Annabella in Henry Fonda. Ob 10.15 in 14 matineja »Lord Nelson«.

Beseda o samoljubju

Razmere, ki vladajo danes, preoblikujejo ljudi tako, da je posamezniku najvišji zakon samoljubje. Le redki so še med nami, ki ne gledajo na ljudi okrog sebe kot na sovražna bitja in ki čutijo v srcu še trohico ljubezni do bližnjega.

Samoljubje je vzrok nezdravim odnosom med človekom in človekom, da smo drug drugemu volkovi, kar imenujemo »boj za obstanek«. In to samoljubje je dandanes postalo takšna sila v vsem življenju, da se pojavlja v vsem dejanju in nehanju človeka, da preoblikuje ureditev družbe in moralo našega časa.

Ljudje se grizejo med seboj zavoljo malenkosti, ki so povsem brez pomena. Le motrite množico, ki hiti po trotoarjih ljubljanskih ulic in videli boste, kako slednji skuša odriniti in prehiteti onega pred seboj. Še tu vidi človek najbolj neusmiljeno borbo, ko niti ne gre za mesto v življenju, temveč samo za pravico, biti deležen občega prometa na ulici. Človek se ne sme ustaviti, da bi se oddahnil, zakaj kdor se ustavi, pade in vrgli ga bodo s trotoarja.

Vse je samo večna borba, intrige, nevarnost. Človek ima občutek, da stoji pred večno zmešnjavo prepirov in sporov. In če bo šlo tako naprej, ni daleč čas, ko se bomo za grla grabili med seboj, da bi se potolkli za prostor na trotoarju.

Kako se naj iz takšnih razmer razvije človek, ki bi se kot posameznik zavedel svoje vloge in dolžnosti v družbi, ki bi bil dovolj požrtvovalen, ki bi se lahko žrtvoval koristim človeške skupnosti in ki bi bil v resnici etično bitje? Takšna vprašanja se morajo vsiljevati vsakomur, ki si upa pogledati stvarnosti v obraz.

In ta bolezen se ni polastila samo enega stanu, temveč se je razširila z malimi izjemami na vse stanove, najbolj pa med državnimi in privatnimi nameščenci.

Temu je krivo, ker se današnji človek ne zaveda, da je smoter človeškega življenja v izpolnjevanju božjega zakona: »Ljubi svojega bližnjega kot samega sebe«, in ker ne pozna smisla življenja kakor ga je učil veliki ruski filozof in mislec Lev Tolstoj: »Živeti in delati moramo le za druge. Ljubiti jih moramo, ne kakor sebe, marveč bolj kakor sebe, v popolni samopozabi. Mi se moramo takorekoč izgubiti in uničiti v njih.«

Te lepe nauke je nadomestilo v duši nameščenca surovo samoljubje. In to samoljubje ga je že tako iztrgalo iz občestva, da so notranje vezi med uradnikom in uradnikom postale skoraj nemogoče. To ni več življenjska skupnost. Sredstev za dosego svojega cilja nikdo ne izbira. Vsako sredstvo mu je dobrodošlo. Najrajši pa se poslužuje nauka: »Kača, ki se ne zna preleviti, pogine. Tako je tudi z duhovi, ki ne znajo spremeniti svojih nazorov, prenehajo biti duhovi.« In tako obračajo svoj plašč po vetru, ki piha, ker je to najkrajša pot k cilju.

Človeka je kar strah, ko gleda to grdo borbo, prav za prav intrigantstvo, često med najboljšimi prijatelji. Mlajši izpodriva starejšega, nesposobnež najsposobnejšega z zahrbtnimi intrigami. In medtem ko vam svečano izjavljajo, da nimajo nikakih skrivnosti z vami, vas za hrbtom grdo oblatijo samo zato, da dosežejo svoj cilj.

Najbolj cinično pa je, da se pogrezajo ljudje čimdalje bolj v svetohlinstvo s tem, da razkazujejo le svojo dobroto ali pa te skušajo prepričati, da vrše vse to delo za dobro stvar in na ta način skušajo zagrniti svoje samoljubje v plašč ljubezni do bližnjega. Zato pa je neobhodno potrebno vtisniti si v spomin besede poljske pisateljice Vojinove: »Ljudje varajo, kadar lažejo, a še hujše varajo tedaj, kadar govore resnico!«

Vsaka vrsta boja je nekaj ostudnega in ostuden je tudi ta boj med uradništvom. Še ostudnejši pa je ta boj zavoljo tega, ker v tem boju nimamo opravka z mrtvimi rečmi, temveč z živimi ljudmi, ki imajo žene, otroke...

Vsa ta neskončna borba za življenje, ta boj proti intrigam za obstanek pa jemlje posameznikom ne samo čas, temveč tudi vsako veselje do dela v političnih kot v kulturnih organizacijah. Tako vsaj je pri starih, ki nekoč takšnega intrigantstva niso poznali. Veliko je med njimi takih, ki molčijo. Toda ta ponosni molk je samo ponižno molčanje trpina, ki se sramuje, da bi izdal to svojo bolečino. Kadar je žival bolna, se splazi v duplino — tako stori tudi ranjeni uradnik in se ne briga za življenje okrog sebe.

H koncu pridemo do vprašanja: Kdo je tega kriv? In odgovor se glasi: Razmere!

Kamorkoli se ozremo, vidimo, da so razvrednotili človeka, ki je postal notranje ravnodušen do vsega, kar ne zadeva njegovih osebnih malenkostnih potreb in poželenj. Nihče se ne lovi za velikimi in daljnimi cilji. Zato pa vidimo, kako se vsi le trgajo za vsakdanji kruh ter se prerivajo okrog korita. Vsakdanjega dela ne opravljajo kot radostni tvorci z dušo in telesom, marveč kot zaslužkarji in naduti sužnji.

Spreobrnjenje bo moralo priti. Ta sprememba pa ne sme priti od zunaj, marveč od duhovne preosnove. In takrat šele se bo zopet zavedal, da »ne kar veleva mu stan, temveč kar zmožen je mož storiti dolžan«.

Kontevan.

Nova cerkev

Dne 5. decembra je bila v šoli v Novi cerkvi zelo pomenljiva slovesnost, pri kateri so izročili g. šolskemu upravitelju Zupaneku Rudolfu na svečan način diplomo častnega občanstva. Slavnostni govornik učitelj g. Lojze Haber je v pesniški duhovitosti naslikal zasluge slavljenca in mu v imenu vseh prisrčno čestital. V imenu občinskega odbora je govoril Oton Samec, ki je obujal sladke spomine šolske izobrazbe po slavljencu in vsem na široko opisal prijeten in duhovit način slavljenčevega poučevanja. V imenu mladine je govoril občinski delovodja Viktor Štokojnik prav toplo in zahvaljujoče. — Manjkalo celo ni ženskih govornic, ki so udarile na šaljive strune in poudarjale družabno plat slavljenčevega delovanja. Bog daj, da bi se vse čestitke in voščila dobesedno uresničila v nadaljnjem življenju slavljenca Rudolfa Zupaneka. Bog ga živi mnoga leta!

Ptuj

Ljudska univerza v Ptuju. Dne 9. decembra 1937 ob 20 bo predaval v prosvetni dvorani v Mladiki univ. prof. dr. Gosar o temi: Vprašanje in problemi pravega narodnega gospodarstva.

Krško

Danes obhaja 50 letnico življenja gospa Leopoldina Lazarini, vdova našega bivšega in med ljudstvom priljubljenega glavarja ter mati sedanjega župana g. Henrika Lazarinija. Želimo priljubljeni gospej še veliko srečnih let življenja!

Novo mesto

Ne zamenjajte dobre Philips-radio z drugimi manj vrednimi znamkami. 20 odstotkov znižani obroki. Mesečno 141 din. — M. Vahter, Novo mesto.

Vprašanje veleblagovnic

Prejeli smo: S pojavom veleblagovnic v naši državi je bila postavljena naša javnost pred novo vprašanje. V začetku se ni znala takoj pravilno orientirati, ker se je z mnogo strani govorilo, da se z nastankom veleblagovnic začne zlata doba za našega potrošnika, saj bo dobival ta sedaj vse blago ceneje ko pri trgovcu in bo ves čisti dobiček trgovca ostal potrošniku. Splošen padec cen bo sledil za pojavom veleblagovnic! Tako se je govorilo, tako se je poudarjalo in tako se je tudi verovalo.

Kmalu pa je prišlo **iztreznjenje**. Postalo je znano, da te veleblagovnice ustanavlja tuji kapital, večinoma iz Nemčije pobegli velekapital. Da bi ta velekapital pobegnil iz svoje domovine samo zato k nam v Jugoslavijo, da bi se na ljubo jugoslovanskega potrošnika žrtvoval in njemu na ljubo prodajal v zgubo, je bila vendarle preveč abotna misel. **Tuji velekapital prihaja k nam samo zato, da zasluži, da mnogo zasluži,** ne pa da pomaga jugoslovanskemu potrošniku.

Iz tega spoznanja pa se je nujno rodilo novo spoznanje, da tuji kapital nima drugega namena, kakor da se sam polasti dobička, ki ga je imel dosedaj jugoslovanski trgovec, ne pa da ta dobiček daruje jugoslovanskemu potrošniku. Pri tem pa je še prav posebno važno to, da gre **dobiček tujega velekapitala v tujino, dobiček našega trgovca pa ostaja doma v Jugoslaviji.** Prvi oplaja tuje gospodarstvo, drugi pa oplaja naše domače gospodarstvo. Od prvega nimajo naše kulturne, socialne in karitativne organizacije nič, drugi pa jih stalno podpira. Tako so nacionalni interesi nujno narekovali javnosti, da se **izreče za domačo trgovino in proti tujim veleblagovnicam.**

Protestni shod **trgovskih pomočnikov** v Belgradu pa je odkril še drugi dokaz, da niso nastale pri nas veleblagovnice iz ljubezni do našega potrošnika. Kajti na tem shodu so pomočniki glasno poudarili, da žive trg. pomočniki, ki so nastavljeni v tuji veleblagovnici, zelo slabo. Noben trgovski pomočnik pa se poleg tega ne bi mogel nikdar več osamosvojiti, če bi zmagal v naši državi sistem veleblagovnic. A kdo naj veruje v socialno čutenje tistega, ki nima tega čustvovanja niti do svojih nameščencev.

Ljudje pa so si ogledali **veleblagovnice tudi od blizu.** In med drugim so ugotovili: navaden kozarec velja po tvorniški ceni na debelo okoli 60—70 par. V trgovinah se prodaja takšen kozarec po 1 din ali dva kozarca po 1.50, v veleblagovnici pa po 50 par, torej ga prodaja veleblagovnica v zgubo. Ker potrošnik vidi, da je tu kozarec cenejši, misli, da se v veleblagovnici sploh vse prodaja ceneje. Nizka cena pa je le vaba, da kupi potrošnik tudi drugo blago. In tako se zgodi, da kupi potrošnik v veleblagovnici tudi n. pr. prt in prtiče, ki jih dobi pri trgovcu znatno ceneje. Tako je pri kozarcu sicer pribranil 50 par, zato pa je plačal pri prtu in prtičih 10 do 20 din več. **Spekulacija na ljudske instinkte je tajna poslovnega uspeha veleblagovnic.** Pri tem ljudski interesi samo trpe.

Drugača značilnost veleblagovnic je, da polagajo važnost le na to, da dobe blago čim ceneje **in brez ozira na kvaliteto blaga.** V veleblagovnicah se kupuje le na oči. Blago, ki se kupi na dražbah, blago, ki je obležano v skladiščih tovarn, blago, ki ni več v modi, to je blago, s katerim paradirajo veleblagovnice. In za takšno majvredno blago zmečejo baš najbolj revni ljudje zadnje pare. To je tudi glavni vzrok, da druge države vedno bolj omejujejo poslovanje veleblagovnic.

Vsi ti vzroki pa veljajo v prav posebni meri še za nas, ki imamo opravka z veleblagovnicami, ki izkazujejo le nizko delniško glavnico in ki obratujejo s »posojenim kapitalom« iz tujine. Namen je jasen. Čisti dobiček gre v obliki obresti za posojilo z lahkoto iz države.

Zato pa za javnost ni nobenega dvoma, da niso tuje veleblagovnice v interesu našega naroda in da se morajo zato te tudi v Jugoslaviji prepovedati.

Zaposlenost v septembru

Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu poroča, da je znašalo število zavarovancev v septembru 1937 pri vseh krajevni organih 716.674, kar pomeni v primeri z avgustom zmanjšanje za 4.377 članov, vendar je v primeri s septembrom lani število zavarovancev še za 65.025 višje. Padec števila zavarovanih delavcev je sicer sezonskega značaja, vendar je zanimivo in važno ugotoviti, da v letih 1933, 1934, 1935 in 1936 tega padca od avgusta na september ni bilo. Le v letih krize je nastopil padec od avgusta na september. Iz tega bi bilo sklepati, da je konjunktura tudi pri nas dosegla višek.

Od lanskega septembra na letošnji september je relativno največji prirastek zavarovanih delavcev pri okrožnem uradu v Banjaluki 26.85 odstotkov, v Karlovcu 25.54% in Nišu 17.17%. Zmanjšanje števila zavarovancev je bilo zabeleženo v Skoplju 6.75% in Splitu 6.41%. Po strokah beležijo največji prirastek od lani na letos gradbo nad zemljo, gradnje železnic, cest itd. ter gozdnožagarska industrija.

Povprečna dnevna zavarovana mezda še vedno narašča. Lani septembra je znašala 21.97 dinarjev, letos avgusta 23.27 in septembra 23.42 dinarjev. S tem so delavske mezde prekoračile višino leta 1933, niso pa še dosegle stanja v letu 1932. Najvišja zavarovana mezda je bila zabeležena septembra 1929 s 26.95 din. Skupna zavarovana mezda znaša 419.56 milij. (avgusta 1937 419.41, septembra 1936 357.97 milij. din). Od lanskega leta na letos je v septembru skupna zavarovana mezda narasla za 17.21%.

*

Dubrovničani nočejo pod Sarajevo. Iz Dubrovnika poročajo, da so imeli tamošnji zavarovanci pri ljubljanskem pokojninskem zavodu skupščino, s katere so poslali ministru za socialno politiko in narodno zdravje brzojavko, v kateri pravijo, da nočejo iti pod Sarajevo v tamošnji Pokojninski zavod. Navajajo, da so doslej plačali že nad 20 milijonov dinarjev, katere bi dobil novi zavod v Sarajevu kot lepo začetno glavnico. Tudi mestna občina se poteguje za nameščence, ker hoče dobiti pri ljubljanskem Pokojninskem zavodu posojilo 12.5 milijonov din.

Sklad za zdravstveno zaščito učencev. Osrednji sklad za zdravstveno zaščito učencev izkazuje za 1936-1937 dohodkov 1.68 milij dinarjev, izdatkov 0.4, tako da je imovina osrednjega sklada narasla od 10.7 na 12.4 milj. din. V naši banovini so dohodki sklada preračunani za 1937: pri univerzi na 110.000 din, za banski odbor 466.035 din, izdatki pa pri univerzi na 110.000, od tega za osrednji zdravstveni sklad 54.000 din, pri banskem odboru na 466.035 din, od tega za osrednji sklad 161.839 din in za odplačilo posojila pri osrednjem skladu 40.000 din. Vsi izdatki in dohodki so preračunani na 6.4 din (za vso državo).

Likvidacija Slaven. banke. Zagrebški uradni list »Narodne novine« objavljajo izkaz likvidatorjev Slavenske banke v likvidnosti, iz katerega je razvidno, da so plačali razni dolžniki v teku leta 1936 2,147.030.60 din, izplačano pa je bilo lani raznim upnikom, odvetniških stroškov, uradniških plač in davkov 1,464.273.44 din.

Dve poravnalni postopanji. Uvedeno je poravnalno postopanje o imovini Antona Kandolfa, posestnika in lesnega trgovca v Cerkljah pri Kranju. Za upravnika je določen dr. Ženko Fran, odvetnik v Ljubljani. Drugo poravnalno postopanje je uvedeno o imovini Frana Kotnika, lesnega trgovca in posestnika v Dvoru pri Kranju. Poravnalni upravnik dr. Anton Megušar, odvetnik v Kranju. Kot poravnalni sodnik v obeh zadevah fungira dr. Josip Pfeifer, starešina tamošnjega okrajnega sodišča. Oba dolžnika ponujata 40 odstotno kvoto, plačljivo v 4 enakih, trimesečnih obrokih. Prvi obrok zapade 3 mesece po pravomočnosti sodbe. Prijava terjatev do 31. decembra t. l. Poravnalni narok v obeh zadevah 5. januarja 1932 v Kranju.

Borza

7. decembra.

Denar

V zasebnem kliringu je ostal angleški funt nespremenjen: v Ljubljani na 238 den., v Zagrebu in Belgradu na 237.20—238.80.

Avstrijski šiling je ostal v Ljubljani nespremenjen na 8.66—8.76, dočim je v Zagrebu narastel na 8.64—8.74, v Belgradu pa zopet popustil na 8.6377 do 8.7377.

Grški boni so beležili v Zagrebu 27.025—27.725, v Belgradu 26.65—27.35.

Italijanske lire so nudili v Zagrebu po 2.25, v Belgradu po 2.28.

Nemški čeki so ostali nespremenjeni na 13.90 do 14.10, nadalje so beležili v Zagrebu za konec decembra 13.89—14.09, za konec januarja 13.855—14.055, za sredo marca 13.87—14.07, za sredo maja 13.83—14.03.

Devizni promet je znašal v Zagrebu 4.082 013 din, v Belgradu 5.216.000 din. Promet v efektih je dosegel v Belgradu 1.402.000 din.

Ljubljana — tečaji s primom.

Amsterdam 100 h. gold. . . .	2398.65—2413.25
Berlin 100 mark	1734.03—1747.90
Bruselj 100 belg	731.94— 737.01
Curih 100 frankov	996.45—1003.52
London 1 funt	214.99— 217.04
Newyork 100 dol.	4272.26—4308.57
Pariz 100 frankov	146.14— 147.58
Praga 100 kron	151.54— 152.64
Trst 100 lir	225.95— 229.03

2

OSRAM-D

Dekalumen žarnice s garancijskim znakom za malo porabo toka v wattih.

Curih. Belgrad 10, Pariz, 14.69, London 21.61, Newyork 431.625, Bruselj 73.4250, Milan 22.75, Amsterdam 240.65, Berlin 174.10, Dunaj 80.60 (81.70), Stockholm 111.35, Oslo 108.60, Kopenhagen 94.475, Praga 15.21, Varšava 81.80, Budimpešta 86.25, Atene 3.95, Carigrad 3.50, Bukarešta 3.25, Helsingfors 9.5575, Buenos Aires 127.

Vrednostni papirji

Dunaj. Zaradi neugodnih poročil z newyorške borze je potekala dunajska borza brez pravega razpoloženja in v slabšem zadržanju. Poslovanje je bilo zelo omejeno že z ozirom na jutrišnji odmor v borznem poslovanju. V kulisi so bili zaključni tečaji boljši kot začetni, vendar je bila večina pod včerajšnjimi tečaji. Znatneje je popustil Siemens-Schuckert. V zagradi so tečaji tudi večinoma nazadovali, posebno v kovinskih delnicah. Zaključni tečaji: Don.-sav.-jadr. obveznice 60.95, d e l n i c e: Creditanstalt-Bankverein 257.50, Nar. banka 162, Steg 26.70, Siemens-Schuckert 135.25, Steweag 28, Magnesit 85, Trboveljska 24.68, Alpine 41.85, Steyr-Daimler-Puch 218, Leckam 65, Semperit 78.90.

Ljubljana. 7% inv. pos. 95.50—97.50, agrarji 54.50—55.50, vojna škoda promtna 419—420, begl. obv. 78—79, 4% severni agrarji 51—53, 8% Bler. pos. 93—94, 7% Bler. pos. 84—85, 7% DHB 100—101, Trboveljska 210—230.

Zagreb. Državni papirji: 7% inv. pos. 95 den., agrarji 54 den., vojna škoda promptna 418—419.50, begl. obv. 78.50 den., dalm. agrarji 76.50 den., 4% sev agrarji 54 den., 8% Bler. pos. 93—94, 7% Bler. pos. 84—84.50. — Delnice: Priv. agr. banka 214—217, Trboveljska 240 bl., Tov. sladk. Bečkerek 650 bl., Osj. sladk. tov. 165 den., Dubrovačka 405—430, Jadr. plovba 405—430, Oceania 380 den.

Belgrad. Državni papirji: 7% inv. pos. 95 bl. (mali komadi), vojna škoda promptna 418.50—419 (419), za konec decembra 418.50—419.50, za konec januarja 418—419, begl. obv. 79.25—79.50 (79.50), dalm. agrarji 76.75 den. (77), 4% sev. agrarji 54.50 bl., 3% Bler. pos. 93.75—94.50, 7% Bler. pos. 84.50 do 85 (84.50), 7% pos. DHB. 99.50 den. (100). — Delnice: Nar. banka 7.500—7.575, Priv. agr. banka 212.50—213.50 (drobni komadi).

Žitni trg

Novi Sad. Pšenica bn. 171—178. Ostale pšen. nesprem. — Koruza bč. nova suš. 95—97. Tendenca nespremenjena. Promet srednji.

Sombor. Pšenica bč., bč. okolica Sombor 174—175, gor. bč. 175—177, srem. 173—175, slav. 174—176, ban. 169—171, gor. ban. 174—176, bč. ladja kanal 175—177, bč. ladja Begej 174—176, bč., ban. Tisa vlačilec 176—178. Tendenca prijazna. Promet 38 vagonov.

Živina

Dunajski prašiči sejem 7. decembra. Prignanih je bilo 9329 špeharjev in 754 pršutarjev, skupno 10.083 glav, od tega iz Avstrije 3088, iz inozemstva pa 6995 glav. Pri razmeroma dobrem poslovanju so prvovrstni pršutarji obdržali slabe cene preteklega tedna, ostali pršutarji pa so imeli čvrste cene. Prima poljski prašiči so se pocenili za 2—3 groše. Špeharji so se pocenili za 2—3 groše, prvovrstni banaški so dosegli slabe cene preteklega tedna, ostali pa čvrste cene preteklega tedna. Cene so bile naslednje: špeharji I. 1.61—1.62, stari 1.45 da 1.62, kmetški 1.56—1.60, križani 1.53—1.65, pršutarji 1.26—1.66 šiliniga za kg žive teže.

Cene živine in kmetijskih pridelkov na sejmu v Kranju dne 6. decembra 1937: Voli I. vrste 6 din, II. vrste 5.50 din, III. vrste 5 din; telice I. vrste 6 dinarjev, II. vrste 5.50 din, III. vrste 5 din; krave I. vrste 5 din, II. vrste 4.50 din, III. vrste 4 din; teleta I. vrste 8 din, II. vrste 7 din; prašiči špeharji 8 do 9 din, prašiči pršutarji 7 din za kilogram; pujski, stari 7 do 8 tednov 100 do 130 din komad. Goveje meso I. vrste, prednji del 10 din, zadnji del 12 din; II. vrste: prednji del 8 din, zadnji del 12 din; III. vrste: prednji del 7 din, zadnji 9 din; svinjina 16 din slanina suha 20 do 24 din; svinjska mast 19 din; čisti med 20 do 24 din; neoprana volna 22 do 24 din, oprana volna 30 do 34 din za kilogram. Goveje surove kože 10 do 13 din, telečje 10 do 14 din, svinjske 6 do 9 din kilogram. Pšenica 225 din za 100 kg, ječmen 215 din, oves 180 din, koruza 140 do 150 din, fižol 225 din, krompir 75 din, lucerna 1950 dinarjev, seno 75 din, slama 50 din za 100 kilogramov. Jabolka I. vrste 5 din, II. vrste 4 din, III. vrste 2.50 din kilogram; češplje suhe I. vrste 11 din, II. vrste 10 din, III. vrste 9 din za kilogram. Pšenična moka 3.50 din kilogram, koruzna moka 200 din za 100 kilogramov, ržena moka 300 din, ajdova moka 350 din, koruzni zdrob 250 do 300 din ja 100 kilogramov.

Živinski sejem v Šmarju pri Jelšah dne 4. decembra 1937. Cene so bile naslednje: Voli I. vrste 5 do 5.50 din, voli II. vrste 4 do 5 din, voli III. vrste 3 do 4 din; telice I. vrste 4.50 do 5.25 din, II. vrste 4 do 4.50 din, III. vrste 3 do 3.50 din; krave I. vrste 3.50 do 4 din, II. vrste 3 do 3.50 din, III. vrste 2.50 do 3 din; teleta I. vrste 6 do 7 din, II. vrste 5 do 6 dinarjev za kilogram žive teže.

Cene na svinjskem sejmu v Ptuju dne 2. decembra 1937 so bile sledeče: Prašički komad od 50 do 140 din; pršutarji od 5.75 do 6 din, debele svinje od 6 do 7 din, plemenske svinje od 5 do 6 din za kilogram žive teže.

Tržne cene na sejmu v Zagorju ob Savi dne 2. **decembra 1937** so bile sledeče: Krave za klanje 3.50 dinarjev, telice za klanje 4.50 din, voli 5 din, ovce 3 din za kilogram žive teže.

Kulturni obzornik

Predavanje o umetnosti in katoličanih

V ponedeljek zvečer je v nizu predavanj, ki jih prirejajo katoliška akademska društva, Danica, Zarja, Savica, predaval v beli unionski dvorani prof. France V o d n i k o odnosu katoličanov do umetnosti, obenem pa je razložil tudi, v čem je pravo bistvo katoliške umetnosti. Že nekaj časa se je pri nas v javnosti in po revijah obravnavalo vprašanje o možnosti katoliške umetnosti, zlasti pa je kritik Josip Vidmar s svojo krilatico: »Ali kristjan, ali umetnik«, dal povod razpravljanju o osnovah vsake prave umetnosti. Predavatelj je v svojih izvajanjih naglašal, da so katoličani v zadnjih petdesetih letih dali slovenskemu slovstvu nekaj del, ki so bila visoke vrednosti in so se po pravici lahko merila z delom nasprotnikov drugih nazorov. Čemu se danes sploh stavlja vprašanje katoliške umetnosti? V srednjem veku in tudi pozneje, ko je bil svetovni nazor Evrope katoliški, je bilo to vprašanje docela nemogoče, v zadnjih stoletjih, zlasti pa v 19. stoletju pa se je čedalje bolj javljalo načelo po ločitvi duhov, ki ga je pri nas proglasil Anton Mahnič kot nujno, da tudi katoličani v tekmovanju s svobodomiselnimi umetniki utemeljijo življenjsko in tudi umetniško plodno vsebino katolicizma. Seveda je bilo tedanje pojmovanje umetnosti pri nas še zelo preprosto, brez estetskih kriterijev. Do preloma s to tradicijo je prišlo, ko je pred dvajsetimi leti začelo živahno literarno ustvarjanje z nastopom Finžgarja, Preglja in drugih, ki ni nič zaostajalo za deli nasprotnega tabora. Dejstvo, da se je tako lepo začelo razvijati katoliško leposlovje, pa ima svoje razloge v načelnem odnosu katoliškega občinstva do umetnosti. Utilitaristično pojmovanje umetnosti je bilo zmerom ovira pravi umetnosti. Katolicizem, ki je svet preobrazujoča sila, pa daje vse polno možnosti, da iz osnov tega naziranja požene tudi najlepši cvet umetnosti. Katoličanstvo se je povsod izkazalo kot življenje prešinjajoča in oblikujoča sila, kar se docela jasno vidi iz blesteče umetnosti one dobe, ki je dala Evropi veličastne gotske katedrale, srednjeveške legende in misterije, Solnčno pesem svetega Frančiška, umetnost Giotta, Dantejevo Božansko komedijo itd. Katoliške umetnosti, je poudaril predavatelj, ne ustvarja sistem, ampak spontano doživetje; umetnik, ki ustvarja iz notranje nujnosti, ne pa po naročilu. Pri debati o odnosu katoličanov do umetnosti se je obravnavalo vprašanje katoliškega gledališča, katoliške kritike in tudi vprašanje katoliške revije, kakršna bi morala biti danes. —an—.

★

Sprejem Kornerjeve pesnitve o cistercijanski liturgiji. Poročali smo svoj čas, da je hrvatski pesnik **Jeronim Korner** napisal novo zbirko pesmi **»U hramu cistercija«**, za katero je dobil motive in navdih v naši Stični. Ker je tako naša Stična prišla v hrvatsko literaturo, nas zanima, s kakšnim uspehom jo je sprejela hrvatska in druga kritika.

Dosedaj je o tej knjigi, ki je bila izdana 20. avgusta t. l., pisano že nad 30 kritik v časopisih in revijah različne ideologije. Tako na pr. liberalni »Jutarnji list« 4. sept. t. l. govori o Kornerjevi liriki »U hramu cistercija«, da je ona s prvimi tremi Kornerjevimi zbirkami znatni pridobitek hrvaški beletristiki in da je to »jedinstveno djelo u hrvatskoj literaturi.«

V dvojni številki 6.—7. t. l. ugledne hrvaške literarne revije **»Hrvatska Prosvjeta«** govori največji sodobni hrvaški kritik dr. Ljubomir **Marković o tej prvi zbirki originalne liturgijske poezije v literaturi slovan. narodov** sledeče: »Zbirka »U hramu cistercija« obsega pesniške meditacije o liturgijskih motivih praznika Marijinega Vnebovzetja in se odlikuje po enotnosti vsebinske koncepcije in jačini lirskega in globoko religioznega doživljanja. V naši katoliški liriki zavzema ona posebno in vidno mesto.«

Zanimiv je tudi glas, ki ga beremo v največjem kat. francoskem dnevniku **»La Croix«.**

»La Croix« bo razveselil svoje številne čitatelje v Jugoslaviji, ako pove nekoliko besed o znamenitem delu, s katerim se je obogatila hrvaška literatura. Pod naslovom »U hramu cistercija«, liturgija Marijinega Vnebovzetja, je bogoslovec-pesnik Jeronim Korner objavil novo zbirko svojih pesmi. On je tu opel cistercijansko liturgijo Vnebovzetja. — Znani hrvaški književnik N. Subotič primerja mladega pesnika z »milo božjo ptičko, katera poje kakor murnček na solncu; poje sedaj tiše, sedaj glasneje, toda poje brez prestanka.« Ker je preživel svoje počitnice v osemstoletnem cistercijanskem samostanu v **Stični** (Sitticum) **pri Ljubljani**, je imel to srečo, da je videl, kako se razvija v divni cistercijanski baziliki lepa cistercijanska liturgija Marijinega Vnebovzetja. Njegova kontemplativna in pesniška duša je bila tako zelo očarana z lepoto tega oficija, da je na svoj način zapela nenavadno ganljivi Magnifikat Nebeški Kraljici.

Na jasen in enostaven način, z vzkliki, katere tako harmonični hrvaški jezik dela še bolj ganljive, poje on s cerkvijo Marijino slavo, inspirirajoč se v tekstu cistercijanske liturgije. On v isti čas izliva s v o j a čustva pobožnosti in ljubezni do nebeške Kraljice. Najnežnejši občutki, ki valove v njegovem srcu, so odmev duše vsega hrvaškega naroda, tako globoko privrženega Kraljici Hrvatov.«

Priobčujemo te glasove o pesniški spesnitvi Marijine liturgije, da na današnji Marijin praznik opozorimo nanjo.

Ustanavljanje društva »Slovenska knjiga«. Kakor smo zvedeli, se snuje novo slovensko društvo **»Slovenska knjiga«**, ki bo imelo namen braniti slovensko knjigo ter jo propagirati. V današnji poplavi tujega knjižnega blaga se slovenska knjiga še vedno zapostavlja, kar je tudi vzrok, da ne napreduje tako, kakor bi bilo želeti. Prav zadnje čase opažamo tudi zastoj v zalaganju knjig, zlasti izvirnih. Društvo »Slovenska knjiga« naj bi imelo namen prirejati razne knjižne semnje, razstave, razpisovati nagrade, voditi nadzorstvo nad čistostjo knjižne produkcije, boj proti šundu, razširjati slovensko knjigo tudi v inozemstvu ter v to svrho izdajati po potrebi **bibliografski list** z navedbo vseh knjižnih novosti in njih vrednosti. O potrebi takega društva nihče ne dvomi, več pa bomo pisali o njem, ko bodo pravila, ki so bila poslana v podpis, potrjena. Do tedaj beležimo to lepo zamisel kot kronisti. td.

Mlada pianistka Nada Brankovičeva iz Belgrada, ki bo koncertirala v Ljubljani v petek 10. t. m. v mali Filharmonični dvorani, je imela na vseh svojih dosedanjih koncertnih nastopih izredno lep uspeh. Njena igra je z ozirom na njeno mladost tako dovršena in naravnost čudovita, da so jo ob neki priliki vzeli tudi na film, ko je igrala znamenito Lisztovo fantazijo na motive iz Wagnerjeve opere Rigoletto. Povsod, kjer je nastopila mlada, izredno nadarjena pianistka, je imela vedno polne hiše in vsak njen koncertni nastop je spremljalo občinstvo z največjim zanimanjem in občudovanjem. Zato opozarjamo tudi na njen koncert v Ljubljani v petek, 10. t. m. ob 20. Vstopnice v knjigarni.

Mala biblija »Jeronimsko svijetlo« v Zagrebu (trg kralja Tomislav 21) je oskrbelo drobno knjižico (str. 116) z zgorajšnjim naslovom. Imenovali bi jo **»Zgodbe sv. pisma** stare in nove zaveze«. Priredil jo je dr. M. Lach, odobril nadškofijski ordinariat v Zagrebu. Ta biblija je zamišljena kot **ljudska izdaja.** V pripovedovanju je avtor ohranil po možnosti svetopisemski tekst. Nekaterim zgodbam je dodal primerno opombo in nauk za življenje. Slike — škoda, da jih je samo 16 — so v bakrotisku. Povzete so iz znane zbirke francoskega slikarja Avgusta Dorča. — Knjižica stane samo 3 din. Res bagatelna cena!

Slovenec na Kitajskem

Iz pisma salezijanskega misijonarja J. Kereca

Moj obisk na severu Yunnana vam je gotovo že nekoliko znan iz prejšnjih mojih pisem. Hvala Bogu, uspehi so bili kar lepi. Iz Vei-Tze sem zavil kljub slabemu vremenu proti severozapadu, da se vzdignem, če bodo dovoljevale povodnji, proti Likijangu in prekoračim Modro reko ter tam obiščem tako pri srcu mi ležeče tibetanske kraje in preštudiram možnost, kako prodreti tudi v te še nedostopne dežele. Na tej poti pa so nastale mnoge ovire. Prva je bila veliko pomanjkanje živeža, kajti tudi za najboljši denar človek ne more dobiti potrebne hrane, in še ta obstoji tu navadno le iz zdrobljene koruze in prosa. Tudi z denarjem je bila težava, ker ima tu skoraj vsaka pokrajina svoj lastni denar in preprosti ljudje nočejo za drugo valuto ničesar prodati. Opazil sem, da v te kraje še domala nič ni prodrl vpliv centralne vlade in mnogi menda še sedaj ne vedo, da že 26 let ni več nebeškega cesarstva, ampak da imamo rumeno republiko. Vsaka pokrajina ima še vedno svojega starega glavarja, ki od časa do časa dá mal davek v imenu svojih podložnikov vladnemu namestniku, ki je navadno tudi kak nekoliko bolj izobražen domačin.

Zaradi vedne življenjske nevarnosti sem navadno prenočeval ali pri vladnem mandarinu ali pa pri teh pokrajinskih vladarjih, bolje rečeno kraljih, kakor jim pravijo njih podložniki. V Hvelihovu sem se srečal z apostolskim vikarjem msgr. Baudryjem, ki me je popeljal k tamkajšnjemu skraljuc, kateri je pa že kristjan in me je zelo slovesno sprejel ter me več dni imel pod svojo gostoljubno streho. Dal mi je tudi precej važnih podatkov o drugih kraljih, ki vladajo na teh višinah ob izvirih velikih veletokov. Nekatere od teh sem potem res obiskal in večinoma imajo že vsi kak pojem o krščanski veri, ker so jih misijonarji iz Tancinloja že obiskali. Navadno znajo vsi ti velikaši govoriti tudi mandarinski jezik in tako mi je bilo kaj lahko pogovarjati se z njimi o vseh mogočih stvareh, o veri, modernih vedah, tehniki itd.

V Ningjuenfuju sem se moral za več dni ustaviti ter sem predaval, učil krščanski nauk in pridigal. A da bi šel še više, so mi vsi zelo odsvetovali, ker je tam jako nevarno, kajti že eno leto gospodari med ljudstvom strašna lakota. Dolgotrajna suša je namreč vse uničila in ubogi ljudje nimajo nič več za pod zobe. Posekajo neke vrste drevo, iz lubja zmeljejo moko in jo prodajajo potem po 25 centimov en funt, a seveda tudi ta ne more zadovoljiti želodca, posebno še, ker je težko prebavna. V mnogih krajih se dogajajo grozodejstva in ponekod kar na trgih javno prodajajo človeško meso. Neznanci ali tujci so v stalni nevarnosti pred izstradanimi domačini. Človek kaj hitro pride na mesarsko klop in v kotel. Oblast tu nima nobene moči, da bi ščitila življenje posameznika in tudi ne, da bi kako odpomogla silni lakoti. Zato pa tudi ne dovolijo tujcem pobajati v take kraje, kjer obstoji zanje življenjska nevarnost.

Tako sem moral tudi jaz opustiti nekatere svoje načrte in se predčasno vrniti proti jugu skozi Talyfu, kjer me je msgr. Majentis prav prijazno sprejel in sva se pogovarjala o plemenu T'ai, katerega je mnogo v njegovem misijonu in o katerem sem vam že lansko leto poročal, ko sem ta rod obiskal v južnem delu našega Yunnana. Tudi tam so še take male kraljevine v tej veliki kitajski republiki. Tako vidite, da nas misijonarje vsak čas preseneti kako novo odkritje v tukajšnjih visokih in doslej še malo raziskanih krajih.

Zaenkrat mi je nekoliko težje iti na kako daljše potovanje, ker sem bil imenovan za vladnega svetnika v industriji in imamo sedaj zaradi vojne zelo pogostne seje ter žele, da jim tudi jaz prisostvujem. Nesreča je hotela, da imamo vojsko z Japonci, in tako je na dnevnem redu vedno mnogo kočljivih zadev, kako čimprej spraviti v deželo dovolj prometnih sredstev za premikanje čet in vojnega materiala iz oddaljenih pokrajin v osrednje ter naravnost na bojne poljane. Današnji radio nam je sporočil žalostno vest, da so Japonci ne samo zasedli Peking in Tiencin, ampak da že bombardirajo Šanghaj in druge primorske pokrajine. Gotovo ondotni misijoni mnogo trpe. Tudi ne vem, kako je kaj z apostolsko delegacijo, je-li ostala v Pekingu ali pa se je umaknila v Nan-king, in v kakih razmerah se sedaj nahaja. Imam nekaj zelo važnih zadev, ki jih moram čimprej urediti, zato sem danes po zračni pošti prosil za informacije. V teku enega tedna bom najbrže že imel odgovor, ki mi bo povedal vsaj to, ali je sploh mogoče imeti s Pekingom kake zveze.

V druga politična vprašanja vojne se jaz ne bom spuščal, ker to ni moj namen. Mi želimo blaženi mir in ljubezen vsem, kajti le tako se more kraljestvo božje uspešno širiti med ubogimi poganskimi narodi. A najbolj nas pa vendar straši to: če bi Kitajska v skrajni potrebi stopila v zvezo z Rusijo in bi ta spet prišla s svojimi komunisti preganjat nas misijonarje in naše Kitajce učit takih grozodejstev, kakor se je to godilo leta 1926 in 1927, potem nas čakajo še težki časi.

Angleški letalci, ki se pripravljajo na polet v Avstralijo, kjer se udeleže 150-letnice mesta Sidney, napihujejo svojo letalsko obleko in jo pomerjajo.

Taši lama, namestnik verskega poglavarja Tibeta, je umrl 30. nov. letos v pregnanstvu v zahodni Kitajski.

Stenografija je stara 2000 let

Moderna stenografija ima svoje prednike že v starem veku. Prav pred 2000 leti je bila rojstna ura parlamentarne stenografije. Bilo je 5. decembra leta 63. pred Kr. r., ko je prvi stenograf stenografiral prvi parlamentarni govor. Tistega dne je bila namreč tista znamenita seja rimskega senata, v kateri so rimski senatorji sklepali, kaj naj se zgodi s Katilino in drugimi zarotniki, ki so rovarili zoper tedanjo rimsko državo.

Tisti dan je v senatu imel Kato mlajši plameneč govor, v katerem je rotil senat, naj ne okleva več, marveč naj na ljubo rimske domovine poseže po strogih sredstvih ter naj veleizdajalce sodi po zasluženju. Nato je senat, ki je tako dolgo okleval, izrekel smrtno obsodbo.

V življenjepisu Plutarha beremo nekaj važnih podatkov o zgodovini stenografije. Tisti Katonov govor je edini, ki nam je ohranjen. To pa zato, ker ga je tedanji konzul Cicero dal stenografirati po svojem sužnju. V sejno dvorano je namreč Cicero, ki je bil sam sloveč govornik, poslal tiste svoje pisarje, ki so se posebno odlikovali po urni pisavi. Cicero jih je poprej dal izuriti v znakih, ki »imajo v malih in velikih potezah pomen mnogo črk«. Na tisti seji so prvič porabljali tako imenovane »semeiographe«. Ni pa Cicero izumil stenografije tedanjega časa, marveč njegov osvobojenec Tiro, ki je po naročilu svojega gospodarja učil pisarje skrajšane pisave.

Tirova pisava je imela veliko znakov iz človeškega pojmovanja. Velika črka C s piko nad seboj je pomenila »nebo« — Coelum, kakor se nebo boči nad človekom. Črka C s piko pod seboj je pomenila zemljo in polje. Črka C s piko v sredi je pomenila srce — cor. Te Tironove znake so potem porabljali tudi v srednjem veku ter jih vedno sproti izpopolnjevali. Tako je stenografija počasi postala važen predmet, dasi je bil takrat še sila težak. Medtem ko so neposredni Tirovi potomci imeli še 5000 znakov, jih je srednji vek v Karolinški dobi poznal že 13.000, kar je bilo velikansko delo, če se jih je kdo hotel naučiti.

Skrivnosti jezera Titikaka

Na visoki planoti med republikama Peru in Bolivija leži največje gorsko jezero na svetu, katero nazivajo Titikaka. To veliko jezero je do današnjih dni ostalo neraziskano, dasi po njem že vozijo moderni parniki.

Jezero Titikaka leži 3812 metrov nad morsko gladino, je 190 km dolgo (nekako toliko, kolikor je od Rakeka do Maribora) ter 50 km široko (kolikor približno znaša zračna daljava med Kamnikom in Višnjo goro). Pokriva nekako 6800 kvadratnih kilometrov zemeljske površine ter je globoko 272 metrov. Ker je to jezero še vse polno skrivnosti, ki jih znanost še ni razvozljala, se je iz Anglije odpravila znanstvena ekspedicija sedmero mladih učenjakov z univerze v Cambridgeu preiskovat to čudovito jezero. Ekspedicijo je vodil sloveči kemik Gilson. Med drugimi udeleženci so bili kemiki, botaniki, strokovnjaki v raziskavanju žuželk in trije zoologi. Ekspedicijo je finančno podprla univerza Cambridge in britanski muzej.

Kakor sedaj poročajo angleški listi, je bila to prva angleška ekspedicija v te kraje in s tem namenom. Titikaka je docela osamljeno ter ga nobena reka ne veže s kakim morjem. Vode iz jezera Titikaka se izlivajo pač v jezero Poopo, ki leži pod jezerom Titikaka nekako v južnovzhodni smeri. Od tega jezera pa ni nobenega odtoka več nikamor.

Voditelj ekspedicije je v pogovoru povedal, da je imela ekspedicija docela znanstveni namen ter jo pri tem niso vodili nikaki trgovski ali gospodarski nameni. Dognala je vsaj nekaj skrivnosti iz življenja na dnu jezera, ki je že dolga tisočletja docela osamljeno. Poleg tega pa je znanstveno bilo sila zanimivo, raziskavati tako tropično jezero, ki leži tako visoko. Podatke, ki jih je ekspedicija nabrala, bodo še precej časa študirali, preden bo mogoče obširneje znanstveno poročilo. Že doslej pa je znano, da je v tem jezeru ekspedicija ugotovila doslej neznano vrsto rib, ki bi jo prištevali najlažjih karpom.

Zanimivi so tudi podatki, ki jih je ekspedicija nabrala o ljudstvu, ki živi tam okoli jezera. Prav ob jezeru prebivajo Indijanci iz rodu Kventhua in Ajmara, o katerih sodijo, da so potomci nekdanjih Inkov. Prebivalci so bili z Angleži zelo prijazni. Živé še kaj preprosto življenje ter ne trgujejo z nikomer. Vse, kar potrebujejo za svoje življenje, sami pridelajo in sami izdelajo. Podnebje okoli jezera je bilo kaj prijetno. Mogoče je, da so ljudje iz rodu Ajmara celo potomci nekdanjih praprebivalcev, ki so živeli tukaj celo pred Inki.

Kakor rečeno, je bil glavni namen ekspedicije raziskati organsko življenje v jezeru Titikaka. Spodnje jezero Poopo pa nima v sebi nobenega življenja, ker je to mrtvo jezero in je v njem polno soli. Zato je veliko vprašanje, kako neki so mogle priti ribe v jezero Titikaka, ko pa njegove vode nikjer niso zvezane z morjem in ne s kako drugo živo vodo. Drugo vprašanje je, kako neki so živele in se razvijale ribe v teku teh časov v tem jezeru? To vprašanje je sila važno za raziskovanje tako zvanih ras. Vsekakor je malo verjetno, če ne celo docela izključeno, da bi bili stari Inki ribe od spodaj žive prenesli v vode tega jezera. Jezero je najbrž nastalo tako, da se je njegovo dno zaradi kakih geoloških dogodkov dvignilo, morda takrat, ko so se dvignili vrhovi visokih And.

Križanka št. 8

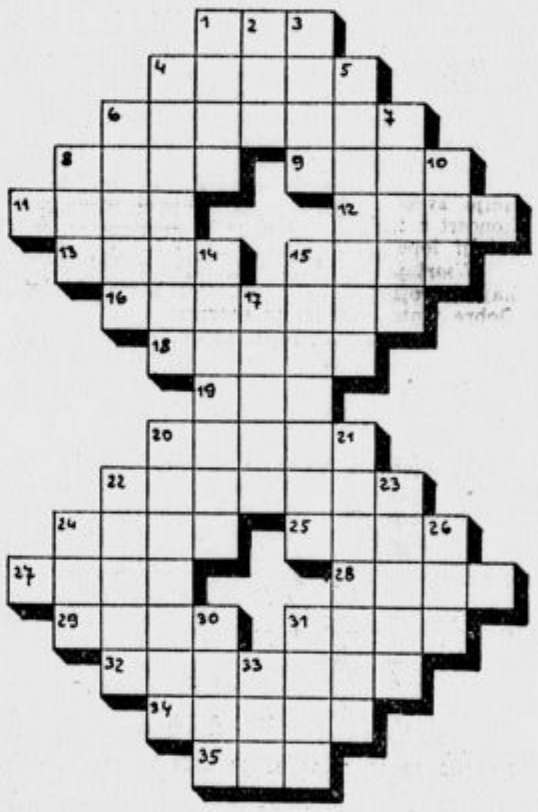

Vodoravno: 1. kraj pri Ponikvah nad Idrijco, 4. moška oseba iz Jurčičevega »Desetega brata«, 6. moška oseba iz Kreftove dramske kronike »Velika puntarija«, 8. del drevesa, 9. večja država v Zadnji Indiji, 11. slovenski učenjak matematik, 12. del nekdanje severne Grčije, 13. izraz pri kartanju, 15. nordijsko moško krstno ime, 16. kraj vzhodno od Sodražice na Dolenjskem, 18. pomembnejši francoski časopis, 19. kuhinjska začimba, 20. slovanski blagovestnik, 22. moško krstno ime, 24. večja voda na Štajerskem, 25. tuja beseda za zavetišče, 27. kraj južno od Kamnika, 28. tuja beseda za vrsto naglasa, 29. druga beseda za pretep, 31. manj rabljena beseda za prebivalca Grčije, 32. ud latinskega naroda, 34. eksotična začimba, 35. divja žival.

Navpično: 1. večji kraj zahodno od Vrbovskega na Hrvaškem, 2. italijansko mesto ob Adiži, 3. večja sibirska reka, 4. indski klasik, ki je pisal v gudžarščini (1767—1852), 5. francoski pedagoški pisatelj, avtor romana »Telemahovi doživljaji« (1651—1715), 6. krilati konj boginj umetnosti, 7. glavna oseba iz znane Buscheve mladinske knjige, 8. časovno razdobje, 10. druga beseda za migljaj, 14. del obleke, 15. žensko krstno ime, 17. sodarski izraz, 20. znani jugoslovanski general, 21. tuja beseda za vojaško bolnišnico, 22. francoska politična osebnost, 23. pomanjševalno moško krstno ime, 24. kuhinjska zelenjava, 26. kuhinjska zelenjava, 30. tuja beseda za svojstveni način izražanja, 31. druga beseda za jezo, 33. del naslova.

REŠITEV KRIŽANKE: SPOMINSKA PLOŠČA:

Vodoravno: 1. manometer, 7. ro, 9. F(untek) A(nton), 10. O(rožen) V(alentin), 11. Poreč, 12. kanibalizem, 16. pi, 17. irh, 18. Trg, 19. la, 20. Obir, 21 Jud, 22. kontradikcija, 27. Peca, 28. sat, 29. Kepa, 30. Laba, 31. Abo, 34. Arno, 35. korespondenca, 39 Ub, 40 oda, 41. Osa, 42. Ra, 43. Bar, 44. Lim, 45. Sund, 47. nravoslovje, 50. do, 51. gozd, 52. ie, 53. ed., 54. Ewald, 55. anatomija.

Navpično: 1. Maraton, 2. Aron, 3. Novi, 4. Olib, 5. Efez, 6. Rače, 12 kino, 13. anoda, 14. levit, 15. mlaj, 22. kolk, 23 ravs, 24. as, 25. Kladovo, 26. alga, 31. apologet, 32. bo, 33 on, 36. Oran, 37. rubrika, 38. Cene, 45. Sv. Ilj, 46. ujeda, 48. Aden, 49. voda. — *Ob devetnajsti obletnici Jugoslavije.*

IVANHOE

Št. 2.

Dva podložnika

Sonce se je pravkar pripravljalo, da bi zašlo za bujno zarastlo gozdno jaso, ko so njegovi žarki posijali na dva moža, ki sta živahno se pogovarjaje sedla v zeleno travo. Starejši je bil oblečen v preprosto obleko svinjskega pastirja. Oblečen je bil zgolj v strojeno kožo, medtem ko so sandali, pritrjeni z jermenom iz usnja divjega neresca, varovali noge. Mlajši je nosil škrlatno rdeč jopič, ki je bil okrašen s čudnimi naslikanimi figurami. S kraguljčki posejana čepica na glavi je pričala, da je mož norček, kakršne so takrat na plemiških dvorih radi imeli. Oba sta okoli vratu imela obroč, na katerem je bilo zapisano, da sta oba moža nesvobodna človeka anglosaškega plemiča Cedrica.

Pogovarjala sta se o tem, kako do sile trdi so Normani.

»Da, vse, kar je najokusnejše in najboljše, mora v njihove kuhinje,« je zaklical pastir, »in z vsem, kar je najmehkejše, moramo polniti njihova ležišča. Najpogumnejši in najhrabrejši izmed nas morajo tem tujim gospodom služiti za vojščake; da, nam kmalu ne bo preostalo nič drugega več, kakor zrak, ki ga vdihavamo! Ali ni res tako, Vamba?«

»Da, seveda imaš prav! Vendar brzdaj svoj jezik, Gurt! Če bi le bosedico tega, kar si sedajle povedal, prišla na ušesa gospodoma Malvoisinu ali Front-de-Boeufu, bi te brez odlašanja obesili na kako drevo tamle zadaj.«

»Že mogoče!« je odgovoril Gurt. »Ampak mračiti se je že začelo, zato glejva, da se odpraviva domov.«

»Ti si še upaš trditi, da ne znam ravnati z britvijo! Ali nisem dobil svojih 20 let zato, ker sem ‚črnemu Petru' z eno potezo prerezal goltanec?«

Javna razsvetljava v Ljubljani

Pred nekaj tedni smo poročali, da praznuje mestna plinarna v Ljubljani letos 76 letnico svojega obstoja, 76 let, odkar so žažarele prve plinske luči po ljubljanskih ulicah in trgih. To je bil za Ljubljano tedaj dogodek prve vrste. Ljudje so bili očarani nad novo razsvetljavo, zlasti nad razsvetljavo v Zvezdi, na Dunajski cesti in vse tedanje ljubljansko časopisje bilo polno hvale o novi luči. Meščani so pa vse večere hodili po ulicah in zdelo se jim je, kot da hodijo podnevi.

Toda to so bile še preproste svetilke z navadnimi plinskimi metuljčki, plinsko luč na mrežice so iznašli šele pozneje. Kakšen napredek je bil to za tiste čase! Saj so poprej gorele na ulicah leščerbe na olje, ki so se zelo kadile in zasmrajale zrak, tako da je ob neki priliki na občinski seji vzkliknil mestni oče, da bi bilo bolje, če bi teh leščerb sploh ne bilo. Saj so veljale te slabe luči mestno občino ljubljansko letno 5000 gld. Takrat sploh ni bilo govora o kaki javni razsvetljavi v današnjem smislu.

Toda zadnja desetletja je tehnika skokoma napredovala. Komaj so se dodobra uveljavile plinske luči, že je nastopila z dokaj mogočnejšo veljavo električna luč, ki je na mah napravila preokret v javni razsvetljavi. Plinska luč se je morala umikati jačji in praktičnejši električni luči. Plin je dobival važnejši pomen na drugih področjih.

Pomena električne razsvetljave in elektrike kot gonilne sile se je kmalu zavedla tudi mestna občina ljubljanska. Že pod županom, sedanjim senatorjem Ivanom Hribarjem je zgradila mogočno elektrarno, ki je dobivala leto za letom večji pomen v vsem mestnem, zlasti gospodarskem življenju. Plinsko luč je začela izpodrivati žarnica. Posebno je ta napredek viden v zadnjih desetih letih, ko so po vseh velikih ljubljanskih ulicah in trgih namestili številne nove in močne električne žarnice. Od leta 1932 do letos, to je v približno petih letih, se je javna razsvetljava pomnožila za 909 žarnic, to je za 64 odstotkov; **samo v zadnjih dveh letih je bilo privitih 241 novih žarnic,** kar pač dovolj zgovorno dokazuje, koliko je mestna občina žrtvovala za javno razsvetljavo v mestu. Na vsem omrežju ljubljanske mestne občine razsvetljuje danes ulice, ceste in trge nad **3000 žarnic!** To so ogromne številke. Vse te številne luči zahtevajo 914 kwh, kar velja mestno občino letno velikansko vsoto nad **1,150.000 din** (če primerjamo to vsoto s tisto, ki jo je plačevala mestna občina za javno razsvetljavo pred napeljavo plinske luči v Ljubljani, lahko vidimo velikansko razliko, ki jo mora danes žrtvovati mestna občina za takšne namene napram tedanjim žrtvam).

Javna razsvetljava je javna dobrina, ki se je morda komaj prav zavedamo. V skrbi vse javnosti je, da to dobrino čuva kot skupno last in dobroto. Vendar se tudi tu dobe ljudje, ki se skušajo okoristiti z javno lastnino. Neštetokrat se dogaja, da odvijajo žarnice z drogov in žic. Zato je bila mestna elektrarna prisiljena montirati na nekaterih cestah **žične mreže,** da bi tako zavarovala žarnice pred tatinskimi rokami. Mestne ulice so razsvetljene v mnogih mestih že daleč na periferijo. Mestna občina je na prošnjo občanov često parcelirala svet daleč proč od mestnih komunikacij. Za take posamezne, iz mesta zelo oddaljene kraje je morala občina potem napeljati električni tok ali vodovod, kar jo je vedno veljalo velike vsote. **Po montaži teh napeljav so se cene parcelam ob teh napeljavah visoko dvignile,** s čimer so največ pridobili lastniki takih parcel. Bilo bi torej krivično, če bi lastniki teh parcel ne prispevali k takim napeljavam Toda lastniki to večinoma odklanjajo. Mestna občina mora že itak žrtvovati velike vsote za javno razsvetljavo in za vzdrževanje električnih in vodovodnih napeljav, zato pač ne more plačevati že visokih zneskov za takšne daljne napeljave. Nekdo n. pr. zida hišo sredi polja, daleč od električnega omrežja in vodovodne cevi in hoče dobiti obe napeljavi do svoje hiše zastonj. Toda ne zadovolji se samo z napeljavo elektrike in vodovoda, temveč zahteva pozneje še javno razsvetljavo po cesti do svoje hiše. Ker so take napeljave predrage za mestno občino, jih ne bo mogla izvrševati izključno na svoje stroške. S tem je dostikrat združena gola špekulacija, da se doseže porast vrednosti zemljišča ob razparceliranju. Zato bi bilo pravilno, da bi lastniki takih hiš tudi prispevali primeren znesek za napeljavo javne razsvetljave in vodovoda do svojih samotnih hiš.

Vedno bolj razvijajoči se promet zahteva od mestne občine tudi vedno več javnih ureditev za varnost prometa. Tu pride v poštev v prvi vrsti javna razsvetljava. Seveda pa postajajo s tem tudi stroški širjenja in vzdrževanja vedno večje breme za mestno občino. Zato pa je dolžnost vseh občanov, da to dobrino čuvajo kot svojo skupno dobrino.

Zagorje

Na praznik dne 8. t. m. bo v Prosvetnem domu zvečer ob 7. marijanska akademija z izredno pestrim sporedom. Ob tej priliki bo uprizorjena tudi igra »Sultanova hči in dobri vrtnar«.

Dan predavanj o dobrem tisku bo v nedeljo, 12. decembra. Predavatelj pride iz Ljubljane. Predavanja bodo trikrat, in sicer prvo takoj po prvi sv. maši, drugo po osmi sv. maši, tretje pa popoldne po litanijah. — Predavanja bodo spremljale skioptične slike. Na ta predavanja opozarjamo vse prebivalstvo že danes.

V počastitev Foersterjevega spomina bo v nedeljo zvečer ob 7. v Prosvetnem domu pevski koncert z izključno njegovimi skladbami. Vsi prijatelji lepe pesmi najtopleje vabljeni!

Umrl je v nedeljo v ljubljanski bolnišnici tukajšnji rojak Malis Karel, star komaj 24 let. — Dobre fantu bodi časten spomin!

Vlomilci so bili zopet na delu. To pot so si izbrali trgovino Bata, kjer so odnesli 63 din gotovine in šest parov čevljev. Skupne škode so napravili okrog 500 din. Pozabili pa so sekiro, s katero so vlomili in bo daktilograf lahko ugotovil prstne odtise. Oglasili so se tudi v mesariji Janko Ino, kjer so odnesli iz podružnice na Svepovini za kakih 200 din prekajenih mesnih izdelkov. To je bilo v noči od četrtka na petek.

Smrtna nesreča. V isti noči nekaj pred četrto uro zjutraj je v »Katoliškem domu« umrla 77 letna Liza Elsner. Šla je prejšnji dan zjutraj k zornicam, pa je na stopnicah v hiši tako nesrečno padla, da je poškodbam podlegla.

Vransko

Kolesarskega tata so ujeli na zelo dramatičen način preteklo soboto na Vranskem. Neki mlad fantalin se je pripeljal po državni cesti na ženskem kolesu do Knežarjeve gostilne v Brodeh blizu Vranskega. Pred gostilno je stalo ob zid naslonjeno moško kolo, ki je bilo last tukajšnjega dacarja Jožefa Masila. Fant je pred gostilno stopil z ženskega kolesa, ga prislonil ob zid in vzel v zameno moško kolo ter takoj nadaljeval svojo pot proti Vranskemu. Toda gostom v gostilni se je zdelo le čudno, da fanta, ki se je ustavil pred gostilno, ni v sobo. Zato je šel Masilo v zli slutnji pogledat ven in je takoj zapazil, da ni nikjer več njegovega kolesa, pač pa stoji na istem mestu žensko kolo. Naglo je skočil na cesto in ravno še na ovinku videl, da se je neznani fant odpeljal z njegovim kolesom. Hitro je vzel puščeno žensko kolo, toda kolo je bilo tako slabo, da z njim gotovo ne bi mogel dohiteti tata. Zato je naglo obvestil o tatvini v bližini se nahajajočega fanta Koka p. d. Mlinarjevega, ki se je takoj usedel na svoje kolo in začel tata zasledovati. Po naporni vožnji se mu je posrečilo, da ga je nazadnje zagledal na cesti že kakšne štiri kilometre od Vranskega blizu Konfinarja. Ker se cesta proti znanim Trojanam precej dviga, je Kok začel pešati s kolesom. Da mu pa tat ne bi ušel, je med potjo hitro posodil kolo nekemu znancu, ki je nadaljeval zasledovanje. Tat, ki je slutil, da ga bodo najbrž zasledovali, se je večkrat oziral nazaj in ko je opazil zasledovalca, je tempo pospešil. Toda vožnja v hrib je tudi njega tako izmučila, da je uvidel, da ne more uiti. Skočil je s kolesa in se vrgel v bližnji potok. Medtem sta pa že prihitela oba zasledovalca in ga ujela. Vsega mokrega so nato prignali na tukajšnjo orožniško postajo, kjer so grešniku izprašali vest. Priznal je, da je nekje v Celju ukradel žensko kolo, ki ga je pa hotel v Brodeh zamenjati za moško. Preiskava bo dognala, če nima mogoče še več podobnih kolesarskih tatvin na vesti.

Teharje

V nedeljo popoldne se je sv. Miklavž oglasil tudi pri teharski mladini. Prišel pa ni praznih rok. Pridnim otrokom je razdelil zelo lepa darila. — Sv. Miklavžu so pripomogli k tako bogatemu obdarovanju otrok nekateri dobri farani, najbolj pa se je pri tem izkazal trgovec gosp. Godec. Iskrena hvala!

Marijin praznik bo pri nas proslavil danes popoldne Dekliški krožek Prosvetnega društva z lepo akademijo v Čitalnici. Na akademiji nastopijo dekleta tudi s simbolično vajo in drugimi točkami ter z lepo igro.

Tržič

»Narodni super«, odličen 4 + 1 cevni radio za 140 din mesečno. Zahtevajte brezobvezno predvajanje pri »Philipsradio« zastopstvo foto Nadišar, Tržič. Istotam stalna razstava najnovejših aparatov!

Sv. Ožbalt

Občinski odbor društva Rdečega križa Vurmat-Sv. Ožbalt ob Dravi je s 1. decembrom zopet odprl šolsko kuhinjo. Zastopstvo društva se je udeležilo službe božje na državni praznik zedinjenja. Nato se je podalo skupno s šolarji v »staro šolo«. Po kratkem pozdravu zastopstva društva Rdečega križa na starše in šolarje je domači župnik otrokom položil na srce opomin, da naj bodo hvaležni društvu RK za dobrote, ki jih bodo prejemali v tekoči zimi. Društvo je namreč sklenilo, kakor že lansko leto takoj po ustanovitvi, da hoče revnim in oddaljenim otrokom dajati vsak dan toplo kosilo. Ožbaltčani smo društvu RK za to samaritansko delo zelo hvaležni in bomo to hvaležnost njemu tudi dejansko dokazali.

— Pri ženah, ki več let trpe na težki stolici, deluje vsakdanja uporaba naravne **»Franz-Josefove«** grenke vode, zavžite zjutraj in zvečer po četrtinki kozarca, zelo uspešno. Tudi bolj občutljive pacientke rade jemljejo **»Franz-Josefovo«** vodo, ker se že v kratki dobi pokaže zelo prijeten učinek.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

Violinski koncert Roberta Soetensa

Robert Soëtens je že naš dobri znanec, ki nas obiskuje celo večkrat v letu in nam vedno prinese s seboj kos čiste in tople umetnosti.

Prav tako nas je tudi te dni obdaril z lepimi umetniškimi vrednotami, ko nam je na samostojnem koncertu izvedel vrsto violinskih skladb. Značaj teh in vrstni red nikakor ni bil lahkomiseln, niti se ni oprijemal zgolj zunanje učinkovitosti, temveč se je na podlagi resnega preudarka dvigal v red plemenite umetnosti. — Prvi del sporeda je zajel že oddaljeno glasbeno preteklost. Haendlovi Sonati, ki je tipičen baročni razvitek renesančne sonate da chiesa, je sledila močna in na široko zasnovana Vitalijeva Chanonna in tej poznani, čudovito vliti Mozartov Koncert št. 3 v G-duru. — Drugi del sporeda pa je posegel v moderno glasbeno produkcijo in prinesel iz nje Milhaudov Le Printemps, ki se kljub zvočni posebnosti ne izogne značilnemu francoskemu slikanju razpoloženj. — nadalje v zvoku posebno fino doživeto Debussyjevo kratko ciklično tvorbo (En bateau, Minstrels, La Fille aux cheveux de lin) ter Dohnanyijevo tudi v zvočnosti res kmečko skladbo Ruralia hungarica, ki je podobno Brahmsovemu izrazu zelo nasičena in ki sloni na tehnični bravuroznosti.

V izvedbi je violinist zopet dokazal svoje mojstrstvo Plemenit violinski zvok, dopolnjena tehnika, tanka uglašenost in zmisel za zvočne finese ter poznanje stilnih značilnosti — to diha iz njegove igre, ki predvsem ne more utajiti svoje francoske izvirnosti; saj so glavne poteze francosko-belgijske šole prav v lahkotni tehniki desne roke s poudarkom na izdelanem zapestju ter sladka toplina vezanih tonov. Z ozirom na vse to je zapustil koncert lep vtis z viškom pri Debussyju; kajti z umetnostjo tega občutljivega oblikovalca je Soëtens posebno tanko ubran, kot je že ponovno dokazal. Manj je zadovoljil Mozart, kjer je primanjkovalo zlasti one dovršene ubranosti in lahkotnosti, ki jo zmorejo menda res le dunajsko šolani umetniki in ki jo redko srečamo pri francoskih izvajalcih. Tu je bolj kot violina zaostajal klavir, na katerem je igrala violinistova spremljevalka Suzanne Roche, pianistka ki ima mnogo lepih sposobnosti, a še ne pride do pravega sproščenja v svoji igri.

Koncertna poslovalnica Glasbene Matice je postavila koncert v veliko Filharmonično dvorano, ki je bila bolj slabo obiskana; občinstvo je umetnika toplo sprejelo. V. U.

...dokler ji ni stric obrisal solz s svojim robcem — opranim z Radionom!

Tudi Vi, ki niste več novinka v gospodinjstvu, mislite morda, da je Vaše perilo belo. Primerjajte ga pa enkrat s perilom, opranim z Radionom. Razloček je očiten ter Vas bo prepričal: z navadnimi sredstvi oprano perilo izgleda sivkasto v primeri s perilom, opranim z Radionom. Nič čudnega: navadna pralna sredstva samo površno odpravijo nesnago, medtem ko kisikovi mehurički skupaj s peno dobrega Schichtovega mila, ki ga vsebuje Radion, prodirajo skozi tkanino in jo operejo tako, da postane »Radion-bela«. Uporabite pri prihodnjem pranju perila Radion, pa ne boste nikoli več uporabljali kakršnegakoli drugega pralnega sredstva!

Schichtov RADION pere sam

Schicht RADION pere sam!

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Sreda, 8. decembra: 9 Čas, vreme, poročila, spored — 9.15 Koračnice (plošče) — 9.45 Verski govor (g. dr. Vilko Fajdiga) — 10 Prenos cerkvene glasbe iz ljublj. stolnice — 11.15 Otroška ura (vodi gdč. Slavica Vencajzova) — 11.45 Opoldanski koncert (sodelujeta: Radijski orkester in gdč. Štefka Korenčanova) — 13 Čas, vreme, spored, obvestila — 13.20 Angleška glasba (plošče) — 16 Ruski sekstet — 17 Kmet. ura: Kmetijska komisija — kmetovalčeva svetovalka in prijateljica (inž. Bogdan Pahor) — 17.30 Vesel popoldan. Sodelujejo: Radijski orkester in Veseli bratci — 19 Nacionalna ura — 19.35 Prenos z Dunaja: J. Haydn: Stvarjenje (ob priliki 125 letnice Društva prijateljev glasbe): dirigent: Wilhelm Furtwängler; sopran: E. Berger; tenor: L. von Zataky; bas: A. Alsen; simfonični orkester z Dunaja in zbor Društva prijateljev glasbe — 22.30 Čas, vreme, poročila, spored, obvestila.

Četrtek, 9. decembra: 12 Jugoslovanski operni pevci (plošče) — 12.45 Vreme, poročila — 13 Čas, spored, obvestila — 13.45 Vesel opoldanski koncert (Radijski orkester) — 14 Vreme, borza — 18 Mladinske pesmi poje gdč. Marinka Pristovšek — 18.40 Slovenščina za Slovence (g. dr. Rudolf Kolarič) — 19 Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30 Nac. ura — 19.50 Zabavni kotiček — 20 Koncert oper. glasbe (Radijski orkester) — 20.45 Violinski virtuozi (plošče) — 21 Pregled svetovne klavirske literature: Italijanski predklasiki: Girolamo Frescobaldi (1591—1640); Domenico Scarlatti (1685—1757); Giovanni Battista Martini (1706—1784); Baldassare Galuppi (1706—1785). O skladbah in skladateljih predava in spored izvaja na klavirju g. prof. L. M. Škerjanc — 22 Čas, vreme, poročila, spored — 22.15 Lahkih nog naokrog (plošče).

Petek, 10. decembra: 11 Šolska ura: Dom - igra v v 3 dejanjih - izvajajo brezposelni učit. abiturienti, vodi g. S. Mehora — 12 Po domače (plošče) — 12.45 Vreme, poročila — 13 Čas, spored, obvestila — 13.15 Slavni orkestri igrajo (plošče) — 18 Ženska ura: Kuhinja v zimskih mesecih (gdč. Cilka Krekova) — 18.20 Francoski operni spevi (plošče) — 18.40 Francoščina (g. dr. Stanko Leben) — 19 Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30 Nac. ura — 19.50 Poročila o izseljencih — 20 Operni šramel — 20.50 Ksilofonske solistične točke (plošče) — 21.10 Klavirski koncert ge. Suzane Roche — 22 Čas, vreme, poročila, spored — 22.30 Angleške plošče.

V pomoč gospodinji

se išče osebo z dežele, vešča kuhe in kuhinjskega dela. Ponudijo naj se samo one, ki so poštene in vajene dela. Služba trajna. Ponudbe na oglasni oddelek »Slovenca« pod »Restavracijska kuhinja«.

Drugi programi:

Sreda, 8. decembra: Belgrad: 20.30 Zabavni program, 21 Komorna glasba — *Zagreb:* 19.30 Prenos, 22.20 Plesna glasba — *Dunaj:* 20.20 Plesna glasba — *Budimpešta:* 19.30 Orkester, 22 Jazz, 23.10 Ciganska glasba — *Trst-Milan:* 17.15 Glasba, 21 Drama — *Rim-Bari:* 21 Tragedija — *Praga:* 20.05 Glasba, 21.55 Plošče — *Varšava:* 20 Petje, 21 Glasba, 22 Plesna glasba — *Berlin:* 19.10 Orkester, 20 Glasba, 21 Plošče — *Königsberg:* 19.10 *Igra*, 20 Plošče, 21 Igra — *Hamburg:* 19.10 Pester program, 21.10 Koncertna glasba — *Vratislava:* 19.10 Plošče, 21.25 Plesna glasba — *Lipsko:* 20 Simfonični koncert — *Köln:* 19.10 Dunajska glasba — *Frankfurt:* 19.10 Pester program — *Stuttgart:* 19.15 Zabavna glasba, 21.30 Koncert, glasba — *Strasbourg:* 21.30 Festival.

Četrtek, 9. decembra: Belgrad: 20 Narodne pesmi, 20.30 Orkester, 21.30 Petje, 22.20 Klavir — *Zagreb:* 20.15 Koncert, 22.20 Plesna glasba — *Dunaj:* 20.25 Plošče, 21 Glasba, 22.30 Plesna glasba, 23 Glasba — *Budimpešta:* 20.25 Zabavni program, 21.30 Ciganska glasba, 23.50 Simfonični koncert — *Trst-Milan:* 17.15 Vokalni konc., 21 Igra — *Rim-Bari:* 21 Igra — *Praga:* 19.15 Zabavna glasba, 21.55 Plošče — *Varšava:* 20 Glasba, 22 Komorna glasba — *Berlin:* 19.10 Pester program, 20 Plesna gl. — *Königsberg:* 19.10 Pester program, 20 Orkester, 21 Zabavna glasba — *Hamburg:* 19.10 Plesna glasba, 20.10 Lipsko, 21.10 Orkester — *Vratislava:* 20 Orkester — *Lipsko:* 19 Draždane, 21 Pester program — *Köln:* 19 Plošče, 20.30 Igra »Iffigenija« — *Frankfurt:* 19.10 Glasba, 21.15 Komorna glasba — *Stuttgart:* 19.15 Plošče, 19.45 Igra, 20.45 Pestra glasba, 21.30 Karlsruhe — *Monakovo:* 19.10 Pester program, 21 Pogovor, 21.30 Simfonični koncert — *Beromünster:* 19.55 Glasba — *Strasbourg:* 20.30 Vojaška godba.

Petek, 10. decembra: Belgrad: 20.00 Zagreb, 21.30 Klavir, 22.30 Plošče — *Zagreb:* 20 Igra, 20.30 Glasba, 22.20 Jazz — *Dunaj:* 20.05 Veseloigra — *Budimpešta:* 20 Operna glasba, 21.45 Jazz, 22.35 Plošče, 23.05 Ciganska glasba — *Trst-Milan:* 17.15 Plesna glasba, 21 Opereta — *Rim-Bari:* 21 Simfonični koncert — *Praga:* 19.15 Tragedija — *Varšava:* 20 Simfonični koncert — *Berlin:* 19.10 Baletna glasba, 20 Igra — *Königsberg:* 20 Zabavni program, 21.15 Solistični koncert — *Hamburg:* 20 Pestra glasba — *Vratislava:* 19.50 Ljudska glasba — *Lipsko:* 18.20 Draždane — *Köln:* 19.10 Pihala, 21 Opereta — *Frankfurt:* 19.10 Kassel, 21.15 Igra — *Stuttgart:* 20 Igra — *Monakovo:* 19.10 Glasba, 20 Nürnberg — *Beromünster:* 19.55 Igra — *Strasbourg:* 20.30 Glasba, 21.30 Reportaža.

Samoprodaja RADIO-APARATOV

‚Blaupunkt', ‚Ingelen', ‚Sachsenwerk' itd.

Velika izbira! Najugodnejši nakup!

„Tehnik" J. BANJAI

Ljubljana, Miklošičeva 20

širite katoliško časopisje!

Sport

Dekle in šport

Žalostno je, da je v naših krajih toliko nasprotnikov ženskega športa. Ko bi se pri nas nežni spol res toliko bavil s športom, ko bi zahajala dekleta res v tako velikem številu na igrišča, bi bilo to še nekam razumljivo, četudi ne opravičljivo. Toda, če pogledamo naše športne klube, pa naj si bo kjerkoli v državi, moramo z žalostnim srcem ugotoviti, da takih razmer kot so ravno v našem ženskem športu ni v nobeni kulturni državi na svetu. Saj ne zahtevamo od naših deklet, da bi morale postati svetovne rekorderke, tudi noben pameten človek ne bo zagovarjal, da mora biti šport prva in zadnja zadeva modernega dekleta; menda smo si edini tudi v tem, da je prvi in glavni poklic žene materinstvo in gospodinjstvo, toda nikogar tudi ne bi smelo biti med nami, ki bi našemu ženskemu spolu ne privoščil zdravja.

Res je sicer, da se naš ženski svet oblači po športno, da se navzema raznih, športa nevrednih lastnosti, ki jih opažamo v vrstah ženskega športa, toda to so zgolj zunanje stvari, ki s športom nimajo nič opraviti. V kolikor bi bili sovražniki našega športa proti takim stvarem, imajo prav. Nimajo pa seveda prav, da so proti ženskemu športu kot takemu in da splošno odklanjajo ženski šport, ko se morda niti ne zavedajo, koliko dobrin nudi ravno pameten šport ženskemu svetu.

Mi smo pač taki, da gotove stvari že a priori odklanjamo, ko jih niti ne poznamo, kaj šele, da bi jih preiskusili. Na široko in globoko filozofiramo kaj je primerno za žensko in kaj ne, kar je seveda pri nas brez pomena, ker se naš ženski svet ne bavi niti z enim niti z drugim športom. Ne rečem, da ne bi bil kader naših smučark še dokaj zadovoljiv, da ne bi bilo mnogo ženskega sveta po kopališčih. Žal moramo pri tem takoj poudariti, da goji zelo visok odstotek naših deklet ta dva športa zgolj zaradi mode. Moderno je hoditi v hlačah, moderno je nositi dilce na rami, toda na terenu, kjer naj bi se vse te dekliške množice športno smučale, pa o športu ne moremo dosti govoriti. Nič boljše ni v plavalnem športu. Res, da je število kopalk zelo veliko, toda glavni namen jim je sončenje (in mazanje z raznimi mazili), da dobijo današnji modi odgovarjajočo barvo. V vodo pa hodijo navadno samo toliko, da se ohladijo. Je tako smučanje in tak plavalni šport, kakršnega po precejšnji večini goje naša dekleta brez dvoma boljši nego nič, toda o pravem športu, o telesni vzgoji, ki je ženi prav tako potrebna kakor možu, pa tu ne moremo govoriti.

Število deklet, ki se bavijo s telovadbo, je pa razmeroma precejšnje. Toda pri tem ne smemo pozabiti, da izvajajo te dekliške množice v veliki večini samo proste vaje. Vsekakor je to premalo in to tem bolj, če pomislimo, da vadijo dvakrat tedensko po eno do dve uri. No in končno bi se še zadovoljili s tem, če res ne gre drugače, samo, če bi izvajale take proste vaje, ki bi bile za telo izdatne. Izdatne namreč v pogledu telesne vzgoje, ne pa vaje, ki so v glavnem preračunane na zunanji efekt. Sodobne gimnastične, ali če hočete moderne vaje, so namreč takega značaja, da za silo izhaja vsako dekle z njimi, ki se drugače ne more udejstvovati v športu. Pravilno izbrane gimnastične vaje so namreč že same po sebi tako izdatne, da se nobene proste vaje starejšega izvora (nekatere organizacije se jih še danes nočejo znebiti) ne morejo z njimi primeriati. Kakor pa rečeno, so tudi te samo za silo. Vsako dekle, ki ima količkaj priložnosti, naj žrtvuje za svoje zdravje, gibčnost in lepoto vsaj po 6 ur tedensko. In to ne samo z gimnastiko, ampak z raznimi športi, kakor so plavanje, drsanje, smučanje, turistika, igre z žogo in tudi primerne vaje na orodju. Slednje so zlasti dostopne ravnejšim slojem in pa onim, katerim služba ne dopušča, da bi lahko hodile v oddaljenejše kraje kot turistinje ali smučarke. Edino to slabo stran imajo, ker jih moramo pozimi izvajati v zaprtih prostorih. V poletnem času, ko vadimo na prostem, so pa ravno orodne vaje najboljše nadomestilo za razne ture in druge športe. Poudarjam ponovno: primerne vaje za žensko telo. Kdor trdi, da orodje ni za ženske, ta orodne telovadbe sploh ne pozna. Izbira primernih vaj na orodju za ženske je sicer res manjša kot za moške, vendar še vedno tolikšna, da imajo več ko dovolj vaj. Če bi načeli vprašanje, kaj je in kaj ni primerno za žensko, potem bi morali na podlagi znanstvenih in zdravstvenih dokazov izključiti iz ženskega telesnovzgojnega programa marsikako športno panogo, s katero se bavi dekle. Sicer je problem ženske telesne vzgoje rešen, vendar pa še ne popolnoma in kaže, da še ne bo kmalu popolne jasnosti, ker so mnenja najmerodajnejših specialistov v tem pogledu deljena. Pa pustimo to. Pri nas ta stvar zaenkrat ne pride v poštev in še v doglednem času ne bo, ker moramo šele zajeti ženski svet in ga pripraviti do tega, da bo spoznal veliko vrednost telesne vzgoje za svoje zdravje in zdravje naroda.

TEL. 22-21 UNION

Film iz časa Fridriha Velikega

Ples na dvoru

(Das schöne Fräulein Schragg)

v glavni vlogi Hansi Knoteck

TEL. 27-30 SLOGA

Eden izmed najlepših čehoslovaških filmov

Pater Vojteh

V glavnih vlogah: Rolf Wanka, Jirina Štepničkova, I. A. Struna, Jaroslav Marvan

Danes dopoldne ob 10.30 uri izredna predstava po znižanih cenah

TEL. 21-24 MATICA

Borba za znanost in ljubezen v prekrasnem in napeten velefilmu

Luč v megli

Danes dopoldne ob 10.30 uri izredna predstava po znižanih cenah.

Predstave ob: 15., 17., 19. in 21. uri

Nemci o našem Smoleju

Pravkar je izšel uradni zbornik nemške smuške zveze, ki prinaša med drugim izpod peresa dr. Hermana Harsterja poročilo in kritiko svetovnih smuških tekem v Chamonixu. Vztrajnostni tek na 5 km opisuje takole: Nezaslišan je bil uspeh Italijanov, ki so kar s 3 tekmovalci napravili pošteno luknjo v skandinavski zid, saj je bil njihov Demetz 3., Scalet 8. in Scilligo 10. To bi bil najpomembnejši dogodek tega dneva, ako ne bi bilo nič manj pomembnega: med prvimi je odšel na dolgo pot Jugoslovan Smolej, od nikogar zapažen, od nikogar zapisan. Po točno 3 urah 52 minutah in 25 sekundah je pritekel prav isti Smolej svež in spočit na cilj, kakor da je pravkar malo pojužinal v bližnjem Carlton hotelu, ne pa pretekel 50 km! Svojim očem nismo verjeli. Končno so objavili, da je ta sijajni dečko zasedel 6. mesto in izpodrinil veliko število elitnih smučarjev iz prvih vrst. A pri vsem tem je imel še toliko rezervnih moči! Šele polagoma se je zjasnilo gospodom smuškim strokovnjakom, da je vendar tale Smolej že na olimpijskih igrah v Ga-Pa zasedel 10. mesto.

Isti zbornik prinaša tudi razpravo o smuških poletih in aerodinamičnem smučanju. Omenja Planico in predlog naše Zveze za uvedbo smuških poletov in pravi med drugim: nastopiti proti rezultatom, ki jih je dala doslej Planica in proti možnostim daljnjega raziskovanja more samo nekdo, ki enostavno noče videti in proučiti mnoge stvarne izsledke smuškega športa, ki se pojavljajo v raznih smuških državah. Že inž. Straumann je pred več leti izjavil, da vidi bodoči razvoj smuškega športa v skokih v delitvi skoka in poleta, in to v tej obliki, da se bodo morali skoki, ki dosežejo gotovo mejo, povsem ločeno ocenjevati kot smuški poleti. Tozadevnega razvoja in za tem sledečega hotenja smučarjev pač ni mogoče ustavljati, večna borba za dopuščene daljave govori dovoli zgovorno za stvar.

Oboje v uradni izdaji nemške smuške zveze.

Joso Gorec.

Smučanje na Komni

Druga sezona smučanja v širšem smislu se pričenja na Komni. — Odkar je SPD z zgradbo Doma na Komni odprlo smučarskemu svetu do tedaj skoraj nepoznana naša najlepša smučišča, je Komna postala zbirališče vseh onih, ki si želijo mnogo dobrega snega, višinskega zraka in sonca ter druge zabave. Komna, ki je bila še do pred kratkim le malo obiskana, je bila z Domom tako rekoč odkrita širokim plastem smučarjev in turistov. Kako posrečena je bila izbira kraja, ve samo oni, ki je že užival sonce in smuko tam gori.

Dom na Komni stoji ponosno na robu, kjer se Komna prelomi s strmino proti Savici in je viden delač naokrog. Mogočno trinadstropno zgradbo se zamore opaziti že iz Bohinjske Bistrice, ponoči pa, ko je Dom ves razsvetljen nudi iz doline prekrasen pogled na v sredino hribov postavljeno iluminacijo.

Še lepši je pogled v dolino doli na vedno se v barvah spreminjajoče Bohinjsko jezero, na prijazne vasice raztresene na okrog, na venec hribov, ki kakor varna roka objema vso to lepoto naše zemlje. Kdorkoli je že užival te poglede, ne more nikdar pozabiti na občutke, ki jih je imel, ko je gledal vso to nagromadeno lepoto.

Komna je že vsa v snegu. Tihe doline in planine: Govnjač, Planina na Kraju, Razor, potem beli stožci vrhov od Podrte gore, Bogatina tja proti Lanževici in Lepi Komni dobrohotno čakajo, da se jih naužijejo trume smučarjev, željnih vsega, kar jim mati narava nudi.

Vsekakor je Komna letos dobro založena s snegom, saj ga je že sedaj meter in pol. Ni se treba bati, da bi ga zmanjkalo, ker Komna je znana po svoji debeli snežni odeji (na spomlad 3 do 5 m).

Tudi Dom je pripravljen, da sprejme številne smučarje in turiste in jim nudi vse ugodje ter obilo zabave. Zabave in druge podobne veselice v Komni so jako číslane, o njih se je pisalo celo

Uprava »Slovenca« Maribor

Koroška cesta 1

Podružnica: Aleksandrova 6

Sprejemajo se oglasi in naročniki lista. Izvršujejo vsi upravn. posli in dajejo pojasnila, ki spadajo v delokrog upravništva lista.

po časopisih. Ta sloves je prodrl v marsikatero državo Evrope, kamor so ga zanesli tujezemski smučarji, katerim se je Komna izredno priljubila.

Dne 15. dec. se odpre stalna smučarska šola, ki je že preteklo sezono delovala zelo uspešno. Iz te reformirane šol, kjer se poučuje še v stari arlberški metodi pomlajeni s Seelovo tehniko, je izšlo že precejšnje število smučarjev. Kakor lansko leto, bo šolo vodil tudi to sezono smuški učitelj Joža Černič, poznani smuški pedagog.

Akademski športni klub

Razpis smučarskih tečajev:

1. *Tekmovalni tečaj* od 19. do 23. decembra pod vodstvom olimpijca g. Emila Žnidarja na Črnem vrhu. Stroški znašajo 100 din. Odhod iz Ljubljane v nedeljo, dne 19. dec. ob 11.45.

2. *Nadaljevalni tečaj* od 3. do 10. januarja 1938 na Rakitni pod vodstvom smuškega učitelja. Stroški tega tečaja bodo znašali nad 100 din. Polovico stroškov (po 80 din) prispevajo udeleženci, ostalo krije klub.

3. *Damski tečaj*, ki se bo vršil istočasno z nadaljevalnim na Rakitni pod vodstvom smuškega učitelja in pod istimi pogoji kot nadaljevalni.

Članom, ki kažejo za klub resno zanimanje, bo odbor po možnosti prispevek še znižal.

Smučarski klub Ljubljana prosi vse tekmovalce, da se brezpogojno in redno udeležujejo sestankov, ki se vrše vsak četrtek od 18.30—19.30 v lokalu Sportnega kluba, Ljubljana, Šelenburgova ulica, v hiši tvrdke Bata, I. nadstr.

Akademski športni klub priredi v soboto in nedeljo, dne 11. in 12. dec. smuški izlet na Črni vrh. Odhod v soboto, 11. dec. iz Ljubljane, povratek v nedeljo zvečer. Vožnja je četrtinska. Zbirališče na glav. kolodvoru ob 11.45. Prijave sprejema ASK, Miklošičeva cesta. Eventualne spremembe bodo pravočasno javljene.

Po športnem svetu

Nemci so premagali madžarsko telovadno reprezentanco s 287.85 : 282.05 točkami. Tekma se je vršila preteklo nedeljo v Budimpešti v mestnem gledališču, katerega je napolnila 4000 glava množica. Med posamezniki je bil na prvem mestu Nemec Stangl z 48.55 točkami, drugi je bil zopet Nemec Frei z 48.30 točkami, na tretjem mestu pa nemški olimpijski prvak Schwarzmann z 48.00 točkami, na četrtem pa Madžar Kecskimeti z 47.95 t. Na krogih je zasedel prvo mesto Madžar Kecskimeti (9.9 t.), na bradlji Nemec Trei (9.9), na konju Nemec Stangl, in še dva Nemca vsak po 9.6 t. na drogu sta zmagala Nemca Schwarzmann in Stangl z po 9.9 t., v prosti vaji pa Madžar Pataki z 9.9 t.

Razpis

Občina Št. Jernej, okraj Krški, razpisuje mesto

OBČINSKEGA URADNIŠKEGA PRIPRAVNIKA

Šolska izobrazba 8 razredov srednje ali njej enake strokovne šole z zaključnim izpitom. — Pravilno kolkovane prošnje, opremljene z listinami §§ 7. in 8. uredbe o občinskih uslužbencih, je vložiti v 30 dneh po objavi tega razpisa v »Službenem listu«, pri tej občini.

Občina Št. Jernej, dne 3. decembra 1937.

Rotacijski stroj

za 48 strani v brezhibnem stanju s celokupnimi tiskarskimi potrebščinami se proda na javni dražbi dne 11. decembra 1937 v Beogradu. Kraljice Natalije ulica št. 100 ob 10. uri dopoldne. Oglas objavljen v Službenih Novinah št. 241 z dne 25. oktobra 1937. - Informacije daje Anglobanka v Beogradu, poštni predal 17

Konzerve

iz gosjih jeter, divjačine, perutnine ter strašburške pastete in specialitete

„VAJDA"

tvornica konzerv, Čakovec

Telefon 59, 60, 33

Agnes Günther: 161

Dušica - Rožamarija

Gospoda sta šla po škripajočih stopnicah navzdol in iz šolske sobe se je razlegal krik in smeh dečkov. Lepa plavolasa deklica je priskakljala ven ter si je z velikim zanimanjem ogledovala visokega gospoda.

Ta ji je prijazno prikimal, rekoč:

»Dober dan, mala gospodična, kako ti je ime?«

»Erika,« je odgovorila malčica, »in tebe tudi poznam.«

Gospod samostanski pridigar se je smehljal in čakal. Njegove oči so žarele in videti mu je bilo, da ima tega otroka posebno rad.

»Ali me poznaš, Erika,« jo je vprašal Harro, »in odkod?«

»Ker imaš lepega konjička.«

»Ti je všeč? Kadar bom jutri prijezdil tod mimo Erika, in če boš lepo umita in počesana, te vzamem k sebi na konja in smeš z menoj jezditi do cerkve.«

Otrok je od radosti vzkliknil ter planil v sobo, da bi razglasil to novico.

»O joj,« je dejal gospod samostanski pridigar, ko sta odhajala, »tu ste jo pa lepo polomili, mala Erika si bo zdaj napenjala oči. V tem je strašna in nikaka skušnja je ne spametuje.« —

»Mar menite, da sem tako nemožat, da bi ne držal dane besede? Tudi pri tej mali gospodi se moramo držati častnih predpisov. Tu imam svoje skušnje pri mali princesi, sedanji svoji soprogi! Pridem jutri tod mimo.«

In v naslednjih tednih se je nudil Braunečanom zanimiv prizor, kako je mala Erika z iztegnjenimi nožicami sedela na konju ter z vihrajočimi kodri jahala do cerkve in nazaj.

Ko sta prišla gospoda do sobe Rožamarije, je Harro zaprosil gospoda samostanskega pridigarja, da bi še za hip počakal, ker namerava prenesti svojo soprogo na lipovo deblo. In tako se je duhovni gospod izprehajal po galerijah gori in doli, dokler ni prišel ponj Harro.

»Gaspod samostanski pridigar, moja soproga bi rada sama z vami govorila. Pravi, da je tako navajena. Le pojdite naravnost!«

Rožamarija je počivala na lipovem deblu pod svojo lipo in čeprav še gospod samostanski pridigar ni nikdar kaj tako lepega videl, mu je vendar bilo neprijetno. Te po barvah nežno urejene blazine nomogoče samo slučajno tako zložili. Tudi ni počivala grofica, kot leže težkobolne, ampak tako, da se je prikazovala njena lepa glava kar najdražestneje. Gube njene motnoblesteče halje so bile umetniško urejene in ena od težkih zlatih kit je visela do tal nad zelenosvileno majhno preprogo. Ni sicer uvidel za to pravega vzroka, toda njene lepe milobne oči so ga zopet pomirile.

Rožamarija se je radovala, vendar je bila videti nekam plaha in otožna. Najprej ga je prosila, da je pregledal, ali so vrata zaklenjena in če ni nikogar na dvorišču.

»Želela bi sama z vami govoriti. Hotela sem to že davno, toda niso mi tega dovolili.«

»Presvetla, ste bili pač še preveč bolni... jaz bi bil prav rad prišel.«

»Prepričana sem o tem, gospod samostanski pridigar. Strašno je to, kar vam imam povedati. Neprestano sem mislila na vas in da bi mi mogli dobro svetovati. Nisem še pozabila, kako ste mi bili pomagali v moji sili. Tudi zdaj sem v bridki stiski!«

Ozrl se je nanjo s svojimi mirnimi očmi ter dejal preprosto:

»Borba je huda, presvetla, in vendar...«

Bolest se ji je prikazovala v očeh. Kako je vendar vse izginilo, o čimer je prejle še domneval, da se je je oprijelo... Vanj je zrla duša, — duša, ki je v hudi stiski.

»Presvetla, kaj vas tako hudo teži?«

»O gospod samostanski pridigar, moja pomanjkljiva ljubezen, sovraštvo in moja strahopetnost. Svoji materi tu gori sem s tem zadala bolečine — mrzila sem jo, nisem imela zanjo niti iskrice ljubezni, zakrivila sem njeno sedanje stanje. Sicer ne sama, gospod samostanski pridigar, toda z drugimi vred. Že dolgo sem gledala njeno bol ter sem domnevala, da sem čuda plemenita in odlična, ker sem molčala...«

»Presvetla, ali ste to že od nekdaj vedeli?«

»Kaj, gospod samostanski pridigar, vi tudi veste?«...

»Neki prestrašen človek je še tistega usodnega večera prišel k meni. Bil je čisto nedolžen, toda obupaval je zaradi tega, ker je bil priča zločina. Morda bi ga sploh ne bil mogel preprečiti! Nisem upravičen, govoriti o tem, kar mi je zaupal. Toda bil bi vplival nanj in ga pripravil do tega, da bi vse to odkril knezu, ako bi kneginja ne bila obolela in s tem postala nenevarna. In vi, gospa grofica, ste zmeraj vedeli za to? Kako je to mogoče?«

»Jaz sem jo vendar videla... Molčala sem zato, ker sem bila uverjena, da bi s tem zadala grozno rano svojemu očetu. Tudi moj soprog ne sluti ničesar. Često sem se čudila, kako je mogel biti ta brez vsake slutnje. Zaradi tega sem neizrečeno hvaležna. Moj mož bi tega tudi še ne prenesel. Tudi vi, gospod samostanski pridigar, boste molčali in znova Vam polagam na srce to skrivnost. —

Ko me ne bo več in tudi nikogar, ki bi za to vedel, bi se moglo zgoditi, da bi mama še v naprej zakrknila svoje srce in bi morali tudi očeta prednjo zaščititi. Ona ne sme nikoli več oprezati okrog s puško v roki. Za to sem vas hotela prositi.«

»Jaz sem,« je odgovoril gospod samostanski pridigar, »govoril s kneginjo ter jo vprašal, če morda sluti, kaj je povzročilo njeno sedanje stanje ter sem ji položil na srce tale izrek: ‚Ker sem hotela zamolčati, so omahnile moje kosti.' Prav dobro me je razumela, toda pričela se je bridko pritoževati na druge.«

»Name, gospod samostanski pridigar! To mi ni neznano in vidite, to je povzročilo, da mi je postalo tesno pri srcu. Moj greh, moj veliki greh! Za svojo mamo nisem imela nikdar niti iskrice ljubezni, vse, kar sem mogla doseči, je bilo to, da sem pokopala svoje sovraštvo. Gospod samostanski pridigar, vi veste, da je to vse premalo. In zdaj bi se je bila morala jaz usmiliti. Kdo bi imel usmiljenje, če ne jaz? Jaz pa sem ostala tam v zlati hiši ter sem od dne do dne mešetarila s seboj. Zavedala sem se seveda tega, da bi ne mogla nikdar več nazaj, če bi prišla semkaj v Brauneck.

Ako bi hotela mami res izkazati kako ljubav, bi se moglo to zgoditi le na ta način, da ji kažem svojo strpljivost. Ne zadostuje, da to storim danes, jutri pa mi že preseda, treba jo je vedno iznova izkazovati, dokler imam še kaj moči v sebi. Zdaj sem tu in končno sem vendarle prišla na to, kaj ji dolgujem. Toda, gospod samostanski pridigar, sila težko sem se ločila od zlate hiše, od vsega svojega življenja. Okreniti se, zapreti vrata do vsega ljubega, lepega življenja...«

»Presvetla,« je zaprosil nežno samostanski pridigar, »ne vznemirjajte se! Vi ste to izvršili, vi ste prišli sem. Saj vem, koga ste sledili! Nikdo vam ne sme braniti, da storite to, kar vam veli srce. Saj vam ne bo v kvar, mnogo manj vam bo škodovalo kot vaša vznemirjenost, ki jo nosite radi tega v srcu. Hočem govoriti z gospodom grofom.«

»Gospod samostanski pridigar, pa ne pozabite na to!«

»Nikakor, presvetla, tega niti ne smem. Toda ne zahtevajte preveč od vašega soproga, vašega očeta, da ne onemoreta. O tem pa, kar se je zgodilo, smete verovati: ‚Odvzel bo moj greh, in ga vrgel za seboj v globočino morja.' Zdaj pa poizkušajte vplivati z ljubeznijo na to izgubljeno dušo, morda jo še rešite. Ako je le količkaj mogoče, bi rad videl, da bi prav razumela vašo ljubezen. Damo ji še enkrat na izber. Zdaj vam pa hočem dati nekoliko nasvetov.«

Rožamarija je iztegnila svoje roke proti njemu. On jih je nežno vzel ter jih držal čvrsto v svojih vitkih, toplih rokah.

Moderni narodni prejemnik

je ceneni **OKTODNI SUPER**

PHILIPS „V 6“

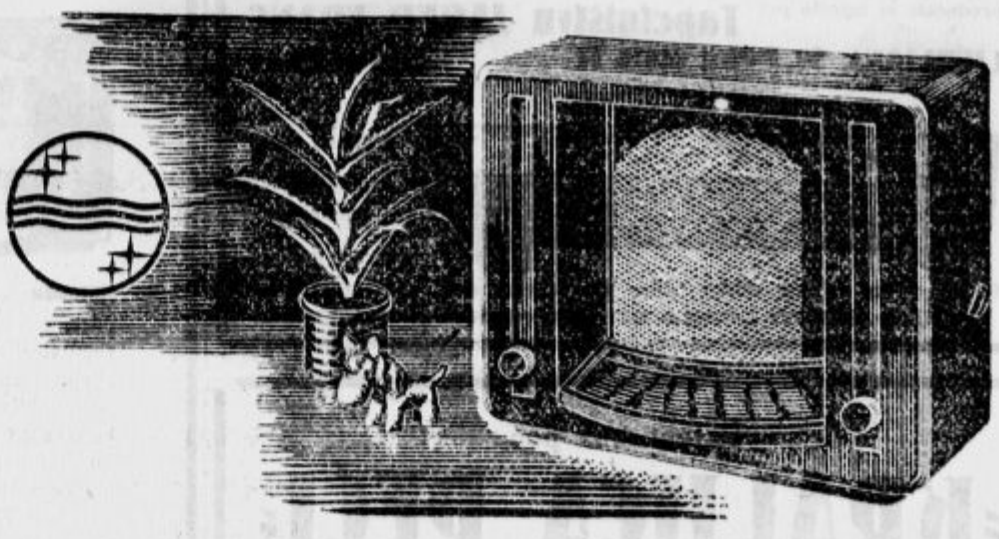

kvalitetni prejemnik za malo denarja. »V6« je 4 + 1 oktodni super v ceni v celoti nekoliko stotin dinarjev dražji kot 2+1 prejemnik. Primerjajte njegovo reprodukcijo, selektivnost in rokovanje z 2+1 prejemnikom, da se prepričate o prednostih tega prejemnika.

Mesečno odplačilo **Din 140·-**

Pojasnila dajejo vsi Philipsovi trgovci.

Philips Radio

Mali oglasi

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1·—; ženitovanjski oglasi Din 2·—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10·—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska, 5 mm visoka petitna vrstica po Din 2·50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

200.000 din kavcije nudim
onemu, ki mi da službo inkasanta, blagajnika ali slično. Vojaščine prost. - Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Absolvent poljedelske šole« 19.337.

Mlad gozdar
z dovršeno dveletno gozdarsko šolo v Mariboru išče mesto praktikanta — brezplačno za stanovanje in hrano. Franc Malavašič, Vrhnika, Tržaška 10.

Kakršnokoli službo
v mestu išče priden, pošten in trezen fant. Nastopi lahko takoj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 19291. (a)

Praktikant
mlad trgovski pomočnik, vojaščine prost, priden, pošten, nekadilec, iščem mesto praktikanta v večji trgovini z mešanim blagom ali manufakturo. — Nastopim takoj. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Marljiv« 19345. (a)

Službe dobe

Postrežnico
sprejmem takoj. Naslov v upravi »Slovenca« pod 19329. (b)

Čevljarski prikrojevalec
izvežban, dobi takoj stalno službo. Anton Marinšek, Slov. Bistrica 89.

Navijalec (Wickler)
za elektromotorje, samostojen delavec, se sprejme. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Generator« št. 18.992. (b)

Mesarskega pomočnika
vajenca vseh gospodarskih del, sprejmem za na deželo. Naslov pove upr. »Slovenca«. 19330. (b)

Prodajalca
išče Lončarska prod. zadruga v Komendi za prodajo lončenih izdelkov na Vodnikovem trgu v Ljubljani v lastni reziji. — Potrebni kapital 4000 din.

Deklico
staro 14—16 let, revnih staršev, sprejmem k otroku — v bližini Ljubljane. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 19334. (b)

Zastopnika
ki je dobro vpeljan sprejmem za bivšo Štajersko. Samovozači imajo prednost. Potrebna je kavcija zaradi inkasa. A. Kern, d. z o. z. tovarna keksov in čokolade, Kranj. (b)

Pomožni tkalski mojster
dober, s prakso na revolverjevih in listovih strojih se sprejme v manjšo tekstilno tovarno v Mariboru. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Tkalnica pestrobarvnih izdelkov«, Maribor 19373 (b)

Krojaškega pomočnika
takoj sprejmem. - Josip Triler, krojač, Stražišče pri Kranju. (b)

Damsko frizerko
prvovrstno specialistinjo v vseh frizerskih poslih — potrebujem. Plača din 1200. - Memdu Zaimović, Kos. Mitrovica. (b)

Vajenci

Učenko
sprejmem v modno trgovino G. Cadež, Stritarjeva ulica. (v)

Učenko
sprejmem. Modni salon »Franja«, Frančiškanska pasaža. (v)

Kateri mizar
v kakem večjem trgu vzame učenca s prehrano. Naslov: Kamnik, Maribor, Aleksandrova 35. . (v)

Pekovski vajenec
močan, iz boljše hiše, se sprejme takoj. Hrana in stanovanje v hiši. Katelnauer, Slovenji Gradec.

Slaščicarskega vajenca
z nekaj učne dobe ali začetnika, sprejmem takoj. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 19361. (v)

Pouk

Akademik instruira
za honorar ali kosilo. — Ponudbe v upravo »Sl.« pod »Uspešno«. 19362.

Prodamo

Srajce, kravate,
nogavice, rokavice dobite še vedno najceneje pri I. Tomšič, Sv. Petra c. 38.

Toplodarje, peči,
mizne štedilnike itd. priporoča železnina Koutny, Medvedova cesta 28. (i)

17 litoželeznih jermenic
prodamo. Lesna, Beethovnova ulica 6.

Štofe za damske plašče
volnene blagove za obleke in bluze, najceneje pri:
F. I. Goričar
Sv. Petra cesta 29

TEL. 2951
DRVA PREMOG IV SCHUMI
DOLENJSKA CESTA

Trgovci!
Naročite žepna celuloidna ogledalca s sliko dr. Korošca! Iščemo tudi potnike. »Etiketa«, Ljubljana, poštni predal 302. (i)

Orehova jedrca in cvetlični med
nudi najceneje
J. Menart, Domžale.

Kappel pisalni stroj
priročen, elegenten! Morate ga tudi vi poizkusiti. Za pisarno in pot. Odlična kakovost! Kleindienst & Posch, Maribor, Aleksandrova cesta 44.

VINA
Za težko delo je močno vino! Dobite ga najlažje v
Centralni vinarni v Ljubljani
TELEFON STEV. 25-73

Veliko dvodelno lestvo
na kolesa za elektroindustrije ali ognjegasce - poceni prodam. I. Repše, Ljubljana, Tesarska 7.

Jabolka
Na splošno željo prodajamo zopet v četrtek, dne 9. in v petek 10. decembra štajerska jabolka v kvalitetni izbiri, sortirane od 1.75 do 2.50 din. Zadnja prilika ugodnega nakupa poznih vrst: bobovca, kanade, mošančkov, kosmačev, baumanovih renet, zlatih permen itd. - Prodaja: Ivan Oblak, trgovina, Glinška cesta.

Sveže najfinejše norveško
ribje olje
iz lekarne dr. G. Piccolija v Ljubljani se priporoča bledim in slabotnim osebam

Božično darilo!
Za boljše spoznavanje naših prvovrstnih mesnih konzerv razpošiljamo do božiča po zelo ugodnih cenah pakete, v katerih se nahaja 12 komadov različnih mesnih konzerv in 1 konzerva rolšunke. Ti paketi tehtajo netto 4¼ kg in stanejo s povzetjem 85 din. Ako se pa pošlje znesek vnaprej 80 din (štev. našega ček. računa pri Poštni hran. Beograd: 52.657) franko vsaka poštna postaja.
HERZ IN SIN
tvornica salame in konzerv, Banatski Karlovac.

Šivane odeje puhnate odeje blazine pernice
WEKA
MARIBOR
Aleksandrova c. 15

Praktična, lepa in poceni
božična darila
za gospode, dame in otroke Vam nudi v veliki izbiri tvrdka
F. I. GORIČAR, Ljubljana
v svojih dveh trgovinah na Sv. Petra cesti št. 29 in 30. — Od 24. novembra do 24. decembra dajemo pri vsakem nakupu nad din 50·— lep robček zastonj, ako se sklicujete na ta inserat! V Vašem interesu je, da si ogledate pri nas blago, predno kupite drugod!

Šivalni stroji
»Singer«, »Pfaff«, skoraj novi, pogrezljivi, poceni naprodaj pri »Promet« - nasproti križanske cerkve

Damske plašče
dobite še vedno po zelo nizkih cenah pri I. Tomšič, Sv. Petra c. 38. (i)

Štajerska jabolka
dobite poceni pri
GOSPODARSKI ZVEZI
Ljubljana, Tyrševa c. 29

Murdlos šiv. stroj
je za gospodinjo najlepše božično darilo. - Odlična kakovost. Nizke cene in 15 letno jamstvo!
Kleindienst & Posch
Maribor, Aleksandrova 44

Novo!
Tu se kupi najceneje!
SNOJ JOSIP manufaktura
LJUBLJANA
Tyrševa cesta št. 17

Razno

Smejali bi se radi?
Pišite v drogerijo Gregorič, Ljubljana, Prešernova ulica 5, po najnovejši, brezplačni cenik humor. (r)

Citraši, citrašinje!
Božič se bliža. Ali imate že drugi zvezek »Nabožnih pesmi«, v katerem je med drugimi tudi sedem lepih božičnih pesmi. Tudi narodnih pesmi imam polno zalogo. - »Grajski odmevi« so izšli v tretji, pomnoženi izdaji. Pišite po seznam! Se priporočam IVAN KIPERLE — Ljubljana, Gosposka 9.

Živali

Nemško dogo
prodam. Vprašati pri I. N. Adamič, Sv. Petra cesta 31. (i)

Kupimo

Namizne telefone CB
in domačo telefonsko centralo kupim. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Generator« 18.993. (k)

Vsakovrstno
zlato kupuje
po najvišjih cenah
ČERNE, juvelir, Ljubljana
Wolfova ulica št. 3

Auto-motor

Motorno kolo 500 ccm.
kupim. Naslov v upravi »Slovenca« Maribor 1949.

Denar

Vnovčujem
hranilne vloge vseh denarnih zavodov proti takojšnji gotovini zelo ugodno
Oblast. dovoljena pisarna
Rudolf Zore
Ljubljana Gledališka 12
Telefon 38-10.

Hranilne knjižice
raznih denarnih zavodov, OBVEZNICE, BONE, VREDNOSTNE PAPIRJE RAZNE BANČNE IN DRUGE TERJATVE se kupujejo stalno po najvišji ceni in takojšnjemu izplačilu v gotovini Trg. ag. bančnih poslov
Alojzij Planinšek
Ljubljana, Beethovnova ulica 14-I. Telefon 55-10.

Obrt

Nove peči
štedilnike, oblogo, popravila: kličite telefon 33-57. A. Kovačič - Ljubljana, Viška ulica 3.

Prepričajte se!
Za vse cenj. nastavljence mestne občine ima brivsko-frizerski salon »Polanc«, Kopitarjeva ul. 1 (sedaj mestna hiša) najugodnejše cene. (f)

Pohištvo

20 raznih spalnic
orehove in jesenove (Blumenesche) s petletno garancijo; 20 raznih kuhinj, nekaj jedilnic in gosposkih sob - proda najceneje tovarna Malenšek, Dravlje, »Slepi Janez«. (s)

Samsko spalnico
v imitaciji orehove korenine in več kuhinjskih oprem, vse prvovrstno izdelano prodam. Krže Fr. mizarstvo, Vrhnika. — Ogleda se na skladišču Tyrševa 23, Ljubljana.

Ženitbe

26 letna gospodična
simpatična, poroči boljšega gospoda s stalno službo, do 36 let starega. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Božič« (ž)

Gospodična srednjih let
s 50.000 din gotovine želi znanja v svrho ženitve z boljšim gospodom. - Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Poletje«. (ž)

Posestva

Primerno za samostan
ugodno prodam lepo posest v Ljubljani. Interesenti naj se javijo pod »Bogoslužje« na upravo »Slovenca« 19332. (p)

Hiša z 11 stanovanji
naprodaj v Mariboru. Pojasnila: dr. Schaubach — Maribor, Aleksandrova 12

Tristanovanjska hiša
z velikim sadnim in zelenjadnim vrtom v Šiški, blizu cerkve in tramvajske postaje, se za 240.000 din iz proste roke proda. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Globus«. 19298 (p)

Redka prilika!
Naprodaj je dobro znana gostilna z vsem inventarjem v najboljšem stanju in z obsežnimi gostilniškimi prostori, vrtom za goste, zelenjavo in sadje. Hiša se nahaja v neposredni bližini dveh tovarn — izletna točka iz mesta v bližini železniške postaje ob glavni cesti — avto postaja. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 19296 (p)

Posestvo
se neizkoriščena vrednota, obstoječa iz 4 oralov prvovrstne zemlje razne kulture. Na istem 3 hiše, 1 tovarniško poslopje in gospodarske zgradbe v predmestju mesta Karlovca. Uporabljivo za industrijo, za trgovino na veliko in malo, za izletniško restavracijo večjega obsega s prekrasnim okoliškim razgledom, na prodaj po primerni ceni. Dominantna lega. Ustmeno ali pismeno informira lekarnar Wücha Milan — Metlika.

Štiristanovanjska hiša
z velikim vrtom, na prodaj. Zavodna št. 63 pri Celju. (p)

V Brežicah
in okolici so naprodaj hiše, krasna stavbišča, vinogradi, sadovnjaki in gozdovi ter zaokroženi deli Attemsovega veleposestva. - Pojasnila pri inž. Miklau Otmar, Brežice. (p)

Na javni dražbi
na Repčem po domače pri Zaločniku se proda kmetsko posestvo, sestoječe iz gospodarskega poslopja v popolnoma dobrem stanju. Obsega 11 parcel zaraščenih gozdov — dobrih stelnikov, 5 parcel prvovrstnih njiv, 1 travnike in parcele, kjer stoji gospodarsko poslopje. Dražba se prične 12. dec. 1937 ob 9 dopoldne. Kupci se vabijo, ker bo na prodaj po nizki ceni. Informacije v občini Dobrunje — okraj Ljubljana. (p)

Vnajem

ODDAJO:

Dobro idočo mesnico
zaradi selitve takoj oddam. Naslov v upr. »Slovenca« Maribor, 1934. (n

Enostanovanjsko hišico
oddam v najem na Ižanski cesti. Poizve se Kraševski nasip 21, Ljubljana. (n)

Trgovino z meš. blagom
staro, upeljano, dobroidočo, v trgu na najprometnejši točki — zaradi družinskih razmer oddam v najem. Naslov v upravi »Slov.« Maribor št. 1932.

Oddam gostilno v najem
sredi trga na prometni točki. Lokal sposoben tudi za vsako drugo obrt ali trgovino itd., kateri se odda za eno ali drugo z novim letom. Naslov v upravi »Slov.« 19305. (n)

Gostilniški lokal
z inventarjem, v tujskoprometnem kraju na Gorenjskem, oddamo v najem s 1. januarjem 1938. Ponudbe do 12. decembra t. l. na Gospodarsko zadrugo v Češnjici pri Železnikih. (n)

SOBE

ODDAJO:

Lepo prazno sobo
sončno, z uporabo kopalnice in s posebnim vhodom oddam. F. P., Kumanovska ulica 21 (Strelišča). (s)

Sobo s kuhinjo
oddam takoj. - Vprašati pekarna Požar, Vodmatska 27. (č)

Čitajte in širite »Slovenca«

Opremljeno sobo
separirano, v centru, oddam enemu ali dvema gospodoma. Naslov v upr. »Slov.« pod 19270. (s)

Prazno sobico oddam
s posebnim vhodom v Prežakovi ulici. Poizve se: »Bonbon«, Miklošičeva c. št. 30. (s)

Stanovanja

ODDAJO:

Enosobno stanovanje
oddam. Šodarska steza 2.

Dvoje stanovanj
poceni oddam. Gostilna Božič, Sv. Peter pri Mariboru. (b)

Poizvedbe

Duhovnik
je 12. avgusta na savinjskem vlaku pozabil brevir. Najditelja naprošam, da pošlje proti nagradi knjigo na podruž. »Slovenca« Trbovlje. (e)

STROJI

Elektromotorje
dinamo in stikalno ploščo za istosmerni tok kupim. Ponudbe s popisom tablic takoj upravi »Slov.« pod »Generator« 18.845.

Glasba

Plošče in gramofone
bivše tvrdke A. Rasberger v največji izbiri po razprodajnih cenah dobite v Dalmatinovi ul. 10, nasproti hotela Štrukelj.

Din 15·-
nova gramofonska plošča svetovne znamke po izbiri
8 novih plošč sortiranih samo Din 100·-
Dokler traja zaloga
Velepič
Jerneja c. 25, Ljubljana

Radio

Izposojamo radijske aparate

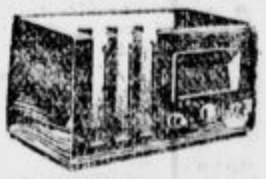

»RADIO« r. z. z o. z.
Ljubljana, Miklošičeva 7

Nočem postelje v sobi; samo JAGROV spalni KANAPE, COUCH, katerih prednosti si oglejte pri **Tapetništvu JAGER FRANC**
LJUBLJANA, Sv. Petra cesta 17 **telefon 20-42**

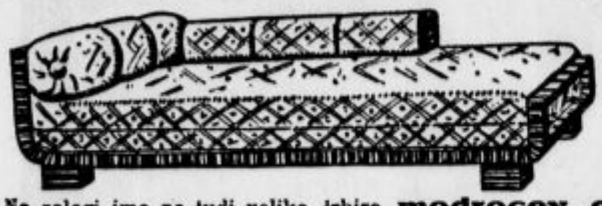

Nizke cene! Solidna izdelava!

Na zalogi ima pa tudi veliko izbiro **modrocev, otoman** ter **veliko izbiro blaga za prevleko pohištva!**

Patentirana peč
»KRALJICA PEČI«

je sodobna in najbolj ekonomična peč za: sobe, pisarne, trgovine, šole, dvorane, telovadnice, hotele, kavarne, cerkve itd. Kuri se samo enkrat na dan s cca 10 kg premoga in gori 24 ur. Ne kadi in ne dela saj — kuri se od zgoraj navzdol.

Skladišče in samoprodaja za Slovenijo:
A. SEMENIČ IN DRUG
železnina
LJUBLJANA, Miklošičeva c. 15
poleg »Vzajemne zavarovalnice«

SIMBOL DOVRŠENOSTI,
ODLIČNO KVALITETO predstavlja
MINERVA RADIO APARAT
Najboljši radio sprejem, nenadkriljiv v glasu
RADIOVAL - Ljubljana
Dalmatinova 13 Telefon 3363

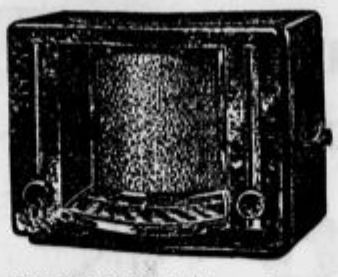

MATADOR II. V6 4+1 cevni superpozicijski prejemnik z oktodo — regulator zvoka — osvetljena skala z izpisanimi imeni postaj — selektivnost 8k Hz — pretikalo za vse napetosti — 9 Wattna končna pentoda — 3 valovna območja: 16.7—51 m, 198—585 m, 725—2000 m.

Ugoden nakup starih aparatov!

4+1 CEVNI SUPER
ZA VSE VALOVNE DOLŽINE
DIN 141·- MESEČNO
PRI **PHILIPS RADIO**
ZASTOPSTVO
H. SUTTNER
Ljubljana, Aleksandrova 6

Prišite puhaste in volnene **ODEJE**
so praktično darilo. Naročite pravočasno pri
R. SEVER, Ljubljana, Marijin trg Št. 2

Soir de Paris

Eleganca brez parfuma je isto, kar telo brez duše. Vaša lepota, milostna gospa, mora biti obkrožena s finim dihom znamenitega parfuma »Soir de Paris«. To je pravi pariški parfum, poln sanj in ljubezni. Vzemite zvečer »Soir de Paris«, ki Vas bo naredil še bolj prikupne . . .

Očka ali veš,
da dobiš najceneje različne instrumente in potrebščine pri
R. WARBINEK, Ljubljana
Miklošičeva cesta 4

Ugodna božična darila
dokler traja zaloga. Glocqe volneni, pol zastonj po Din 18·— pri
TRPIN-u, Maribor, Vetrinjska 15

Zahtevajte povsod **samo originalni**
„FRUŠKOGORSKI BISER“
belo — rezno — staro — sladkasto vino odlične kvalitete.
B. Moser, Zemun III.
Moserova 1 — Tel. 40-88
Zaloga tudi v „Javnem skladišču“, Ljubljana

HRVATSKA INDUSTRIJA KATRANA D. D.
ZAGREB, Radnička cesta 29. Tel. 53-64, 84-88.
BEOGRAD, Nebojšina 53. Tel. 25-232.
Proizvaja in prodaja:
Specijalna olja za tekstilno industrijo.
Turško rdeče olje.
Olja znamke „Norgin“.

Razpasla se je v trgovini z radijskimi aparati razvada, da zahtevajo razni interesenti, še večkrat pa neinteresenti, radijske aparate na poskušnjo, po možnosti za čim daljši čas in od čim več trgovcev, tako, da poteče med tem — če le mogoče — radijska sezona. Na ta način se aparati kvarijo in trpijo na zunanjosti.

Ker želimo na eni strani take zlorabe preprečiti, na drugi strani pa našim odjemalcem nuditi le sveže in nerabljene aparate, je podpisano Udruženje radio trgovcev v Ljubljani sklenilo, da radijskih aparatov odslej naprej ne bo več dajalo na poizkus na dom.

Cenjene interesente prosimo, da to našo odločitev, ki je namenjena v njihov prid, pravilno razumejo in naj ne zahtevajo od podpisanih trgovcev aparatov **samo** *na poizkušnjo in to že z ozirom na poostrene poštne predpise.*

Prosimo, da si interesenti dajo radijske aparate **predvajati v naših trgovinah.**

Ljubljana, 3. decembra 1937.

RADIOVAL d. z o. z.
Dalmatinova ulica 13

„RADIO“
registrovana zadruga z omejeno zavezo
Miklošičeva cesta 7

„TEHNIK“ Josip Banjai
Miklošičeva 20

A. BIRKE
Mestni trg 9

TUJEČ EVGEN
Ljubljana, Smoletova ul. 3

Glavno zastopstvo za dravsko banovino
BRUNO KLEMENČIČ
Miklošičeva 30

RADIO-PEGAN
Tyrševa 12

H. SUTTNER
radio oddelek
Ljubljana

RADIO-DOBERLET
družba z o. z.
Kongresni trg 8

Zahvala

Vsem, ki so nas tolažili v najtežjih trenotkih, ki so darovali vence in cvetje ter počastili s svojo navzočnostjo na zadnji poti našo nepozabno

mamo

izrekamo najiskrenejšo zahvalo.
Bled, dne 5. decembra 1937.
RODBINA ŽIROVNIKOVA

ZAHVALA

Vsem, ki ste našega nepozabnega moža, ozir. očeta, gospoda

FRANCA RESNIKA

spremljali na njegovi zadnji poti, izrekamo iskreno zahvalo. Prav posebno zahvalo smo dolžni častitemu gospodu patru Aljančiču, ki je vkljub svoji bolezni prihitel, ter mu podelil še pravočasno zadnjo popotnico; dalje g. dr. V. Arku, ki mu je posvečal vse skozi skrbno pažnjo ter mu lajšal poslednje ure. Zahvaljujemo se dalje preč. duhovščini za spremstvo na zadnji poti, vsem številnim darovalcem cvetja, in vsem ki so nas tolažili v težki boli.

Ljubljana, 6. decembra 1937.

RODBINA RESNIK

✚

Gospodar življenja in smrti je odpoklical našo drago srčno-ljubljeno mater, babico, prababico, sestro itd., gospo

Ano Blagovič roj. Filipič

ki so danes po dolgi, težki bolezni v Gospodu zaspali. Pogreb preblage pokojnice bo v četrtek zjutraj po sveti maši na farno pokopališče pri Sv. Tomažu.

Priporočamo jih v pobožno molitev.

Sv. Tomaž pri Grmožu — Ljubljana — Jesenice — Strassburg dne 7. decembra 1937

Globoko žalujoči ostali.

Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Karel Čeč Izdajatelj: Ivan Rakovec Urednik: Viktor Cenčič

Več SVETLOBE: Tungsram SVETLOBA!
TUNGSRAM

Da se ne zanese v naše kraje živinska kuga:

Vsi sezonski delavci, ki se vračajo iz inozemstva, se morajo razkužiti

Maribor, 7. decembra.

Sezonski delavci iz Prekmurja, ki so bili od pomladi zaposleni v Nemčiji in Franciji, se vračajo v domovino. Vsak dan skoraj prispe transport z 200 in več ljudmi. Prejšnja leta se je povratek sezonskih delavcev razvijal brez težkoč, obmejne procedure so bile naglo opravljene in odpotovali so na svoje domove s prvim vlakom, ki je odhajal iz Maribora proti Prekmurju. Letos pa je drugače. Sezonski delavci so delali v Franciji in Nemčiji v področjih, ki jih je letos udarila huda šiba živinska kuga parkljevka in slinavka, ki je povzročila strahovita opustošenja ter milijardno škodo tamošnjim živinorejcem. Nevarnost preti, da se ta kuga ne bi zavlekla z došlimi delavci tudi v naše kraje. Banska uprava v Ljubljani je odredila najstrožje razkuževalne mere, katerim se morajo podvreči vsi vračajoči se sezonski delavci. Žal pa o teh merah niso bile mariborske krajevne oblasti pravočasno obveščene in tudi se niso izvršile potrebne predpriprave, pa so zaradi tega nastale velike težave.

Delavci se vračajo v domovino v večjih transportih ter imajo svoje vagone. Na mariborski postaji ne smejo vagonov poprej zapustiti, dokjer jim desinfektorji mestnega fizikata ne razkužijo rok, čevljev in obleke, katero imajo na sebi, z sublimatno raztopino. Potem smejo v mesto, pa tudi se ne smejo še prosto gibati, dokler jih v bolnišnici niso okopali ter jim razkužili vse obleke in vseh predmetov, katere prinašajo s seboj. Dočim gre razkuževanje na kolodvoru še naglo od rok, nimajo v mariborski bolnišnici niti dovolj prostora niti dovolj osobja, da bi lahko vsak dan okopali in razkužili nekaj sto ljudi. Zaradi tega je nastal zastoj pa se je v Mariboru nabralo že več sto sezonskih delavcev, ki čakajo, da pridejo pri razkuženju na vrsto. Dva dni so že spali v železniških vagonih, s katerimi so se pripeljali, kar pa v zimi nikakor ni prijetno, ker jim vagonov ne kurijo. Danes je dobila mestna občina nalog, da najde za te ljudi primerne prostore, v katerih bodo na toplem čakali, da pridejo na vrsto. Občina pa takih prostorov tudi nima na razpolago, ker so šole vse zasedene. Oni, ki so bili tako srečni, da so vso razkuževalno proceduro opravili, čakajo potem na svoje tovariše ter se potikajo po mestu. To čakanje je za uboge ljudi zvezano tudi z velikimi stroški, ker morajo sami skrbeti za prehrano ter zapravljajo v Mariboru denar, katerega bodo doma krvavo rabili. Ker je v prihodnjih dneh pričakovati še večjega avala ter se bodo transporti sedaj do božiča množili, bi bilo na vsak način potrebno, da se razkuževanje organizira na primeren način, da ne bo predolgo trajalo. Mestni fizikat sam in pa mariborska bolnišnica ne bosta zmogla opraviti te posle pri skoraj 10.000 ljudeh, ki bodo prihodnje dni prispeli s transporti. Če bi šlo razkuževanje v dosedanjem tempu naprej, bi trajalo mesec dni, preden pridejo vsi na vrsto ter se lahko napotijo potem domov.

Zavetišče v Šiški in Električna zadruga

Spor zaradi pogodbe med mestno občino ljubljansko in Električno zadrugo v Šiški

Nismo imeli namena razpravljati v časopisju o tej zadevi, ker smo stali na stališču, da je to zgolj zadeva zadružnikov, ki naj jo obravnavajo sami med seboj na pristojnem mestu brez vsakih zunanjih vplivov. Hoteli in izvedli smo delno le to, da smo zadružnike za prvo silo poučili o tem, kako cela poravnava z mestno občino kaže, obenem pa napovedali, da bodo zadružniki tudi podrobno poučeni o vsem, kar se je zgodilo z navedbo motivov in razlogov, zakaj se je to zgodilo. V ta namen smo zadružnikom 24. novembra 1937 izdali za prvo silo letake. Vsebino takega letaka je priobčil tudi »Slovenec«, medtem ko ga je »Jutro« odklonilo, oziroma je zahtevalo plačilo po 3 din od besede in pridržek, da bo k sestavku podalo svoj komentar.

Ker pa je »Jutro« sedaj priobčilo že dva dolga članka o tej zadevi, ne da bi vedelo, kako je bilo in je z zadevo in ker tako poročanje dela vtis zlonamere, da se javnost v Šiški hujska, smo primorani se tudi javno oglasiti ter ugotavljamo sledeče:

1. Ukrepi, ki jih je načelstvo skupno z nadzorstvom zadruge izvršilo v pogledu nove pogodbe, oziroma z revizijo prejšnje, so bili izvršeni na podlagi pooblastila ter je bilo načelstvo in nadzorstvo dolžno to izvršiti. Saj se pooblastilo glasi, da se načelstvo in nadzorstvo opolnomočita, da v primeru, če bi finančno ministrstvo prejšnje pogodbe ne potrdilo, pogodbo revidirata po svojem preudarku in najboljši vesti, ter da se mora to izvršiti do 31. decembra 1937.

2. Gospodje, ki so se znašli tako složno skupaj in katerim sta se tako bojevito pridružila tudi zadružnika gg Borštnar in Černe, so pričeli gonjo proti temu sporazumu z mestno občino brez vsakega stvarnega razloga. Saj niso imeli nikakih podatkov, kako je zadeva stala, kakšni so bili motivi in razlogi za to odločitev. Vedeli pa so, da jim bo vse to pravočasno razloženo. Vedeli so tudi za polnomočje, ki ga ima zadružno vodstvo, pa tega ravno niso marali javno povedati. Njih namen je bil tedaj samo eden, sporazum onemogočiti. Iz katerih razlogov, to je vprašanje zase. V zaščito interesov zadružnikov gotovo ne, ker bi sicer ne izpostavljali zadružnike nevarnosti, da izgube vse ugodnosti, ki so jim zajamčene s tem sporazumom Pripominjamo, da je pri vsej stvari značilno to, da sta gg. Borštnar in Černe v mestnem svetu glasovala za pogodbo, v Šiški sta pa nastopala proti njej.

3. Gospodje, ki so začeli in vrše to gonjo proti sklenjeni pogodbi, so tisti, ki so leta 1934, 1935 in 1936 z najhujšim pritiskom delali na to, da se sprejme in izvede pogodba, ki je bila zasnovana pod županovanjem g. dr. Puca, ki pa je bila za Šiškarje manj ugodna, kot je sedanja. Zato je naravnost čudno, da sedaj zavračajo nekaj boljšega, za šišensko prebivalstvo ugodnejšega. Ali jih moti in boli to, da bodo dobili svojo streho in zavetišče šišenski reveži in sirote in da se mora za ta namen porabiti vse premoženje zadruge? Ali bi ne bilo ravno to kršitev zadružnih pravil, če bi se to premoženje razmetalo na vse mogoče strani in bi nikjer nič ne zaleglo, ter v namene, ki niso v skladu s pravili? Priznamo, da smo prvotno zelo nesimpatično sprejeli to zahtevo g. župana, Toda potem smo razumeli njegov plemeniti namen: zavetišče naj bo čim obsežnejše, opremljeno in preskrbljeno za obrat.

4. Zadružna uprava je sklicala baš zato, da zadružnikom vse to pojasni, izredni občni zbor na nedeljo, 19. decembra t. l. To je bila dolžna in je tudi obljubila. Ni se tedaj ustrašila onih gospodov, ki so gonjo proti njej začeli ter bo zato mirno stopila pred članstvo in raztolmačila vse, ter je prepričana, da bo vsak pošten človek odobraval vse ukrepe.

5. Zadružniki bodo prejeli izplačane vse deleže takoj. Vse druge vesti, ki jih nekateri glede tega razširjajo med zadružniki, so tendenciozna, zlonamerna gonja in ustvarjajo nerazpoloženja proti vodstvu zadruge.

Toliko smo smatrali za potrebno povedati javno. Na morebitne nadaljnje izpade pa ne bomo več odgovarjali. Vse natančneje in vse drugo bo vsak zadružnik lahko slišal na občnem zboru dne 19. t. m.

Za načelstvo in nadzorstvo:

Šalehar Franc, načelnik,
Babnik Anton, Belič Andrej, Slapšak Julij.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani

Novosti:

Bangha Adalbert, Welt und Überwelt. Das ewige Reich im Kampf der Zeit. Strani 202, vez. 60 din. **Berdjajev Nikolaj**, Sinn und Schicksal des russischen Kommunismus. Str. 199, nevez. 78 din. **Bopp Linus**, Christlicher Edelmut zur Ungeborgenheit. Buch der liturgischen Opfer- und Gefahrweihe. Strani 166, nevez. 32 din. **Lippert Peter**, Gespräche. Strani 179, vez. 42 din. **Maassen Johannes**, Von der Herrlichkeit christlichen Lebens. Strani 289, nevez. 44 din, vez. 54 din. **Muckermann Hermann**, Von der Wiederkehr des Welterlösers. Religiöse Darstellungen über die letzten Dinge des Menschen. Strani 122, nevez. 23 din. **Roeselare Van Venantius**, Von der Betrachtung zur Beschauung unter dem Schutze Mariens. Strani 237, vez. 40 din. **Sertillanges**, Das Wunder der Kirche. Die Ewigkeit in der Zeit. Strani 234, vez. 54 din. **Simon Paul**. Das Priestertum als Stand und der Laie. Strani 81, vez. 49 din. **Soiron Thaddaeus**, Die Predigt heute. Strani 125, vez. 33 din. **Stierli Josef**, Aloisius Gonzaga. Das Bild eines jungen Menschen. Strani 93, nevez. 17 din.

Občinske volitve v Ljutomeru

Volivni boj je zelo živahen. Nekateri hodijo peš, drugi se vozijo na kolesih, tretji pa z avtomobili — seveda agitirati. Diferenca pa je velika. **Na sestankih JRZ** je navzočnih nad 80% volivcev dotičnega kraja. Govori jim g. Slavič sam poljudno, preprosto, vsakemu razumljivo. Sestanki potekajo lepo in mirno. Volivci si sami izbirajo svoje bodoče odbornike. **Ko pa pride mestna gospoda ven,** jih je pa za dobro pest. Martin Krpan bi jih na svoji dlani pihnil na Pohorje. Takrat je dosti govorov Vsi imajo delo. Eden vprašuje: imaš listek za vstop, drugi pravi: kovača? na, pet, potem že itd. No za jutri bo že. Potem pa spet en takšen sestanek. Prva agitacija je gotova, sledi druga, ki pa povzroča žejo, ker so velike govorance. O listah in občinskih odbornikih je debata nazadnje... Ti gospodje se imajo za može poštenja in vere, pravijo: vera ni v nevarnosti, mi smo za delavce in kmete. To bo gospodarstvo, boste videli. (Smo že videli, ko so iz bednostnega fonda graditi pot!) Vse razpravljajo, samo tega ne, da so njihovi pajdaši krivi, da nas gloda centralizem že 16 let. In zadnjih let svojega nasilja tudi ne, globe, ovaduhi itd. itd. O vsem tem molče.

Ljudje vse pomnijo! Zagrizeno občinsko, protiljudsko politiko pa še bolj! Trdnjava (saj ni več, zdaj je: drži ga, lovi ga, saj ga kmalu več ne bo) — pada! Ljudstvo si želi mirnega, poštenega, **pravičnega** gospodarstva. Zato bo 19. decembra izvolilo listo JRZ, katere nosilec bo g. Franček Slavič, naš poštenjak in mož pravičnega, nepristranskega dela. — Volivec in gledalec.

G. minister dr. Miha Krek pride v Ljutomer. Za združenje občine Ljutomer in Ljutomer-okolica je veliko debate. Vsak dokazuje po svoje. Najlepše in najbolj točno pa bo razjasnil namen in pomen volitev volivni shod v nedeljo, 12. decembra po osmi sv. maši v veliki dvorani Katoliškega doma v Ljutomeru. Izmed govorov bo brez dvoma najznamenitejši govor ministra dr. Kreka, ki najbolj pozna položaj sedanje politike, položaj in težnje naših občin.

Ljutomer

Prav lepo je bilo gledati naše male v nedeljo, ko so igrali v Katoliškem domu Miklavževo igro. Ljudje pa tudi vedo, da je otroška igra pod spretnim vodstvom gospodične Lindtnerjeve temeljito naštudirana. Zato je bil tudi obisk zelo povoljen. Samo tatovi so se pojavili v našem kraju in tem zlikovcem se je zljubilo kolo enega člana našega fantovskega odseka. Tatu dosedaj še niso prijeli, a orožniki ga spretno zasledujejo. Ta zlikovec, ki je že marsikaj ukradel, mora priti v roke pravice.

Akademija katoliških organizacij je danes po večernicah. Nastopijo naši najmanjši do največjih. Spored je zelo dobro izbran, zato vabimo k tej prireditvi zlasti naše starše, da bodo videli svojo mladino, kako se vzgaja v dobrih rokah v odločne katoličane.

Uboj rudarja

Iz Rajhenburga nam poročajo, da je v nedeljo zvečer v Senovem postal žrtev noža rudar Ivan Furlan. Tem žalostneje je, ker se je to zgodilo prav na dan, ko so naši rudarji z veseljem obhajali god sv. Barbare, njihove patrone. — V neki gostilni na Senovem je popivala družba fantov, kjer je nazadnje v vinjenosti tudi nastal prepir. Nesrečni Furlan je hotel prav tisti čas v gostilno po cigarete, a takoj pri vratih gostilne je dobil zamah z nožem v prsa. Nekaj korakov je stopil še sam v gostilno, pa se je zgrudil in kmalu umrl. Ne ve se točno, ali je bil nesrečnež zaboden po naključju — to bo dognala preiskava. V ponedeljek popoldne je bila sodna obdukcija, v torek popoldne pa je bil pokopan v Rajhenburgu. Pokojni Furlan je bil oče šestih nedoletnih otrok, katerih najstarejši je star enajst let. Bil je predsednik druge rudarske skupine, mnogo je storil za svoje sotrpine in bil splošno priljubljen med rudarji. Krivci njegove prezgodne smrti so že vsi pod ključem.

K vprašanju naših bolnišnic

V »Jutru« z dne 5. dec. je napisal dr. Joža Bohinjec dolg članek pod naslovom »Kdo nosi odgovornost za bedo naših bolnišnic«. V tem članku popisuje vso stisko, s katero se bore bolnišnice v Sloveniji in predlaga, naj bi javnopravni proračuni dobili v prihodnjih letih značaj zdravstvenih proračunov. Nadalje trdi, da sredstva delavskega zavarovanja niso zadostna niti primerna za omogočitev posojil, s katerimi naj bi se pri nas povečale in uredile bolnišnice. Končno predlaga, naj javne korporacije najamejo posojila pri rezervah invalidskega in nezgodnega zavarovanja in se čudi, zakaj javne korporacije v Sloveniji do danes niso vložile niti ene vloge za posojilo pri socialno-zavarovalnih ustanovah.

K temu moremo na podlagi informacij, ki smo jih prejeli pri banski upravi, pripomniti le to, da predlog g. dr. Bohinjca ni nov, ker je kr. banska uprava z dopisom z dne 11. novembra t. l. pod štev. VI./28.946 že zaprosila pri SUZOR-ju v Zagrebu za 50,000.000 posojila, **katero bi se vse porabilo v prihodnjih proračunskih letih za povečanje in ureditve banovinskih bolnišnic in banovinskih zdravstvenih ustanov v Sloveniji.** Prošnji kr. banske uprave je priložen tudi podroben program, iz katerega je mogoče razbrati, da namerava banovina s temi sredstvi preurediti in povečati banovinske bolnišnice in zdravstvene ustanove **v Mariboru, Celju, Brežicah, Novem mestu, Slovenj Gradcu in Ptuju.** S sredstvi iz tega posojila bi se zgradila tudi nova **banovinska bolnišnica v Murski Soboti ter preuredile in povečale banovinske hiralnice v Vojniku in Gornji Radgoni.** Ker bi gradbena doba za vse te nove zgradbe in preureditve trajala vsaj 3 leta, bi bilo dovolj, če bi SUZOR mogel za prvo proračunsko leto dati od posojila 20,000.000 din, v naslednjih 2 letih pa še po 15,000.000 din. Obrestovanje posojila in odplačilo bi se uredilo z vsakoletnimi v banovinski proračun vstavljenimi anuitetami. Ker ima SUZOR še v svojih pravilih poudarjeno, da daje banovinam in drugim javnopravnim ustanovam dolgoročna amortizacijska posojila, smemo upravičeno upati, da bo SUZOR najetje posojila odobril. S tem bo banovina storila vse, kar je v njeni moči, da odpravi stisko v naših bolnišnicah; s tem pa bodo hkrati tudi razbremenjene naše državne bolniške ustanove, za katere banska uprava ne more storiti drugega, kakor da na pristojnih mestih z vsem poudarkom dokazuje njihovo neprimernost in nujnost njih povečanja in modernizacije.

Kranj

V čast Brezmadežni priredi mladina kranjske fare v nedeljo popoldne ob štirih v Ljudskem domu igro »Čudeži«. Igro režira avtor gosp. kaplan Joža Vovk.

Veliko telovadno akademijo priredita v Ljudskem domu v soboto, dne 11. decembra, ob pol 9. zvečer in v nedeljo, 12. decembra, ob pol 4. pop. Fantovski in Dekliški odsek v Kranju. Na sporedu bodo gimnastične in simbolične vaje ter orodna telovadba. Na orodju nastopi vrsta mednarodnih telovadcev. Sodeluje moški pevski zbor Prosvetnega društva Kranj. Pokroviteljstvo akademije je sprejel ban g. dr. Marko Natlačen.

Vzgojni tečaj za starše na Viču

Pedagoško društvo v Ljubljani je letos spomladi priredilo vzgojni tečaj za starše na ljudski šoli v Spodnji Šiški. Tečaj je uspel nad vse pričakovanje dobro. Vsak večer je bila polna dvorana, redno nad sto poslušalcev, ki so z napeto pozornostjo sledili predavatelje. Neprisiljen razgovor po predavanjih je pokazal, kako živo čutijo starši potrebo po vzgojeslovni izobrazbi. Vsak dan stavi življenje staršem nove naloge pri otroški vzgoji, za katere sami ne najdejo vedno pravilne rešitve. Splošno so starši izražali željo, da bi se taki tečaji ponovili. Pedagoško društvo je zato sklenilo, da priredi v dneh od 13. do 18. decembra t. l. v šoli na Viču drugi vzgojni tečaj za starše. Predavanja bodo sledila v tem-le redu:

1. Ponedeljek, 13. dec., Anica Černejeva: »Kaj je in kaj ni otrok?«
3. Sreda, 15. dec., dr. Šimenčeva: »Kako skrotrokovo šolsko delo«.
3. Sreda, 15. dec., dr. Simenčeva: »Kako skrbimo za otrokov normalni telesni razvoj?«
4. Četrtek, 16. dec., Maks Hočevar: »Ali na meščansko ali na srednjo šolo?«
5. Petek, 17. dec., dr. St Gogala: »Vzgojna pomoč ob razvojnih krizah mladosti«.
6. Sobota, 18. dec., Jože Pahor: »Nravstvena vzgoja otroka in mladine«.

Že naslovi predavanj kažejo, da hoče pedagoško društvo reševati najbolj pereča vzgojna vprašanja, s katerimi imajo starši toliko težkoč.

Predavanja bodo na viški ljudski šoli vsak dan ob 8 zvečer. Vse starše ,ki se zanimajo za vzgojo svojih otrok, vabimo, da se udeleže tečaja v čim večjem številu.

Vprašanje novosadskemu „Volksblattu“

Maribor, 7. dec.

Novosadsko glasilo nemške narodne manjšine »Deutsches Volksblatt« v dolgoveznem članku odgovarja na naš nedavni članek »Beseda našim Nemcem«, v katerem smo jim našteli vse njihove grehe in poudarili, zakaj zahtevamo, da naše oblasti postopajo z njimi prav tako, kakor avstrijske s koroškimi Slovenci. Člankar, o katerem dvomimo, da je Mariborčan, je na naše ugotovitve odgovoril sila zagrenjeno, češ da je kaj takega mogel zagrešiti le »nazadnjaški novinar«, ker sodobnega novinarja zanimajo pač večja, svet preobrazujoča vprašanja in trenutna težka gospodarska kriza, kar vse daje dovolj pobude, da bi morali pustiti vnemar nedolžno, nekaj tisoč ljudi broječo narodno manjšino. Da, takole: slovenski novinar naj bi po mnenju mariborskega zagovornika naših Nemcev pisal o vseh važnih in nevažnih dogodkih po svetu, v nemar pa naj bi pustil življenjska vprašanja slovenskega naroda, katerega naj bi prepustil vsem pretečim nevarnostim, ki mu grozijo na severni meji!

Nato člankar zavrača vse očitke, ki smo jih napisali, kot neresnične in žaljive ter se povzpne do trditve, da Nemci Slovencem v mnogih primerih še več dajejo, kakor jim po zakonu gre. O vprašanju koroških Slovencev pa člankar v imenu vseh Nemcev slovesno izjavlja, da pač ne more v Jugoslaviji biti Nemca, ki ne bi želel, da se jim izpolnijo njihove želje.

V svoji zadnji številki objavlja »Straža v viharju« zanimive podatke o slovenskem šolstvu na Koroškem in nemškem šolstvu v Jugoslaviji. Slovenski otroci na Koroškem nimajo niti enega slovenskega učitelja, edini slovenski učitelj je nastavljen na popolnoma nemški šoli, koroškim Slovencem avstrijska vlada ne dovoli niti ene zasebne šole. Slovenske šolske sestre že 20 let zaman prosijo deželno vlado, da bi smele odpreti slovensko šolo, ki so jo uspešno vodile že pred svetovno vojno. Po podatkih »Straže v viharju« pa imajo nemški priseljenci v Jugoslaviji 33 otroških vrtcev, 492 razredov na državnih ljudskih šolah in 118 razredov na višjih narodnih šolah. Poleg tega imajo 4 vzporednice z izključno nemškim učnim jezikom na gimnaziji v Vrbasu, nemške vzporednice na drž. meščanskih šolah v Beli Crkve in Odžacih. Imajo še 3 zasebne meščanske šole in svoje lastno nemško učiteljišče, dočim se zavednim koroškim slovenskim dijakom sistematično zabranjuje vstop v nemška učiteljišča. Na vseh naštetih šolah je nastavljenih 465 Nemcev, ki vlivajo nemškim otrokom poleg strokovnega znanja tudi hitlerjanskega duha.

Na vse te ugotovitve bi mariborskega dopisnika, ki v »Volksblattu« lomi kopje proti »Slovencu«, vprašali: Kako bi bilo, če bi v Jugoslaviji zaprli vse nemške šole in razrede, odpustili vse nemške učitelje ali jih nastavili na slovenske šole in se dogovorili, da bodo Nemci v naši državi dobili zopet svoje šole takrat, ko bodo dovoljene slovenske na Koroškem?

Morilec osumil nedolžna človeka umora

Sredi oktobra so v Osjeku našli v nekem seniku Josipu Feješa, ki je imel razbito lobanjo. Ugotovili so, da ga je napadel neki ropar in pobil ter oplenil. Feješ ni imel na sebi niti obleke. Policija je prijela tedaj Feješevo ljubico neko Jelko in njenega prijatelja Petra, ki je pravkar prišel iz zapora. Oba sta zanikala svojo krivdo. Na policijo pa je bil poklican tudi neki 33-letni Mujo Huharambegović doma iz Tešnja, kjer je tudi Jelka doma. Ta je izpovedal, da je videl Jelko in Petra s pokojnikom v družbi. Pri Petru pa da je videl v rokah kladivo. Policija pa je nasprotno ugotovila, da se je Mujo zlagal, ker jelka in Peter že dolgo nista bila na kraju, katerega je označil Mujo. Ugotovila pa je, da je Mujo bil osem dni pred umorom tam, ter da je kvartal s Feješem. Ugotovila je še razne druge okolnosti, nazadnje pa je moral sam priznati, da je on umoril Feješa. Mujo je Feješa oropal vse gotovine, kar jo je imel pri sebi, za obleko pa je izjavil, da jo je vrgel v Dravo.

Najnovejše vesti:

Sveti oče sprejel dr. Stojadinoviča

Rim, 7. decembra. AA. **Danes opoldne je dr. Milana Stojadinoviča sprejel v avdijenci papež Pij XI. Nato je predsednik jugoslovanske vlade obiskal vatikanskega državnega tajnika kardinala Pacellija.**

*

Rim, 7. dec. AA. Po točno določenem sporedu si bo dr. Stojadinovič jutri ogledal nove naselbine, cela mesta, zgrajena v nekdanjih pontinskih močvirjih, ki jih je fašistična vlada izsušila in z velikimi tehničnimi in finančnimi napori vrnila poljedelstvu. Dr. Stojadinovič si bo na željo samega duceja v spremstvu italijanskih osebnosti, ki so mu dodeljene ves čas njegovega obiska v Italiji ogledal Littorio, Pontinio, Sabaudio in Aprilio, ki mu pripravljajo zelo svečan in prisrčen sprejem. Zelo verjetno je, da ga bo na tem izletu spremljal zunanji minister grof Ciano.

Jutri popoldne ni nobenega sporeda; predsednik dr. Stojadinovič si bo pri vsej priliki privoščil krajši odpočitek, nato bo pa imel poslednje sestanke s političnimi osebnostmi v Rimu. Zvečer ob 20.30 priredita dr. Stojadinoviču in njegovi gospe na čast poslanik Hristič in njegova gospa slavnosten banket na poslaništvu v palači Borghesi, nato pa se dr. Stojadinovič in njegova gospa vrneta ob 22.30 v vilo Madamo, odkoder se bosta opolnoči s posebnim vlakom odpeljala v Milan, kamor prispeta 9. decembra zjutraj in kjer pripravljajo jugoslov. premierju velesvečan sprejem. Na postaji bodo dr. Stojadinoviču priredili vojaške časti kakor v Rimu. S postaje se bo v avtomobilu skupaj z grofom Cianom in milanskim prefektom odpeljal dr. Stojadinovič v spremstvu, ki ga določa protokol, da si ogleda razne milanske industrijske naprave. Jugoslovanske časnikarje bodo pa v sredo večer sprejeli njihovi italijanski tovariši v svojem krožku in jim priredili slavnosten banket. Takoj po večerji, pol ure pred odhodom predsednikovega vlaka, se odpeljejo v Milan, kamor prispo pred predsednikom dr. Stojadinovičem, da bodo prisostvovali njegovemu slavnost. sprejemu v Milanu.

V Milanu bo grof Ciano priredil v četrtek kosilo jugoslovanskim gostom na čast. Kosilo bo v vladni palači, isti dan zvečer bo pa slavnostna poslovilna večerja v hotelu Continentalu. Nato pojdejo vsi povabljenci v milansko »Scalo«, ki priredi predsedniku jugoslov. vlade na čast slavnostno predstavo Puccinijeve »Boheme«. Dr. Stojadinovič in njegova gospa se odpeljeta iz Milana prih. dan.

Rim, 7. dec. AA. Dr. Stojadinovič in njegova gospa sta se skupaj z grofom Cianom pripeljala v vseučiliško mesto ob 5.20 popoldne. Spremili so ju g. Hristič in njegova gospa, grof Citadini, šef ceremoniala v palači Chigi in mnogo drugih uglednih osebnosti ter italijanski in jugoslovanski časnikarji.

Vseučiliško mesto so dogradili leta 1934 v grandioznem obsegu, tako da lahko tekmuje z največjimi univerzami sveta. S to veliko skupino poslopij, kjer so nastanjene vse fakultete in ustanove rimske univerze, je hotel Mussolini dati italijanski znanosti vse pripomočke, da si ohrani svoje mesto na svetu in da povzdigne italijanski kulturni ugled.

Rektor in profesorji so sprejeli goste pred rektorsko palačo na njenih stopnicah, sredi med študenti v pisanih fašističnih uniformah s študentovskimi čepicami. Vojaške časti so izkazali vojaki-študentje, ki služijo vojaški rok. Študentje so dolgo in prisrčno pozdravljali dr. Stojadinoviča. Slišali so se celo vzkliki »Živeo!« v srbohrvaščini.

Na obisku v rimskem vseučilišču je dr. Stojadinovič ostal vse do šestih. Ogledal si je rektorat, moderno urejeno knjižnico, muzej starih grških kipov, ki predstavljajo eno izmed največjih zbirk te vrste na svetu, matematični institut in mineološko zbirko. Povsod so ga študentje viharno in prisrčno pozdravljali, tako da se je ta obisk spremenil v veliko manifestacijo prijateljstva do Jugoslavije.

Tako je današnji dan dr. Stojadinovičevega obiska obeležen z dvema velikima javnima manifestacijama: z grandioznim sprejemom na Mussolinijevem forumu v navzočnosti duceja samega, s toplim in spontanim sprejemom v vseučiliškem mestu. Tako je italijanska mladina dokazala svoje žive simpatije za Jugoslavijo. Ovacije italijanskih študentov dr. Stojadinoviču so bile res zelo simptomatične in dokaz, kako dobro je italijansko razumništvo pojmovalo in sprejelo marčev dogovor in koliko je italijanski mladini do prijateljstva z jugoslovansko sosedo.

Rektor vseučilišča je izrazil svojo veliko zadovoljstvo nad tem obiskom, in je dejal novinarjem, da je dr. Stojadinovič pokazal posebno živahno zanimanje za tečaje slovanskega študija na rimski univerzi in za slavistiko ter se seznanil tudi s profesorji, ki vodijo te tečaje.

Glavna Zadružna zveza

Belgrad, 7. decembra AA. Glavna zadružna zveza, v kateri je včlanjenih 22 zadružnih zvez, prireja te dni svoja pravila in svoje poslovanje k novemu zadružnemu zakonu, ki označuje glavno zadružno zvezo kot prisilno organizacijo. Vanjo bodo sprejeti tudi vse doslej nevčlanjene zveze, če imajo vsaj 50 zadrug in če so izvršile revizijo do dneva, ko je stopil v veljavo novi zadružni zakon. Da se preurede in spravijo pravila v sklad z novim zadružnim zakonom, je predsedstvo Glavne zadružne zveze sklicalo na osnovi čl. 14 pravil in sklepa plenuma glavnega odbora 18. redno letno skupščino Glavne zadružne zveze na dan 3. januarja 1938 ob 9 dopoldne. Občni zbor bo pozdravil predsednik Glavne zadružne zveze, notranji minister dr. Anton Korošec.

Seja Tarifnega odbora

Belgrad, 7. decembra. AA. Tarifni odbor, ki tudi danes zaseda, je nadaljeval načelno razpravo o reformi železniške tarife. V svojem izčrpnem poročilu je g Cugmus posebno poudaril, da železniška uprava ceni tarifni odbor in želi sodelovati s tem posvetovalnim telesom. Po poročilu g. Cugmusa so vsi člani tarifnega odbora izjavili, da se sme načelna debata o tarifni reformi smatrati za končano in so sprejeli tale sklep:

Tarifni odbor je na sejah v Belgradu dne 6 in 7. t m. po vsestranski načelni debati o predlogu železniške uprave o reformi železniške tarife soglasno sklenil: 1) Ugotavlja, da se predlog železniške uprave lahko vzame za osnovo za nameravano reformo železniške tarife. 2) Z zadovoljstvom vzame na znanje izjavo zastopnika železniške uprave, da se bo dokončna razvrstitev blaga izvedla šele tedaj, ko bodo končana vsestranska posvetovanja prizadetih gospodarskih krogov v popolnem soglasju s tarifnim odborom, pri čemer bodo upoštevane posebne koristi posameznih gospodarskih panog Prihodnja seja tarifnega odbora bo meseca februarja prihodnjega leta.

Pozor, tapetniki! Afrik, žimo, volno, vato in ves tapetniški pribor kupite najceneje pri
„OBNOVA" - F. Novak, Maribor, Jurčičeva 6

Dobrna pri Celju

V nedeljo zvečer je doživela dobrnska župnija versko proslavo, kakor je ne pomnijo najstarejši ljudje. Za sklep osemdnevnega misijona je spremljala v večernem mraku najmanj dva tisoč in pol ljudi broječa množica od blizu in daleč z gorečimi baklami v rokah evharističnega Kralja na cerkvi nasproti ležeči hrib, kjer je žarel in vabil bajno razsvetljeni novi evharistični in misijonski križ. Za možmi in fanti je šla šolska mladina z učiteljstvom, potem sedem duhovnikov z Najsvetejšim in za njimi nepregledna vrsta žena in deklet, med njimi tudi pohvalno vse gospe iz vasi in toplic. Čudovit je bil prizor premikajočih se lučic po vijugasti poti v hrib in nizdol med glasnim odmevanjem ljudskega petja iz tisoč in tisoč navdušenih grl globokovernega ljudstva. Ko je g. pater provincial Gracijan dr Heric blagoslovil križ, se je oglasil priznani gojitelj ljudskega petja p. Odilon in v kratkih besedah zaklical širni okolici v spomin pomen evharističnega in misijonskega križa. Po končani blagoslovitvi se je množica do solz ganjena vračala nazaj v cerkev, kjer sta slovesna ponovitev krstne obljube in zahvalna pesem vernikov z evharističnim blagoslovom zaključili prelepo slovesnost, ki bo ostala neizbrisna v srcih vseh hvaležnih Dobrnčanov in okoličanov. Globoko ganjeno se je razhajalo ljudstvo v sveti tihoti s srčno željo, da bi še kdaj dočakali enako pretresljivo slovesnost.

Ježica

Praznik Brezmadežne je naš skupni društveni praznik. Zato ga bo Prosvetno društvo proslavilo čim slovesneje Po jutranji maši bo skupno obhajilo za vse članstvo, popoldne ob 3. pa bo v Cerkvenem domu lepa akademija, pri kateri sodelujejo vsi odseki in pevski zbor. Za člane je udeležba obvezna, prijatelji pa iskreno vabljeni. — Vstop je prost.

Jesenice

Danes ob 3 popoldne in ob 8 zvečer mornarski film »Zbogom Annapolis«, slika mornariškega življenja z radostmi in napori. Dodatek dva tednika »Fox« in »Universum«.

Za svoje nameščence. KID je odločila podpreti akcijo Društva nameščencev KID v prireditvah raznih strokovnih in poučnih predavanjih. Tekom zimskih mesecev bodo nameščenci posečali predavanja najrazličnejših strok. Poznano je, da je Društvo nameščencev KID v pogledu složnega dela in dela za koristi svojega članstva zelo iniciativno in v tem pogledu gotovo prvo izmed vseh podobnih društev. Društvo šteje 350 nameščencev. Kot predavatelji bodo naprošeni strokovnjaki za posamezne stroke.

Nova cerkev

Dne 5. decembra je bila v šoli v Novi cerkvi zelo pomenljiva slovesnost, pri kateri so izročili g. šolskemu upravitelju Zupaneku Rudolfu na svečan način diplomo častnega občanstva. Slavnostni govornik učitelj g Lojze Haber je v pesniški duhovitosti naslikal zasluge slavljenca in mu v imenu vseh prisrčno čestital. V imenu občinskega odbora je govoril Oton Samec, ki je obujal sladke spomine šolske izobrazbe po slavljencu in vsem na široko opisal prijeten in duhovit način slavljenčevega poučevanja. V imenu mladine je govoril občinski delovodja Viktor Štokojnik prav toplo in zahvaljujoče. — Manjkalo celo ni ženskih govornic, ki so udarile na šaljive strune in poudarjale družabno plat slavljenčevega delovanja. Bog daj, da bi se vse čestitke in voščila dobesedno uresničila v nadaljnjem življenju slavljenca Rudolfa Zupaneka. Bog ga živi mnoga leta!

Ptuj

Ljudska univerza v Ptuju. Dne 9. decembra 1937 ob 20 bo predaval v prosvetni dvorani v Mladiki univ. prof. dr. Gosar o temi: Vprašanje in problemi pravega narodnega gospodarstva.

Trbovlje

Lepa proslava sv. Barbare. Vršila se je po običajnem redu. Zjutraj je bil točno in hitro razdeljen po obratih Barbarin denar. Ob desetih pa so odkorakali izpred glavne pisarne v župno cerkev g ravnatelj inž Biskupski z vsemi obratovodji in uradništvom, za njimi pa lepa četa uniformiranih rudarjev, nato pa v štiristopih impozanten sprevod. Na čelu je šla rudarska godba z zastavo sv. Barbare. Cerkveno opravilo z asistenco je opravil sam g. svetnik Gašparič, ki je imel tudi prazniku primeren in pomemben govor. Že dolgo let sem ni bilo take udeležbe na rudarski praznik ne od strani uradništva ne od delavstva.

Pozornost in dober vtis je vzbudil tudi sobotni uvodni članek v »Slovencu«, ki je bil posvečen rudarjem kot enemu glavnih stebrov našega narodnega občestva

Nesreča pri delu. V soboto so delavci na Dobrni pri Dukiču praznili večje vozičke, napolnjene z zasipom. Pri tem se je en voziček prehitro poveznil nazaj in udaril dva pri tem zaposlena delavca ter jima polomil desne noge. Hočevarju Karlu enkrat, Bibiču Janezu pa dvakrat. Reševalni avto je takoj prepeljal oba v tukajšnjo bolnišnico.

»Lurd v žaru svojih čudežev« je najnovejši zvočni film, ki osvetljuje lurške dogodke od začetka do današnjih dni s čudeži in češčenjem Brezmadežne vred. Film je moderno izdelan ter se bo predvajal prihodnjo nedeljo v Društvenem domu.

Miklavž je bil dobrih rok. V Društvenem domu je obdaril okoli 500 otrok Marijinega vrtca in še 300 drugih Tudi udeležba odraslih je bila velika, veseli so bili ob veselju in sreči malih.

Krško

Danes obhaja 50 letnico življenja gospa Leopoldina Lazarini, vdova našega bivšega in med ljudstvom priljubljenega glavarja ter mati sedanjega župana g. Henrika Lazarinija. Želimo priljubljeni gospej še veliko srečnih let življenja!

Novo mesto

Ne zamenjajte dobre Philips-radio z drugimi manj vrednimi znamkami. 20 odstotkov znižani obroki Mesečno 141 din. — M. Vahter. Novo mesto.

V gorah in goricah ob Sotli

Poglavje iz »Knjige popotnika«, ki ga ponatisku jemo za 60 letnico enega prvih slovenskih alpinskih pisateljev dr. J. C. Oblaka

Ali poznate dolino, po kateri teče v neštetih ovinkih mala mejna rečica posvečenega imena, ki pa danes kot meja komaj še kaj pomeni? Vi, ki poznate morda Triglavsko steno in par vrhov, — mislite, da poznate svojo domovino v vsej njeni krasoti? — Kaj veste vi o tisti nežni pokrajini, ki se širi od Podčetrtka doli pa do Sv. Petra pod Sv. Gorami in dalje okoli Bizeljskega, in njeni intimni lepoti!

Dva svetla grada — med neštetimi drugimi v ravnini — zreta s košato gorskega pobočja v globel in širni svet, tako slična po vsej svoji podobi in legi, — vsak v svojo pokrajino, jo obvladujeta in dajeta vsaki svoj poseben pečat: Podčetrtek gospodari čez celo krajino tudi še preko neznatnih Srebrnikovih višin tja do Svetih gor nad Sv Petrom, Bizeljski grad pa spodnjo sotelsko krajino za znano Sotelsko sotesko med Cesargradom in Krunšperkom. Slika, ki je nikdar ne pozabiš.

Nisem prišel v to pokrajino pri njenem vhodu, kakor se to pride navadno iz ravnine polagoma v vedno bolj ožečo se dolino med vedno višje vzdigajoče se bregove. Zazrl sem jo prvič nenadoma prišedši od strani: iz samotne skoraj vzporedne bistriške doline vzdolž temnega Bohorja in Veternika — čisto planinskega značaja od Kozjega čez Buče. Zavriskal bi bil pri tem pogledu. Toda ta dolina se mi je zazdela, kakor da gledam v sanje tiho se smehljajočega otroka v zibeli. Zbudil bi ga bil... Zato sem se molče vtopil v to podobo .. To ni navadna dolina ali razmeroma ozka grapa. To je zelena sončna ravnica, vsa opasana od veselih goric, a v ozadju jih stražijo resni gozdovi na Svetih gorah.

Slovenija je čudovita skrinja skritih zakladov. Je čudežno lepo dekle, čegar čar ne kriči. Odeta je v nežno kopreno, neizrazne, nevsiljive lepote. — moraš ga iskati in najti, a ko ga odkriješ, te tem bolj prevzame s svojo neodoljivo silo vedno in vsepovsod: ko ti tujina razkazuje svoje najbolj razvpite čare v vsej svoji kričavosti, boš mislil nanjo — na ono tiho vso milo in ljubo... Taka pokrajina sanja tu doli ob Sotli. To je Slovenija, to je slovenski Štajer, in kdor ni nikdar užival in čutil toplote te pokrajine kadarkoli: v jutranji rosi ali večerni zarji ali v polni luči opoldanskega sonca, naj ne govori, da pozna svojo slovensko domovino... Kdo je bil, ki je prodrl v vso globino te tajne krasote, ki ga je priklenila nase, po kateri mu krvavi srce in hrepeni njegova pesniška duša? Dobrotna usoda pa jo je naklonila nam ubogim Slovencem. Ni bil to Slovenec, ki nosi globoko v srcu to raisko podobo in ki mu gre beseda tako težko na dan, — bile so to pesniške sanje Bartscheve duše . . To je čar štajerskih slovenskih goric v zarji večernega sonca, ki tone lepše v valovih zelenja vinskih trt in borov, kakor v valovih morja. A ona Bartscheva pokrajina s svojimi goricami, ločena od teh sotelskih po temnem pasu hrbta Bočevega in Rogaških gorá, je vsa vesela in — vriska. Ta pokrajina tu ob Sotli se le tiho smehlja... So to gore, naše lepe slovenske gozdnate gore, ki ji dajejo ta milobni, skoraj otožno-sanjavi značaj. To je značaj zadnjih odrastkov naših Alp, ki prehajajo tu doli ob Sotli v svet vinskih goric.

Svet je povsod zanimiv, kjer prehaja ena formacija v drugo, skratka: vsak kontrast v živi naravi, ki jo tako neprimerno imenujemo mrtvo, — prav kakor na odru življenja...

Celó razvodje je zanimivo, če še tako malo markantno izraženo v naravi, že sama okolnost, da teče odtod voda na eno, in drugo nasprotno stran, te zanima, — ali kjer se stekata dve reki ob ustju. Že kot otrok sem iskal in sledil potoček, hoteč dognati njega izvor in na drugi strani njegov iztok Tudi to je neke vrste kontrast. Krasen kontrast je prehod vinsko-gorskega sveta v svet vinorodnih bregov. Zato so južne Tirole tako lepe: takorekoč v podnožju snežnikov zelenijo trte. A ta kontrast kriči in vpije. Pri nas ob Sotli pa se temni gozdovi našega planinskega sveta (Bohor s Svetimi gorami na eni strani, Rudnica ter Bočevi in Donatski bregovi) tako rekoč prelviajo v svet svetlih vinskih goric: so kakor barve božje lestvice-mavrice ki so žive, a vendar mirne, in prehajajo ena v drugo... Ta kontrast ne kriči...

To je svet zase, in kdor ga ne pozna, ne pozna prave lepote slovenskega Štajerja, — slovenske domovine sploh. Poezija slovenskega Štajerja ni tam visoko gori ob Savinji v gorskih grebenih, ki so poseben del alpske Slovenije in so svet zase, nego tam, kjer prehaja planinski svet s svojimi božanskimi gozdovi v vinske gorice, kjer se spaja gozd Kozjansko-Rogaškega pogorja z vinsko trto.

Kje na svetu so še take gorice? Poznam Toscano in Umbrijo s svojimi vinorodnimi brdi tam ob Fuceuhio in Empoli, kjer ima Ruffino svoje ogromne kleti, poznam goriška brda in ona tam gori ob Renu in Neckarju. Čarobne so bile videti v blesku majskega sonca. A kje ste tiste temne kulise naših gor, kjer isti sončni travniki, obrobljeni s pasovi gozdov! Le vi dajete naši slovenski pokrajini svoj božanstveni obraz, ki mu ga ni para in ki me globoko vtisnjen v mojo dušo spremlja vsepovsod na tem božjem svetu...

Zahvaljen bodi oče nebeški, ki si nam ubogim in skromnim Slovencem, enemu svojih najmanjših narodov podaril toliko krasote v zemlji! Zato ti poje slavo od vekomaj starček slovenski v svoji gorici dvigajoč svojo zadnjo kupico tebi in našim svetim vinskim goricam v pozdrav...

Pozdravljen Sv. Peter pod gorami, ki te stražijo in ki jih razumeš in jih imenuješ svete! Meni pa se je zdelo, kakor da je tod okoli vse sveto, da je ves ta svet okoli své' in da plava duh božji nad njim: da niso svete samo te temnobojne, s cerkvicami kronane gore nad teboj, nego predvsem svete te lepe naše vinske gorice, ki jih je božja roka položila v okvir in naročaj v globel pod pasom gorskega venca. In v tem gorskem vencu se košatijo naši gozdovi, in te gore so prave temnobojne sestrice naših slovenskih planin. Niso to enolični dolgi grebeni, niti mehki gorski hrbti tam v ozadju te božje slike. Tu stoje vsaka zase v ozadju pokrajine samostojno z najrazličnejšimi konturami in vsaka s svojo individualno izraženo podobo: tu Bohor s podaljškom Svetih Gor do romantične Sotelske soteske, ki propušča Sotlo iz ene široke globeli v drugo širšo in dalješo.. tam gori Rudnica za njo temna kupola Boča, čigar grebeni si podajajo roko z ostro zarezano Donačko goro, krasna ostra podoba izrazite Ivanščice, ki doseže nad tisoč metrov višine in še druge manjše in večje, — vsaka s svojo značilno podobo. Tu stoje v ozadju te neizrekljivo nežne pokrajine kakor božje kulise in so le del velikanskega temnega, slikovito razkosanega okvirja, a vsaka neka individualnost zase. Ko sem se ozrl v vso to krasoto o Binkoštih z raznih gorskih točk: s Sv. Gor nad Sv. Petrom, s Kostelske gore nad Klanjcem z Bohorja oziroma z Veternika nad Kozjem, nazadnje za slovo še enkrat iz primerne razdalje raz Sv. Križ nad Planino — tedaj se mi je zdelo, kakor da niso nastale te kulise kot zadnji odrastki naših Alp, ki so se v zadnjem zavalu pognale še enkrat v višine — le tako slučajno, nego da jih je postavila nevidna roka največjega umetnika, zavedno ustvarjajoč najpopolnejši umotvor, odsev svojega lastnega lepega obraza. Josip Ciril Oblak.

Beseda o samoljubju

Razmere, ki vladajo danes, preoblikujejo ljudi tako, da je posamezniku najvišji zakon samoljubje. Le redki so še med nami, ki ne gledajo na ljudi okrog sebe kot na sovražna bitja in ki čutijo v srcu še trohico ljubezni do bližnjega.

Samoljubje je vzrok nezdravim odnosom med človekom in človekom, da smo drug drugemu volkovi, kar imenujemo »boj za obstanek«. In to samoljubje je dandanes postalo takšna sila v vsem življenju, da se pojavlja v vsem dejanju in nehanju človeka, da preoblikuje ureditev družbe in moralo našega časa.

Ljudje se grizejo med seboj zavoljo malenkosti, ki so povsem brez pomena. Le motrite množico, ki hiti po trotoarjih ljubljanskih ulic in videli boste, kako slednji skuša odriniti in prehiteti onega pred seboj Še tu vidi človek najbolj neusmiljeno borbo, ko niti ne gre za mesto v življenju, temveč samo za pravico, biti deležen občega prometa na ulici. Človek se ne sme ustaviti, da bi se oddahnil, zakaj kdor se ustavi, pade in vrgli ga bodo s trotoarja.

Vse je samo večna borba, intrige, nevarnost. Človek ima občutek, da stoji pred večno zmešnjavo prepirov in sporov. In če bo šlo tako naprej, ni daleč čas, ko se bomo za grla grabili med seboj, da bi se potolkli za prostor na trotoarju.

Kako se naj iz takšnih razmer razvije človek, ki bi se kot posameznik zavedel svoje vloge in dolžnosti v družbi, ki bi bil dovolj požrtvovalen, ki bi se lahko žrtvoval koristim človeške skupnosti in ki bi bil v resnici etično bitje? Takšna vprašanja se morajo vsiljevati vsakomur, ki si upa pogledati stvarnosti v obraz.

In ta bolezen se ni polastila samo enega stanu, temveč se je razširila z malimi izjemami na vse stanove, najbolj pa med državnimi in privatnimi nameščenci.

Temu je krivo, ker se današnji človek ne zaveda, da je smoter človeškega življenja v izpolnjevanju božjega zakona: »Ljubi svojega bližnjega kot samega sebe«, in ker ne pozna smisla življenja kakor ga je učil veliki ruski filozof in mislec Lev Tolstoj: »Živeti in delati moramo le za druge. Ljubiti jih moramo, ne kakor sebe, marveč bolj kakor sebe, v popolni samopozabi. Mi se moramo takorekoč izgubiti in uničiti v njih.«

Te lepe nauke je nadomestilo v duši nameščenca surovo samoljubje. In to samoljubje ga je že tako iztrgalo iz občestva, da so notranje vezi med uradnikom in uradnikom postale skoraj nemogoče. To ni več življenjska skupnost. Sredstev za dosego svojega cilja nikdo ne izbira. Vsako sredstvo mu je dobrodošlo. Najrajši pa se poslužuje nauka: »Kača, ki se ne zna preleviti, pogine. Tako je tudi z duhovi, ki ne znajo spremeniti svojih nazorov, prenehajo biti duhovi.« In tako obračajo svoj plašč po vetru, ki piha, ker je to najkrajša pot k cilju

Človeka je kar strah, ko gleda to grdo borbo, prav za prav intrigantstvo, često med najboljšimi prijatelji. Mlajši izpodriva starejšega, nesposobnež najsposobnejšega z zahrbtnimi intrigami. In medtem ko vam svečano izjavljajo, da nimajo nikakih skrivnosti z vami, vas za hrbtom grdo oblatijo samo zato, da dosežejo svoj cilj.

Najbolj cinično pa je, da se pogrezajo ljudje čimdalje bolj v svetohlinstvo s tem, da razkazujejo le svojo dobroto ali pa te skušajo prepričati, da vrše vse to delo za dobro stvar in na ta način skušajo zagrniti svoje samoljubje v plašč ljubezni do bližnjega Zato pa je neobhodno potrebno vtisniti si v spomin besede poljske pisateljice Vojinove: »Ljudje varajo, kadar lažejo, a še hujše varajo tedaj, kadar govore resnico!«

Vsaka vrsta boja je nekaj ostudnega in ostuden je tudi ta boj med uradništvom. Še ostudnejši pa je ta boj zavoljo tega, ker v tem boju nimamo opravka z mrtvimi rečmi, temveč z živimi ljudmi, ki imajo žene, otroke...

Vsa ta neskončna borba za življenje, ta boj proti intrigam za obstanek pa jemlje posameznikom ne samo čas, temveč tudi vsako veselje do dela v političnih ko' v kulturnih organizacijah. Tako vsaj je pri starih, ki nekoč takšnega intrigantstva niso poznali. Veliko je med njimi takih, ki molčijo. Toda ta ponosni molk je samo ponižno molčanje trpina, ki se sramuje, da bi izdal to svojo bolečino. Kadar je žival bolna, se splazi v duplino — tako stori tudi ranjeni uradnik in se ne briga za življenje okrog sebe.

H koncu pridemo do vprašanja: Kdo je tega kriv? In odgovor se glasi: Razmere!

Kamorkoli se ozremo, vidimo, da so razvrednotili človeka, ki je postal notranje ravnodušen do vsega, kar ne zadeva njegovih osebnih malenkostnih potreb in poželenj. Nihče se ne lovi za velikimi in daljnimi cilji Zato pa vidimo, kako se vsi le trgajo za vsakdanji kruh ter se prerivajo okrog korita Vsakdanjega dela ne opravljajo kot radostni tvorci z dušo in telesom, marveč kot zaslužkarji in naduti sužnji.

Spreobrnjenje bo moralo priti. Ta sprememba pa ne sme priti od zunaj, marveč od duhovne preosnove In takrat šele se bo zopet zavedal, da »ne kar veleva mu stan, temveč kar zmožen je mož storiti dolžan«. Kontevan.

MARIBORSKA MENZA VAS VABI
SLOMŠKOV TRG 6